Pit staat pal

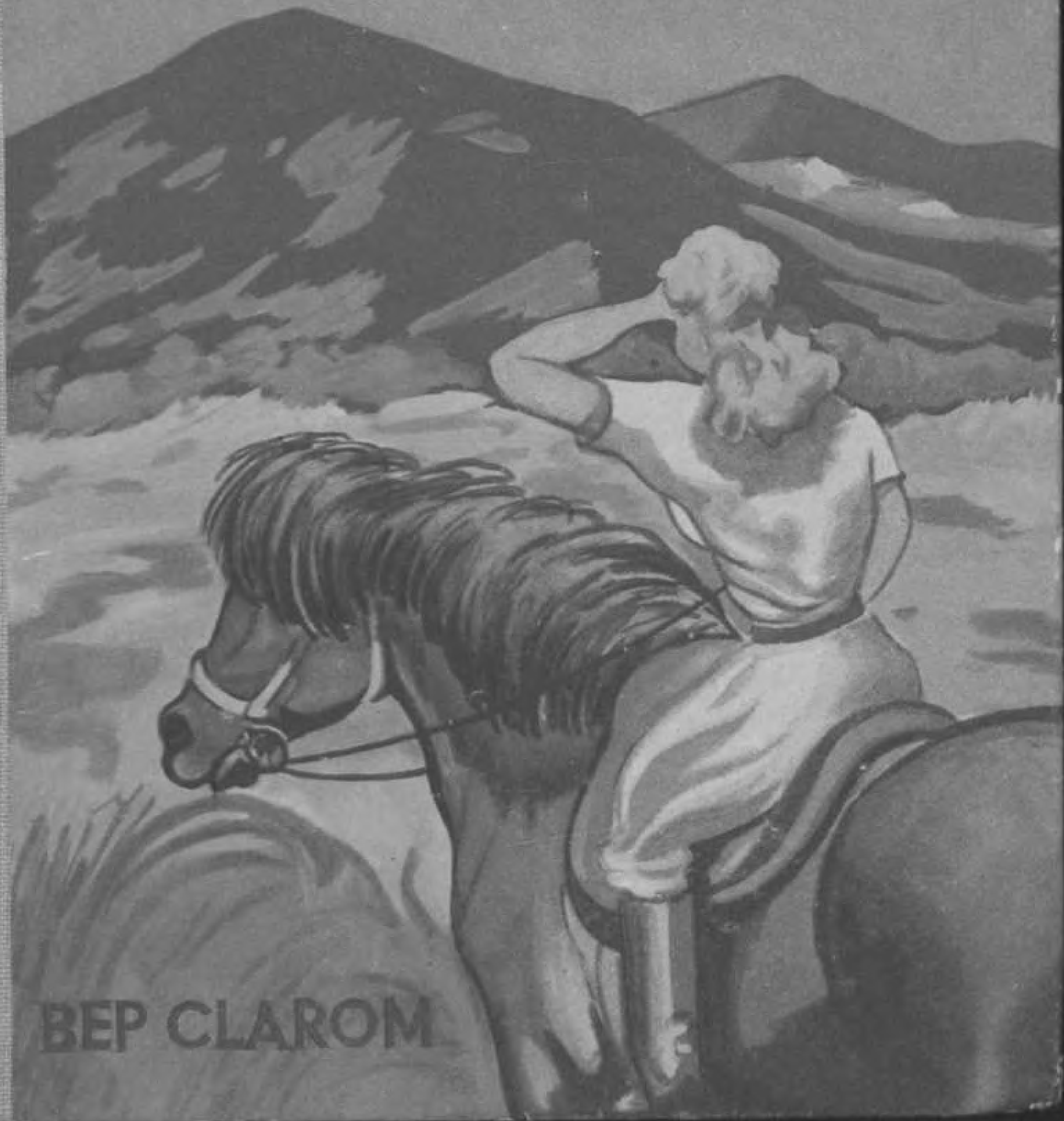

BEP CLAROM

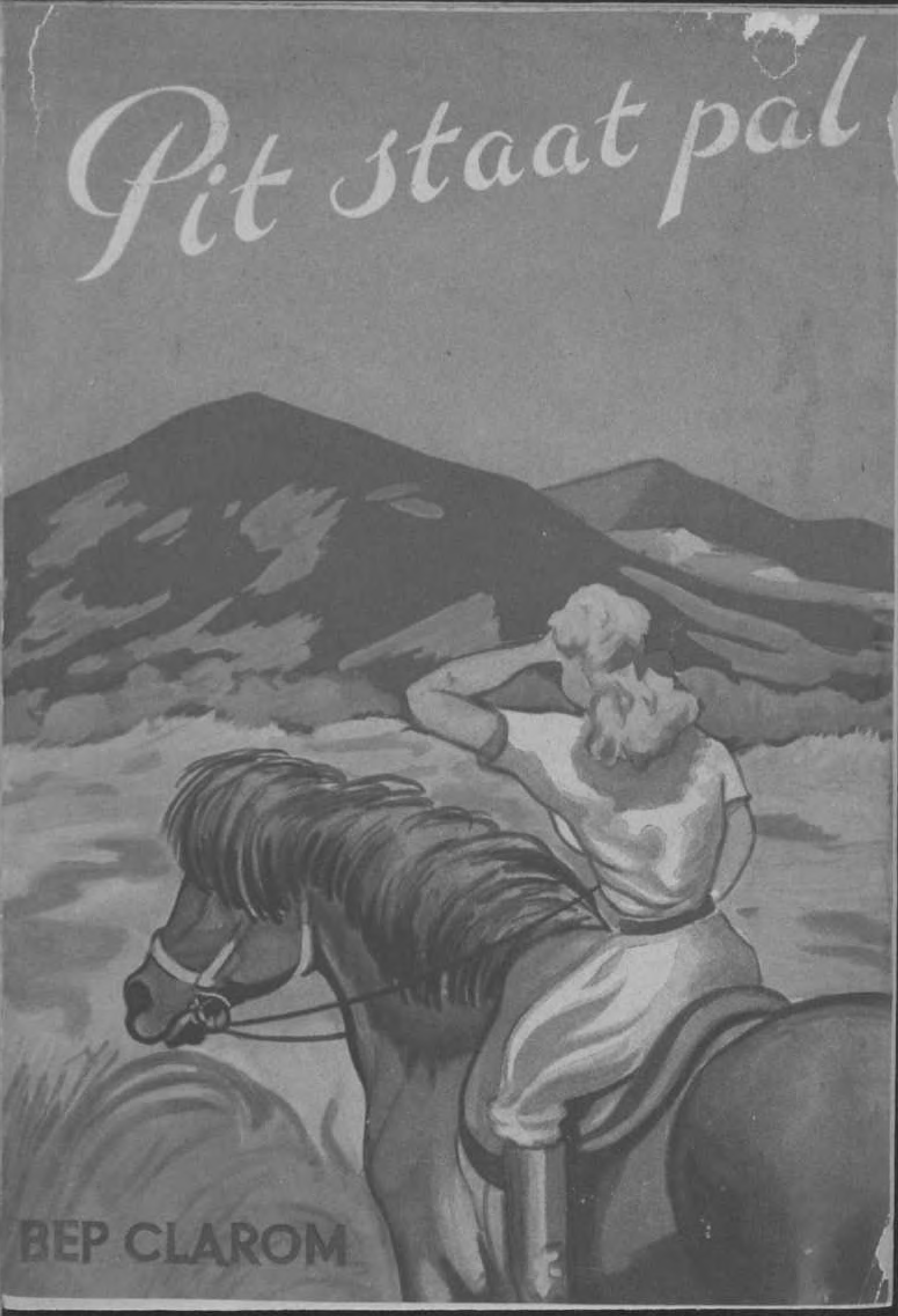
Pit staat pal
BEP CLAROM

club

Giraffe-serie

Een serie goede en spannende jongens- en meisjesboeken

....Pit gaf Si-Djan een suikerklontje....

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK
0718 2626

83:6742

XKA 410

BEP CLAROM

PIT STAAT PAL

UITGEGEVEN DOOR DE BOEKERIJ TE BAARN

Omslag en tekeningen: F. J. D. Boers

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Voor de betekenis der Maleise woorden verwijzen wij naar de woordenlijst achterin

HOOFDSTUK I.

Pit, geef vader nog een split."

Meneer van Hemert schoof het lege glas over de tafel naar haar toe.

Het kind keek op van haar werk, ze zat ingespannen, met de tong in haar wang, een paar dikke planterssokken van haar vader te stoppen. Ze streek het weerbarstige blonde haar uit haar ogen en nam het glas aan.

„Hoeveel heb je er gehad?" vroeg ze streng.

„Twee, Pit," antwoordde Vader gedwee. „Ik heb een verschrikkelijke dorst, 't is ook weer abnormaal heet vanavond."

„Ja.... als het eindelijk ook maar eens regenen wilde.... Voor deze keer krijg je er nog een, maar meer niet, hoor, anders is de whiskey veel te gauw op. Weet je wat ik bij Auw Kie Hoen voor een fles betaal?.... Negen gulden! Zonde van het geld!"

„Dat zou jij ook niet zeggen als je van split hield, meisje," plaagde Vader.

„Wat betaal je voor een fles stroop in de toko?"

„Die lekkere markiesastroop kost maar f 2.40."

„Zonde van het geld," zei Vader, en toen lachten ze beiden. Pit deed een scheutje whiskey in het glas, haalde een flesje sodawater uit de ijskast en zette het voor haar vader neer.

„Dank je, Pit," zei deze. „Jij bent een beste! Als ik jou niet had...."
„En je beide ogen niet, dan was je stekeblind," viel het meisje hem rap in de rede.
Ze nam haar stopwerk weer op, en meneer van Hemert ging verder met het invullen van zijn rapporten.
Het was stil op de grote achtergalerij van het administrateurshuis van Goenoeng Mas. Men hoorde alleen het suizen van de gasolinelamp en het nooit zwijgende koor der krekels buiten. Ergens achter de bijgebouwen riep een tokèh, vijf.... zes.... zeven maal. Pit telde onwillekeurig. Zoveel maal de tokèh roept, zoveel jaren zal het duren voor je trouwt. Dus over zeven jaar! Pit lachte eens in zichzelf, dan was ze pas één en twintig! Nee hoor, nog veel te jong! Bovendien kon ze Paps niet alleen laten, wie moest er voor die goeierd zorgen, wat zou hij moeten beginnen zonder haar?
Paps pen hield op met over het papier te krassen, hij keek op zijn horloge. „Zou je er niet mee ophouden, Pit?" vroeg hij, „'t is over negen, morgen komt er weer een dag."
„Nog even, Paps, ik heb dit zo af, je moet morgen toch een paar hele sokken aan?"
„Nou ja, d'r zullen er nog wel in de kast liggen.... ik begrijp trouwens niet waarom je baboe die dingen niet laat stoppen."
„Baboe heeft zoveel was- en verstelwerk, dat ze niet aan je sokken toekomt. Jij maakt ook zo ontzettend veel vuil en kapot in de kebon!"
„Ja, kind, je vader heeft nu eenmaal geen salonbaantje...."
„Dat weet ik wel.... maar als ik er niet de hand aan hield...."

„Dan was je vader allang vervuild en verwilderd," vulde meneer van Hemert lachend aan. „Dat weet ik nu wel, kind! Maar je bent een lief moedertje, hoor, en je moet niet denken dat ik al je goede zorgen niet heel erg op prijs stel. Ik vind het alleen maar beroerd dat je hier zo weinig afleiding hebt, je werkt de hele dag en bent nooit eens in de gelegenheid om met kinderen van je leeftijd om te gaan. Waarom wil je niet dat ik aan tante Tine in Holland schrijf? Ik weet zeker dat je daar met open armen ontvangen zult worden."
Pit fronste haar wenkbrauwen. „Begin je daar nu weer over, Hendrik?" Als ze boos op haar vader was, noemde ze hem altijd bij zijn voornaam. „Ik denk er niet over je hier alleen te laten. Als je voorgoed naar Holland gaat ga ik mee, eerder niet. Je zegt zelf dat dat over een jaar of vijf, als de prijzen goed blijven, kan. Nu, die vijf jaar kan ik hier best blijven."
„Maar je moet toch wat leren, kind. Je moet toch genieten van wat er op jouw leeftijd te genieten valt."
„Ik leer genoeg bij jou, en ik vind het hier fijn, met jou samen. Veel fijner dan het bij tante Tine in Velp kan zijn.... En schei d'r nou maar over uit, Hendrik, want ik doe het toch niet, ik pieker er niet over!"
Vertederd trok meneer van Hemert zijn dochtertje naar zich toe.
„Als je zo praat ben je sprekend Mams," zei hij zacht. „Die kon ook net zo verontwaardigd kijken met die grote grijze ogen."
„Mams was lief, hè Paps?"
„Heel lief, Pit, net zo lief als jij."
„O nee, veel liever.... ik ben niet lief...."

„Weles!"
„Nietes!"
„Weles!"
„Nietes, Hendrik!.... Ik ben een nare, vervelende, lastige okidoki...."
„Wat is een okidoki?"
„Weet ik niet.... iets erg naars!"
„Nou, maar ik wil die okidoki voor geen goud missen!.... En nu achter de klamboe, Pit! Morgenochtend om vijf uur blaast Kang Moes alweer réveille."
„Waarom ga je ook altijd zo vroeg naar die vervelende kebon," pruilde Pit.
„Je kunt hier nou nooit eens lekker uitslapen!"
„Maar jij pit elke middag een paar uur, en dat kan je arme vader ook niet eens."
„Dat is geen uitslapen!"
„En op hari besar dan?"
„Eens in de veertien dagen! Wat is dat nou? Waarom stel je ook geen vrije Zondag en Zaterdagmiddag in, net als de andere ondernemingen?"
„Zodra het lijden kan, kind.... En nu afgemarcheerd!.... Nacht Pit, wel te rusten."
Pit verdween, na haar vader een nachtzoen gegeven te hebben, naar haar kamer en meneer van Hemert hervatte zijn werk.
Victoria van Hemert, door haar vader Piet genoemd, wat door de inlanders al spoedig tot Pit verbasterd was, was het enig kind van Hendrik van Hemert, administrateur en eigenaar van de cultuuronderneming „Goenoeng Mas", gelegen in de buurt van Langsa, aan de N.-Oostkust van Sumatra. Haar moeder was bij haar geboorte, dus

veertien jaar geleden, gestorven, en meneer van Hemert was na een gelukkig huwelijk, dat slechts twee jaar geduurd had, alleen met z'n kleine dochtertje achtergebleven. Met de dood van zijn vrouw begon er een moeilijke tijd voor hem. Behalve de zorg voor de kleine, moederloze baby, wat op de afgelegen onderneming heel wat hoofdbrekens kostte, kwamen er ook geldelijke moeilijkheden bij. De prijzen van de producten, welke hij verbouwde, rubber en oliepalmen, zakten onder de invloed van de over de hele wereld heersende malaise. Goenoeng Mas was het eigendom van meneer van Hemert, die er al zijn geld ingestoken had, en het was voor hem veel moeilijker de slechte tijden door te komen dan voor de ondernemingen in de buurt, die merendeels behoorden aan grote, kapitaalkrachtige maatschappijen. Vaak leek het of hij de strijd niet zou kunnen volhouden, maar door heel hard werken en bezuinigen op alles wat enigszins mogelijk was, wist hij toch het hoofd boven water te houden. Langzamerhand was de toestand beter geworden, en de laatste jaren maakte Goenoeng Mas weer behoorlijke winsten. De opvoeding van zijn dochtertje veroorzaakte meneer van Hemert echter nog steeds grote zorgen. Tot haar zesde jaar had hij haar vrijwel moeten overlaten aan zijn beide vertrouwde bedienden, een echtpaar, dat al bij hem in dienst was zolang hij in Indië was, de kokkie Inah en haar man Moestafa, die als huisjongen werkte. Inah noemde haar man Kang (d. i. vriend) Moes, en dat had de kleine Pit al gauw overgenomen. De beide oudjes hadden de moederlijke zorgen overgenomen, maar zij verwenden het kind verschrikkelijk, en het zou dan ook niet te verwonderen geweest zijn als Pit tot een onuitstaanbaar kind opgegroeid was. Haar

vader had juist in die tijd geen gelegenheid zich met het kind te bemoeien, de zaken namen al zijn tijd in beslag, van zonsopgang tot het donker werd was hij in de tuinen, 's avonds hield hij de administratie bij. De boekhouder, die dit werk vroeger deed, had hij wegens bezuiniging moeten ontslaan, en assistenten om hem bij het tuinwerk behulpzaam te zijn, kon hij in die dagen ook niet bekostigen. De volle omvang en zwaarte van het werk rustten op zijn schouders.
Toen Pit zes jaar was wijzigde de toestand zich langzamerhand. De rubberprijzen werden beter, en de onderneming maakte na enige tijd voldoende winst om wat meer personeel te kunnen aannemen. Meneer van Hemert werd van een deel van zijn werk ontlast en kreeg meer tijd om zich met zijn dochtertje te bemoeien. Elk vrij ogenblik besteedde hij nu aan haar opvoeding. In de eerste plaats leerde hij haar behoorlijk Hollands praten. Tot die tijd sprak zij vrijwel uitsluitend Maleis. Overdag was ze alleen met de bedienden, die natuurlijk in die taal met haar spraken, en 's avonds, als Vader thuis was, moest ze naar bed. Dit veranderde nu spoedig, en het werd gewoonte, 's avonds na het eten, een uur of meer te besteden aan lezen, rekenen, aardrijkskunde en geschiedenis. Pit was pienter, ze leerde graag en gemakkelijk; de niet bepaald verstandige opvoeding van Inah en Kang Moes hadden haar karakter gelukkig niet bedorven. Ze was dol op haar vader, en al heel gauw werd het haar gewoonte allerlei kleine dingen voor hem te doen. Langzamerhand en ongemerkt nam ze de leiding van de huishouding op Goenoeng Mas over in haar kleine handen. Ze was verbazend flink en zelfstandig voor haar leeftijd, de bedienden verafgoodden haar en

keken naar haar op, ze namen vanzelfsprekend haar bevelen in ontvangst. Toen ze acht jaar was, verving ze in alle opzichten de huisvrouw op Goenoeng Mas. Ze kon geweldig goed met inlanders omgaan, ze behandelde ze kameraadschappelijk, maar toch hield ze de teugels van het gezag vast in handen, en het kwam vrijwel nooit voor dat Pit een of andere nalatigheid aan haar vader moest rapporteren. Gebeurde dit toch een enkele keer, dan zorgde meneer van Hemert er wel voor, dat het geen tweede maal voorkwam. Hij liet de bedienden voelen dat Pit, in zijn afwezigheid, de baas in huis was. Pit was het hoofd van de besaran, hij van de onderneming, dat moesten ze goed begrijpen. En ze begrepen het. Het was vermakelijk te zien met welk een gemak de kleine Pit de vijf bedienden regeerde. Inah, de kokkie, Kang Moes, de huisjongen, Marto, de kebon, Amah, de baboe, en Daoed, de chauffeur. Geen van hen dacht er aan tegen het gezag van de kleine meesteres van Goenoeng Mas in opstand te komen, en het noemen van haar naam alleen was al voldoende hen aan hun plichten te herinneren. Als Marto, de tuinjongen, op z'n hurken een strootje zat te roken, in plaats van het erf aan te vegen, dan was Kang Moes' waarschuwing: „Hé, males, moet ik aan Non Pit zeggen dat je weer zit te dagdieven!" voldoende om hem met vernieuwde ijver aan het werk te zetten.

Het laatste jaar had meneer van Hemert herhaalde malen het plan geopperd Pit naar Holland te sturen, waar ze regelmatig de school zou kunnen bezoeken en omgang zou hebben met kinderen van haar eigen leeftijd. Zijn getrouwde zuster Tine, die in Velp woonde en zelf geen kinderen had, wilde dolgraag voor het meisje zorgen,

maar Pit wilde er niet van horen. Zij zelf miste de omgang met andere kinderen niet, omdat ze die nooit gehad had. Weliswaar waren er op enkele ondernemingen in de buurt kinderen, maar de afstanden waren zo groot, dat ze die practisch nooit zag. Ze kwamen zelden van de onderneming af. Een enkele maal gingen ze samen op hari besar naar Medan om te winkelen, wat voor Pit altijd een groot feest was. Het hoogtepunt hiervan was dan nog de bioscoop en het eten en logeren in het hotel. Na zo'n uitstapje kwam ze doodmoe thuis, meestal blij dat ze weer in de bekende omgeving was. Tegen de plannen van haar vader, om haar naar Holland te sturen, kwam ze heftig op. Ze dacht er eenvoudig niet aan hem alleen op Goenoeng Mas achter te laten. Wat zou er van terecht komen als alles aan Inah en Kang Moes moest worden overgelaten! Doodgoeie, trouwe zielen waren het, maar ze hadden net zoveel pikeran als een garnaal! En Vader had geen tijd om zich met de huishouding te bemoeien, trouwens, dat lag ook niet op zijn weg. Een planter, die zich met de huishouding bemoeide, dat was om te gieren! En waar vader toch van plan was over vijf jaar voorgoed naar Holland te gaan, zag zij niet in waarom ze niet zolang kon wachten. De bedoeling was dan een plaatsvervanger aan te stellen, die de onderneming beheerde; Vader zou zo af en toe eens uit Holland overkomen om een kijkje te nemen. Over vijf jaar was ze pas negentien, en dan was er nog gelegenheid genoeg om van alles te genieten. En wat het leren betreft, leerde ze niet veel meer bij haar vader dan ze ooit op school op zou kunnen steken? Ze durfde er haar liefste bezit onder verwedden, dat ze meer wist dan een kind van haar leeftijd, die regelmatig de school had bezocht. Nee, zij bleef bij

Paps, dat moest ie nu maar eens en voor altijd begrijpen. Bovendien had ze een fijn leventje, helemaal haar eigen baas, zelf werken hoefde ze bijna niet, alleen maar toezicht houden en aanwijzingen geven aan de bedienden. Het enige wat ze zelf deed was de sokken van haar vader stoppen, en het huishoudgeld beheren. Ze hield een klein kasboekje aan, dat ze elke avond ter contrôle aan haar vader overlegde. Voor het overige was ze vrij als een vogeltje in de lucht. Als ze zin had met haar vader de tuinen in te gaan kon ze dat doen, had ze zin om te zwemmen, dan was er achter de fabriek een gemetselde bak met kristalhelder water. Ze had een Batakse ponnie, waarmee ze door de tuinen kon zwerven, achter het huis was een tennisveld, waar ze in de namiddag met Paps, de tuinassistent, de boekhouder en zijn vrouw kon spelen. En dan waren er de gezellige avondjes met hun beiden op de ruime achtergalerij van hun huis, beiden met hun werk, of met een mooi boek. Ze had een fijn leven, vond ze zelf, en zag geen enkele reden om er verandering in te brengen.
Meneer van Hemert vond het in zijn hart wel prettig, dat Pit niets van de Velpse plannen wilde weten, hoezeer hij er ook in het belang van het kind op aandrong. Hij zou zijn meisje, dat hem in alles zo aan zijn vrouw deed denken, en dat zo verbazend goed voor hem zorgde, erg missen. En als zij nu zelf er niets voor voelde....
Nadenkend sloeg meneer van Hemert zijn boeken toe. Het ging niet slecht de laatste jaren met Goenoeng Mas. Als het zo bleef zouden ze zeker over vijf jaar samen voorgoed naar Holland kunnen gaan. Ze konden dan ergens buiten, niet te ver van een grote stad, gaan wonen, en dan zou het kind alles kunnen krijgen wat ze tot nog toe had

moeten missen. Hij stak een sigaret op, en liep de lange gang naar de voorgalerij door. Bij de deur van Pits kamer bleef hij luisterend staan. Toen deed hij de deur voorzichtig open en stak zijn hoofd naar binnen. Pit lag vredig te slapen, de goeling tegen zich aangedrukt, de knieën opgetrokken.

„Lieve Pit," mompelde hij, de deur zacht weer sluitend. Leunend over de balustrade van de voorgalerij, keek hij, grote rookwolken uitblazend, in de donkere tuin. Toen wierp hij het eindje van zijn sigaret weg, riep naar achteren: „Kang Moes, toetoep!", en ging de slaapkamer binnen.

Het was de volgende morgen weer vroeg dag, om zes uur werd er rol gehouden, en het was zijn gewoonte daar altijd persoonlijk bij te zijn.

HOOFDSTUK II.

„Poekoel lima, Non!"

Kang Moes „blies de réveille" voor Pits deur. Hij bonsde nog eens, en toen hij Pits slaperige stem aan de andere kant hoorde, herhaalde hij hetzelfde ceremonieel voor de deur van de kamer van de Toean Besar.

Pit zat rechtop in haar bed en wreef zich de ogen uit. Toen stak ze een been buiten de klamboe, viste met haar tenen een slof op, en liet zich op de tikar glijden. Het was nog pikdonker, op de tast zocht zij de lucifers die op tafel lagen en stak een petroleumlamp op. Wel lastig, dat er nog geen electrisch licht in huis was, maar de centrale op de fabriek had geen voldoende capaciteit om ook voor huisverlichting te zorgen. Er was allang sprake van dat de centrale uitgebreid zou worden, maar tot nog toe was het bij plannen gebleven.

Toen de lamp brandde, kroop ze weer in bed en zocht zorgvuldig de binnenkant van de klamboe af. Eindelijk vond ze wat ze zocht, een dikke, volgezogen muskiet, die in een plooi van de klamboe verscholen zat. Met een venijnige klap sloeg ze het beest tot moes, het liet een dikke bloedvlek op de klamboe achter.

„Zo, ellendig monster," zei ze wraakzuchtig, „jij zult me tenminste 's nachts niet meer plagen."

Ze sloeg een badmantel om, pakte haar handdoek en liep

over de kaki-lima naar de badkamer in de bijgebouwen. Inah was in de keuken bezig met de koffie. Kang Moes kwam uit de goedang met brood en eieren.
„Wil je Daoed zeggen dat hij Si Djan zadelt," zei ze tegen de djongos in het voorbijgaan. „Ik ga met de toean besar de tuinen in." Si Djan was de Batakse ponnie van Pit.
„Inggih, Non Pit," antwoordde Kang Moes.
„Wat wil Non vanmiddag eten?" vroeg Inah.
„Vanmiddag nassi goreng met spiegeleieren en gebakken vis, vanavond vlees en groente. Neem maar een blikje uit de spen."
Pit nam een stukje brood uit de keuken en ging naar de badkamer. In een hoekje bij de gemetselde waterbak zat, als gewoonlijk, een dikke pad, die haar met z'n goudbruime ogen strak aankeek.
„Morgen, Si-Gemoek," zei Pit. „Lekker geslapen? Jou plagen de njamoeks niet, wel? Jij vreet ze lekker op, hè? Had ik die dikke muskiet maar voor jou bewaard, maar ik heb 'em tot pap geslagen, je zult met een stukje brood tevreden moeten zijn." Ze rolde kleine balletjes van het brood, die ze voor de pad neerlegde. Deze bleef rustig zitten, en begon toen aan zijn ontbijt.
Si-Gemoek was een huisgenoot. Hij woonde al jaren in de badkamer, in een spleet in de muur, en Pit had hem geleerd eten van haar aan te nemen. Nu zat hij iedere morgen trouw op haar te wachten.
Pit trok badjas en pyama uit, nam de gajong en goot het water over zich heen. Even huiverde ze, het badwater was kil 's morgens, maar na een paar scheppen was het heerlijk. Vrolijk zingend droogde ze zich af. Si-Gemoek had zijn ontbijt op, en trok zich in z'n hol terug. Op de kaki-lima

kwam ze haar vader tegen, die op zijn beurt op weg was naar de badkamer.
„Morgen, Paps," zei ze, en gaf hem een zoen. „Bah, wat prik je!"
„Ik moet me nog scheren, kind. Je kunt met je ochtendzoen ook beter wachten tot bij de koffie, meisje, dan ruik ik ook frisser!"
„Viezerik!.... Ik ga met je mee de kebon in, vanmorgen."
„Prachtig!.... Dat vind ik gezellig, kind!"
Een kwartier later zaten ze op de voorgalerij koffie te drinken.
Pit vond dit altijd één van de gezelligste ogenblikken van de dag, ze sloegen dit ook nooit over, hoe druk het ook mocht zijn. De zon was dan juist op, de nevels, die nog tussen de bomen hingen, trokken langzaam weg, je hoorde enkele vogels, en het roepen van apen in het bos. Het was heerlijk rustig, veel gepraat werd er niet, ze dronken zwijgend hun koffie. Vader stak een sigaret op, en daarna gingen ze ontbijten.
Na het ontbijt ging meneer van Hemert naar de fabriek om rol te houden en daarna ging hij de tuinen in. Meestal ging hij te paard. De wegen door de tuinen waren, speciaal in de droge tijd, wel met de auto te berijden, maar hij hield van paardrijden, en de afstanden op Goenoeng Mas waren niet zo groot dat ze te paard te veel tijd kostten.
„Ik kom na de rol langs om je te halen, Pit," zei Vader, „ik moet eerst naar afdeling twee, misschien kun jij even bij Pa Kasim langs rijden, zijn vrouw heeft gisteren weer een kleintje gekregen, vraag maar eens of ze wat nodig heeft."
Pa Kasim was mandoer op afdeling twee, hij woonde in een apart huisje bij de bangsals op die afdeling.

Op de voorgalerij zaten zij gezellig koffie te drinken

„Goed Paps," zei Pit, „ik zal vast een lap katoen meenemen, dat kan ze in ieder geval gebruiken om kleertjes van te maken." Fluitend liep ze naar haar slaapkamer om zich te kleden. Ze trok een rijbroek en shirt aan, en met haar rijlaarzen in de hand ging ze naar de achtergalerij. Marto, het onafscheidelijke strootje in de mond, was bezig het achtererf aan te vegen met de sapoelidih.
„Marto!" riep Pit. „Kun je me even helpen met m'n laarzen?"
Marto kwam aanlopen, hij legde het strootje op het hek van de kaki-lima en hurkte voor het meisje neer om haar laarzen aan te trekken.
„Hoe is 't met de slaplanten, Marto? Komen ze al op?"
„Belon, Non," antwoordde de tuinjongen. „Marto is bang dat het zaad niet deugt, Non moet geen zaad bij Auw Kie Hoen kopen, dat is een lelijke ouwe bedrieger. Veel beter als Non zaad meebrengt uit Medan."
„Kie Hoen is mijn sobat, Marto, je moogt geen kwaad van hem spreken."
„Maar hij verkoopt Non evengoed verlegen, ondeugdelijk zaad...."
„Nou ja, hij kan er toch ook niets aan doen als het zolang in zijn toko ligt."
„Non wil nooit kwaad van iemand horen, maar die ouwe Tjina...."
„Soedah, Marto, genoeg!.... Ga eens kijken of Daoed het paard al gebracht heeft."
„Inggih, Non," Marto verdween.
Ze was nog bezig Inah wang blandja te geven, toen ze de stem van haar vader voor het huis hoorde.
„Pit!.... Kom je?"

„Oe-hoeh!" gilde ze, pakte haastig het stuk katoen, dat ze voor Pa Kasims vrouw klaar gelegd had en sprong het trapje van de voorgalerij af. Vader zat te paard, op Black, zijn Australiër, en hield de kleine Si-Djan bij de teugel.

„Ik heb Si-Djan maar meegebracht, Daoed was weer zo sloom vanmorgen. Hij heeft natuurlijk de hele nacht weer zitten gokken."

Pit riep, en Si-Djan keerde zijn hoofd in haar richting. Ze gaf hem een suikerklontje en streek hem liefkozend over z'n neus. Toen wipte ze in het zadel en een ogenblik later draafden vader en dochter de koningspalmenlaan af die naar het huis voerde. Door een opening in de hoge kembang sepatoe heg bereikten ze de weg naar de fabriek. Ze reden langs het emplacement, waar het al een en al bedrijvigheid was. De rol was afgelopen en de koelies begaven zich naar hun werk. Telkens kwamen ze groepen tegen, die eerbiedig uitweken en hun hoeden afnamen tot de Toean Besar en zijn dochter gepasseerd waren.

Voor de deur van het kantoor stond Bolsing, de boekhouder, een sigaret te roken.

„Morgen Pit!" riep hij. „Ga je op inspectie?"

„Ja!" riep Pit terug. „En straks kom ik eens kijken of je nog wat anders uitvoert dan sigaretjes roken en de lijn trekken."

„Haha!" lachte Bolsing. „Hoe laat kom je, dan zal ik zorgen dat ik thee met gebak op het kantoor heb."

„Afgesproken! .... Ik hou je aan je woord, inktverknoeier!"

„Denk je aan dat contract met Mohammad Seman, Bolsing?" vroeg meneer van Hemert.

„Ja, meneer, hij komt vanmorgen op 't kantoor."

„Allright! Ik ben tegen één uur terug. Als er iets bijzonders is, kun je afdeling twee opbellen."
Ze reden verder en sloegen achter het fabrieksemplacement de plantweg in die naar afdeling twee leidde.
De zon was nu al een heel eind boven de horizon en het begon al knap warm te worden. Ofschoon ze in matige draf reden waren de paarden weldra met zweet bedekt, en meneer van Hemert veegde z'n gezicht herhaaldelijk af met een klein handdoekje, dat hij daarvoor in zijn gordel droeg.
Pit had weinig last van de warmte. „Wat ben je toch een koele komkommer, Pit," zei haar vader. „Ik zie nooit één zweetdruppel op je gezicht. Alleen als je pedis eet, hè, dan staan de parels op dat eigenwijze neusje."
„Dat komt omdat ik hier geboren ben, singkeh," lachte ze.
„Singkeh!" riep Vader verontwaardigd uit. „Ik ben nota bene meer dan tweemaal zolang in het land als jij!"
„Ja, maar jij komt van de Zuid-Hollandse klei, en ik van de rode leem van Goenoeng Mas, dat is het verschil, zie je. Bij mij vergeleken ben en blijf je een singkeh bodok!"
Zo pratend bereikten ze de bangsals van afdeling twee. De bangsalwachter, die bezig was de kolong aan te vegen, schoot bij het zien van de hoge bezoekers toe. Pit stapte van haar ponnie en gaf de teugels aan de man over.
„Hier, Roem, pas jij zolang op Si-Djan, ik ben zo terug," zei ze. Ze kende vrijwel alle koelies van de onderneming bij naam.
„Ik ga dan maar even naar Pa-Kasim, jij rijdt zeker door, Vader?"
„Ja, kom je me nog na?"
„Ik weet het niet.... anders zie ik je straks wel aan de lunch."

Pa Kasims huisje stond enige tientallen meters van de koelieverblijven in een keurig onderhouden tuintje. Het had een klein voorgalerijtje, waarop twee rottanstoelen en een tafeltje met een vaas met afschuwelijke kunstbloemen juist plaats konden vinden. Pit wipte de paar treden naar boven op.
„Spada!" riep ze. Het deurtje ging open. Een klein meisje met grote donkere ogen keek door de opening. Ze was gekleed in een enkele sarong, het haar was midden op het hoofd met een rode strik samengebonden.
„Zo, Gendoeh," zei Pit, „waar is je moeder?"
Het kind staarde Pit zwijgend aan en verdween toen weer in de donkere kamer. Een ogenblik later kwam Pa Kasims vrouw zelf te voorschijn.
„Wah.... Non Pit zelf!" riep ze uit. „Non moet maar niet boos zijn op het kind, ze is nog zo klein en weet niet hoe het hoort. Bodok is ze, ze kent geen manieren, Non. Wil Non niet binnenkomen?"
„Even," zei Pit. „Ik kom eens kijken hoe het met je jongste gaat, de Toean Besar laat vragen of je soms wat nodig hebt. Ik heb wat katoen voor je meegebracht om kleertjes te maken."
„Oh, Non, trima kassi banjak!.... Wil Non vooral de Toean Besar bedanken? Seriboe kali!"
Non moest natuurlijk binnenkomen om de jongste spruit te bewonderen, die in een oude kain gewikkeld op de baleh-baleh lag te slapen.
„Wat is 't? Een jongen?" vroeg ze.
„Ja, Non, de vierde zoon," zei de moeder trots.
„Hij is lief, hoor! En wat veel haar heeft ie!.... De hoeveelste is dit nu, laat es kijken, de achtste, hè? Vier jongens en vier meisjes?"

„Ja, Non. Hoe onthoudt Non dat toch allemaal?"
Pit moest en zou een glas stroop soesoeh drinken, al hield ze er niet van, vooral niet van die akelig zoete rozenstroop, waar de inlanders gek op zijn.
Eindelijk kon ze dan toch wegkomen, en onder herhaalde zegewensen daalde ze het trapje af, nagekeken door allerlei kleine Pa-Kasims.
Ze nam Si-Djan weer in ontvangst, en weldra draafde ze langs de plantweg terug naar het emplacement.
In galop stoof ze het erf van het kantoor op, zodat de oppas, die op het trapje zat te dutten, verschrikt opsprong. Ze gooide hem de teugels toe en wipte naar binnen.
„Zo, inktmop, en nu de thee en het gebak," riep ze dreigend tegen Bolsing, die achter zijn schrijftafel zat te pennen.
„Dadelijk, mevrouw," zei deze. „Alles is klaar, het wachten is alleen op Uwe Hoogheid. Gaat u toch zitten." Hij stofte ijverig een stoel met zijn zakdoek af. „Mat, geef de Njonja Besar thee en gebak, en vlug een beetje."
Met een grijns bracht de oppas het verlangde.
„O, Bols!..... Spekkoek!.... Wat zalig!.... Zelf gemaakt?"
„Ja, dat wil zeggen, m'n vrouw dan," zei deze.
„Mmmmmm...." genoot Pit. „Wat fijn!.... Zeg, ik kom hier meer, hoor! Heb je altijd zoiets lekkers in voorraad?"
„Nee mevrouw, speciaal voor u laten bakken!"
„Da's niet waar, ouwe leugenaar! Spekkoek heb je niet in een paar uur klaar. Bovendien is deze niet vers, en ouwe spekkoek is veel lekkerder."
Ze bleef nog wat zitten praten. Bolsing en zij konden geweldig goed opschieten samen, ondanks het feit dat

ze elkaar altijd plaagden en dwars zaten. Pit verweet hem dat hij haar vader een salaris afzette waar hij niets voor deed, en Bols plaagde haar, dat zij de Njonja Besar op Goenoeng Mas speelde.

Daar ging de fabrieksfluit. Pit sprong verschrikt op. „Al één uur!" riep ze uit, „ik moet naar huis! Dag! Bedankt, Bols," ze wuifde hem een groet toe en draafde vijf minuten later het erf van de besaran op, waar Marto al klaar stond om het paard in ontvangst te nemen.

HOOFDSTUK III.

Er zit een tijger op afdeling twee," zei meneer van Hemert aan tafel. „Je weet de tuin van die Chinese toekang sajoer op het eind van plantweg 7?" Pit knikte. „Ah Lee," zei ze, „hij fokt varkens en geiten ook." Vader glimlachte. „Zoals jij toch al die kerels bij naam kent!.... Ja, die bedoel ik. De tijger heeft daar vannacht een geit weggesleept. En volgens Pa Kasim zijn er sporen gevonden achter een van de koelieverblijven. Ze hebben de geit half verscheurd terug gevonden in het bos achter de groententuin en ik heb daar nu een val laten zetten met de rest van de geit erin."

„Kassian," zei Pit en zuchtte.

„Kassian?" herhaalde Vader. „Van wie, van de geit of de tijger? De geit voelt het niet meer, en die was over een paar maanden toch door Ah Lee geslacht, dus...."

„Nee, ik bedoel de tijger," zei Pit.

„De tijger!" riep meneer van Hemert verbaasd uit. „Heb jij kassian met een roofdier dat geiten steelt en straks misschien een vrouw of kind uit de kampong wegsleept?"

„Ja," zei Pit nadenkend. „Ik weet natuurlijk dat dit gebeuren moet, dat u proberen moet om het dier onschadelijk te maken, maar toch vind ik het kassian. Het beest weet niet beter, als ie honger heeft gaat hij op roof uit...."

„Zo kun je alles wel goedpraten, Pit. Als die geit wat zeggen kon, zou ze het vast niet met je eens zijn."

....daar is vannacht een geit weggesleept....

„Waarschijnlijk niet.... Wat doet u met de tijger als hij in de val komt?"
„Doodschieten natuurlijk, wat zou ik er anders mee moeten doen? Wou jij hem misschien als schoothondje hebben?"
„Kun je hem niet naar een dierentuin zenden?"
„Vind je dat een prettiger bestaan voor zo'n beest dat altijd gewend geweest is vrij in de rimboe te leven? Dat ie z'n verdere leven in een hok met tralies moet slijten?"
Nee, dat vond Pit toch eigenlijk ook niet. „Ik hoop, dat je hem niet vangt," zei ze koppig, en nam het tijdschrift, waarin ze had zitten lezen, weer op.
Er was mail gekomen, die middag, en ze hadden een hele

stapel kranten en tijdschriften uit Europa ontvangen. De volgende morgen vroeg, vóór de réveille, werd Pit gewekt door geklop tegen de buitenwand van haar kamer. „Non Pit!.... Non Pit," hoorde ze door de kré's fluisteren. Haastig gleed ze uit haar bed en ging naar het venster.
„Siapa?" vroeg ze.
„Ik, Pa Kasim, Non Pit," klonk de stem. „De rimau is gevangen. Wil Non Pit de Toean Besar wekken en hem dit meedelen?"
„Goed, Kasim, wacht maar even in de bijgebouwen, laat Inah je een kop koffie geven."
Ze haastte zich naar de kamer van haar vader. Deze was nog in diepe rust, ze schudde hem zacht aan zijn arm.
„Wakker worden, Paps, ze hebben de tijger gevangen."
„Wat is er?" Meneer van Hemert schoot overeind. „Is er brand in de fabriek?"
„Nee.... de tijger zit in de val. Pa Kasim is het zojuist komen zeggen."
„Moet je me daarvoor wakker maken? Die tijger blijft wel zitten als ie er eenmaal inzit.... Hoe laat is het eigenlijk?.... Nog niet eens vijf uur! Wat een onbehoorlijk uur om iemand te wekken. Die tijger wacht wel tot ik kom."
En met die woorden draaide meneer van Hemert zich om.
„Hè, Paps, 't is nog maar een minuut of tien voor vijf, sta nu maar op, dan kunnen we nog eerst rustig koffiedrinken voor je gaat."
„Dat doe ik in ieder geval," bromde haar vader. „Ik kan toch niet gaan voor het goed licht is, anders kan ik niet voldoende zien om te schieten, en ik wil ook eerst naar de rol."
„Zal ik Pa Kasim dan maar zeggen dat je zo gauw mogelijk komt?"

„Ja, dat is goed.... of nee, laat Kasim Daoed opzoeken en zeggen dat hij met de auto hier komt. Pa Kasim kan meerijden."

„Dus je staat nu op?"

„Ja hoor, dwingeland, zorg jij maar dat er koffie is."

„Daar zorgt Kang Moes voor," zei Pit, de kamer uitgaand.

In de auto, die iets over zes naar de fabriek reed, zaten, behalve meneer van Hemert, Daoed en Pa Kasim, ook Pit. Een onweerstaanbare drang dwong haar mee te gaan, ofschoon ze ervan gruwde straks te zullen moeten toekijken als het vonnis aan het roofdier zou worden voltrokken. Meneer van Hemert had zijn Mauser-repeteergeweer op zijn knieën liggen, hij praatte druk met Pa Kasim, die een beeldrijk verhaal ophing van de woedende rimau in de kooi.

Terwijl meneer van Hemert toekeek bij het rollen van de koelies, praatte Pit met Bédier, de tuinassistent. Deze, een Indische jongen van een jaar of twintig, hartstochtelijk jager, was enthousiast over de vangst, en in het vuur van zijn verhalen over hetgeen hij zelf op dit gebied beleefd had, verhaspelde hij zijn Hollands nog meer dan anders.

„Wah, Pit, die matjan woedènd als hij in de val. Ik heb self gesien, Pit, dat de vonken van woede uit sijn ogen spattèn. Heus betoel waar, Pit, dat geloof jij niet, ja?"

„Jawel, Toine." De assistent heette voluit Antoine Edouard Henri Bédier de la Prairie, maar werd in de wandeling Toine genoemd. „Als jij het zegt waarom zou ik het dan niet geloven?"

„Ga je mee, Pit?" riep Vader vanuit het kantoor. „Voel jij er ook wat voor om mee te gaan, Bédier?"

„Graag, 'nir, misschien kan ik helpen met de matjan, 'nir."
„Natuurlijk, Bédier, jij durft hem wel met je blote handen aan, niet? Een tik achter z'n oor en hij is er geweest, net als een konijn. Wist je dat?"
„Wah' nir, u geloof mij niet als ik u seg...."
„Nee, Bédier, ik geloof je betoel niet," viel meneer van Hemert hem nuchter in de rede, daarmede een nieuw verhaal van de assistent afsnijdend. Bédier keek zo beteuterd, dat Pit en Bolsing in lachen uitbarstten.
„Bols zal wel thuisblijven en staatjes maken," zei de boekhouder met een verongelijkt gezicht. „Denk je nu dat de baas eens zal vragen: „Bols, ga jij ook mee? Niks hoor, Bols is alleen maar goed om inkt te verknoeien. Nou, gaan jullie maar lekker jagen...."
„Wat jij jagen noemt, een arm gevangen beest in een kooi doodschieten," zei Pit verachtelijk.
„Arm, gevangen beest!" herhaalde Bédier. „Gevaarlijk, soon tijger in de val, Pit! Je sult sien Pit, als jij die beest hoor brullen verstijf jij van de schrik, ja!"
„Pit verstijft niet zo gauw, wat Pit?" kwam haar Vader haar te hulp.
Hotsend en stotend ging het over de ongelijke plantwegen. De auto was niet groot, eigenlijk was het maar een vierzits, en met Daoed en Pa Kasim voor, meneer van Hemert, Pit en Bédier op de achterbank zaten ze als sardines in een blik. Daoed, die er, als de meeste inlandse chauffeurs, een handje van had hard te rijden, vond dit een gelegenheid om er nog een schepje op te leggen. Ze vlogen door kuilen en gaten tot meneer van Hemert er op wees, dat de veren langer mee moesten dan vandaag. Daoed grijnsde eens, maar matigde zijn vaart toch.

Op het eind van plantweg zeven stopten ze, om te voet hun weg te vervolgen. Ze liepen over het erf van de groentenboer. Ah Lee kwam in de deur van zijn hutje staan, zijn mond trok van het ene oor naar het andere.
„Tabeh, Toean Besaal, tabeh, Non," groette hij.
„Tabeh, Ah Lee," groette Pit terug. „Gaat het goed?"
„Loegi, Non, banjak loegi.... de limau heeft een geit van me gestolen, gelukkig dat de toean besaal hem nu gaat doodschieten."
Ze liepen achter elkaar over een smalle rintis, er was geen ruimte om naast elkaar te gaan. Pa Kasim als gids voorop, dan meneer van Hemert met het geweer, gevolgd door Pit, en tenslotte Bédier. Op een twintig meter er achter sukkelde Ah Lee voort. Daoed had, zeer tot zijn spijt, bij de auto moeten blijven. Ah Lee wilde zich zeker overtuigen dat het vonnis aan zijn vijand voltrokken zou worden. Ze hadden een klein eindje gelopen, toen Pa Kasim staan bleef en waarschuwend zijn hand opstak. „Hoor, Toean Besar, de tijger!"
Allen bleven luisterend staan. In de verte klonk een woedend gebrul, dat Pit door merg en been ging. Ze voelde dat ze bleek werd.
„Daar Non, sie jij nu wel, jij wor nou al bang, en nou heb jij die rimau nog niet eens gezien!" merkte Bédier triomfantelijk op. Pit antwoordde niet, onwillekeurig ging ze dichter bij haar vader staan.
„Kom jij maar bij Paps, meisje," zei deze. „Zou je niet liever terug gaan?"
Pit schudde het hoofd. Met stijf samengeknepen lippen ging ze verder. Hoe verder ze kwam, hoe duidelijker het brullen van de tijger klonk. Eindelijk, bij een bocht van

het pad, zag Pit de val, opgesteld op een kleine open plek in het bos. Twee koelies, met lansen gewapend, hielden de wacht. De val was niet veel anders dan een langwerpige kist, van zware balken en planken gemaakt, gedeeltelijk ingegraven. Aan het ene smalle eind was een valdeur, van zware ijzeren tralies voorzien. Wanneer het roofdier het aas pakt, wordt de pen, die de valdeur tegenhoudt, weggetrokken, de deur glijdt naar beneden, en het ondier is gevangen. In de langszijden van de val zijn smalle sleuven uitgespaard, zodat men van buiten erin kan kijken.
Meneer van Hemert maakte zijn geweer gereed en ging langzaam op de val toe.
„Nou moet jij niet naar de tijger kijken?" plaagde Bédier.
„Zeker naar de vonken die uit zijn ogen spatten," antwoordde Pit met iets van haar oude gevatheid.
„Betoel Non, als jij goed kijkt...."
„Zie je ze nog niet," vulde Pit aan. Aarzelend deed ze een paar passen achter haar vader aan. Ze wilde niet bang zijn, maar het woedend, snauwend gebrul van het roofdier deed het bloed in haar aderen stollen. Door de sleuven in de zijwanden zag ze een glimp van het beest, en een keer kwam zijn kop, met de opengesperde muil voor de tralies van de valdeur. De zware kooi, die nog met kettingen verankerd was, schudde onder de woedende pogingen van de tijger om zich te bevrijden.
Meneer van Hemert was de val nu tot op een meter of vijf genaderd. Hij hief het geweer aan zijn schouder, en wachtte op een gunstige gelegenheid om het dodelijk schot te lossen. In ademloze spanning wachtte Pit op de knal. Onwillekeurig kneep ze haar ogen dicht en stopte haar vingers in de oren. Het duurde eindeloos lang.

Pang!.... Een scherpe knal.... toen nog één.
Pit deed haar ogen open. Vader had het geweer laten zakken, Pa Kasim stond naast de val en gluurde door een sleuf naar binnen.
„Mati, Toean Besar," rapporteerde hij.
„Beter nog een genadeschot, 'nir," ried Bédier aan. „Je kunt nooit weten met tijgers, seker is seker, ja?"
Meneer van Hemert was het met deze raad eens, aangeschoten tijgers waren onplezierige dingen; hij schoof de loop door de valdeur en loste nog een schot, Pa Kasim trok nu de schuif naar boven, en geholpen door de beide koelies sleepte hij het dode lichaam uit de val. Het was een groot, prachtig beest, met een gaaf vel en lange snorren.
„Oud mannetje, 'nir," taxeerde Bédier met een kennersblik. „Maneter, goed dat hij dood is."
Pit hurkte naast het dier en streelde hem over de kop.
„Vind je 't nog kassian, Pit?" vroeg haar vader.
Ze knikte zonder iets te zeggen. Ze had een brok in haar keel, en slikte. Het hielp niet. Waarom was de natuur toch zo wreed, waarom konden dieren onderling en met mensen niet in vrede leven?
Vader gaf Pa Kasim instructies om het dier te transporteren en te villen.
„En pas vooral goed op, dat niemand z'n snorren afknipt, ik hou je er persoonlijk verantwoordelijk voor, Pa Kasim."
„Inggih, Toean Besar," zei de mandoer.
„Ah Lee staat er al op te loeren," ging Vader verder, op de Chinees wijzend, die nu ook dichterbij gekomen was.
„Tlima kassi, Toean Besaal, tlima kassi banjak," grijnsde Ah Lee.

„Ja, ja," bromde van Hemert, „je zult 't er voor hebben, ouwe huichelaar!"
Pit zei niet veel, toen ze naar de auto terug liepen, maar Bédier had dan ook praats voor vier; hij vertelde het ene tijgeravontuur na het andere.
„Nou, en nu maar gauw aan je werk, Bédier," onderbrak meneer van Hemert het zoveelste verhaal, toen ze bij de tuin van Ah Lee terug waren. „Ik breng Pit even thuis met de auto, daarna kom ik bij de nieuwe aanplant kijken."
„Geen prettig karweitje, Pit," zei Vader, toen ze samen weer in de auto zaten. „Het is heel wat anders zo'n beest in de vrije natuur te schieten, dan hem te doden als hij onschadelijk is, al valt dat, qua schot, nog niet eens mee. Maar het was noodzakelijk, dat zie je toch ook wel in, niet?"
Pit knikte weer. Haar hele morgen was bedorven. Waarom was ze ook meegegaan? Het was toch waar wat Vader zei, je kon zo'n gevaarlijk dier niet in de nabijheid van de onderneming dulden.
Vader stapte bij de fabriek af, en Baoed reed Non Pit naar huis, waar Inah haar met koffie en spekkoek wachtte.
„Hoe kom je aan die koek, Inah?" vroeg ze. „Zelf gebakken?"
„Tida, Non, die heeft njonja Bolsing gestuurd voor Non."
Die goeie Bols! Hij had natuurlijk aan zijn vrouw gezegd, dat Pit de spekkoek zo lekker vond, en nu had ze een groot stuk gestuurd. Wat verwende iedereen haar toch op de onderneming!
En opeens had Pit weer vrede met het leven.

HOOFDSTUK IV.

Pit," zei meneer van Hemert een paar dagen later, toen ze aan het avondeten zaten, „Zaterdag en Zondag is er feest op Dolok Ilir, het nieuwe fabrieksgebouw wordt ingewijd. Heb je zin er heen te gaan. Ik heb een uitnodiging, ook voor jou."
„Ga jij?" wilde Pit eerst weten.
„Ja, ik zal wel moeten," antwoordde Vader. „Ik denk wel dat het leuk zal worden, er is een slametan voor het inlands personeel, rijsttafel voor ons, volksspelen, verschillende wedstrijden, een bioscoopvoorstelling en een bal."
„Hmm," deed Pit.
„Lijkt het je niet?"
„O, jawel," antwoordde het meisje. „Goed, laten we maar gaan."
„Dank u, Njonja Besar," zei Vader nederig. „Ik ben zeer verheugd toestemming gekregen te hebben om te mogen gaan."
„Gekkerd," zei Pit.
„Maar nu alle flauwsies op een houtje," zei Paps, „heb jij iets behoorlijks om aan te trekken?"
Pit haalde haar zomersproetenneusje op. „Niks," zei ze. „Alleen m'n blauwe zijdje en die kent zo langzamerhand de hele Oostkust en Atjeh."

„Net een echte vrouw," zei Vader bewonderend. „Niks om aan te trekken.... vrouwen hebben nooit iets om aan te trekken, al hangt de hele kast stikvol. Hoe wou je dan gaan?"
„Och, ik trek dat blauwe ding wel weer aan," deed Pit slachtofferig. „Dan kunnen ze tenminste zeggen: Kijk, daar heb je Victoria van Hemert weer in d'r blauwe zijdje. D'r vader is zeker te gierig om een nieuwe jurk voor dat arme kind te kopen...."
„Wil jij wel eens je mond houden met je valse beschuldigingen," riep Vader met een boos gezicht en lachende ogen. Hij pakte een djeroek van de schaal en wierp die naar haar hoofd. Pit ving de vrucht handig op en gooide hem terug. Er ontstond een geregeld gevecht. Kang Moes kwam op het lawaai toelopen en stond verbaasd zijn hoofd te schudden.
„Stop, Pit, nou is het genoeg," zei Vader, toen de djeroek op een paar centimeters de gasolinelamp miste. „Straks maken we ongelukken. Ik heb liever niet dat Goenoeng Mas afbrandt, al is het een oud kavalje."
„Oud kavalje?" herhaalde Pit verontwaardigd, „het is het beste en mooiste huis in heel Sumatra."
„Vind jij dat ook?.... Maar om op ons chapiter terug te komen: Wat wou jij dan?"
„Kunnen we niet naar Medan gaan om wat nieuws te kopen?" stelde Pit voor.
„Nogal naast de deur! Waar haal ik de tijd vandaan? Dat kost me een hele dag."
„Nou, jij hoeft niet mee als het lastig is met je werk."
„Wilde je dan alleen gaan?"
„Nee, maar ik kan mevrouw Bolsing vragen of ze mee gaat, die vindt het vast fijn."

„Dat is een goed idee. Ik kan de auto met Daoed wel een dag missen.... laat es kijken.... morgen komt het me het beste uit, dan ben ik toch vrijwel de hele dag op het emplacement."

„Fijn, Paps!" Pit klapte opgewonden in haar handen. Een dag naar Medan was een echte feestdag voor haar. „Dan ga ik nu meteen mevrouw Bolsing vragen, is dat goed?"

„Best, doe jij dat maar.... Blijf je niet te lang hangen? We moeten nog wat geschiedenis doen vanavond."

De familie Bolsing woonde op het fabrieksemplacement, ongeveer tien minuten lopen van het administrateurshuis. Pit nam haar oude fietsje, en zo, op haar blote voeten, peddelde ze langs de donkere weg naar de fabriek. Evenmin als het administrateurshuis electrisch licht had, was er straatverlichting op Goenoeng Mas. De fabriek en de omliggende huizen, onder andere dat van de Bolsings, waren wel electrisch verlicht, en ook op het emplacement brandden enkele booglampen. Maar alles wat verder van het emplacement aflag moest zich met petroleum of gasoline behelpen. Pit had al zo vaak haar vader gevraagd om nu eindelijk de electrische centrale uit te breiden, maar daar waren nogal grote kosten aan verbonden en meneer van Hemert vond dat andere, meer belangrijke zaken, voor moesten gaan.

Vrolijk fluitend, in het vooruitzicht van het uitstapje, fietste Pit door het donker. Bang was ze nooit, waarom zou ze? Ze was van jongsaf gewend alleen te zijn, ook 's avonds, en ze was vertrouwd met alle geluiden en verschijnselen van het oerwoud.

De lichten van de fabriek werden al zichtbaar tussen de

rubberbomen, en een ogenblik later reed ze het erf van de Bolsings op. Kees Bolsing zat in pyama op de voorgalerij te lezen, één been over de leuning van zijn rottanstoel. Een slof bengelde aan zijn grote teen, de andere lag onder de stoel. Bij het horen van haar fietsbelletje keek hij op. Pit zette haar fiets tegen het trapje van de voorgalerij en wipte naar boven.

„Wel, wel," begroette Bolsing haar, „hoe later op de avond hoe schoner volk. Als dit niet de grote Pit sendiri is!"

„Zij zelf.... en schoon ook, pas gemandied en mèt zeep.... Weet je overigens geen minder afgezaagde begroeting, Bols?"

„Begin je weer," riep deze in wanhoop uit. „En nou dacht ik nog wel een rustige avond te hebben."

„Je denkt meestal verkeerd, Bols," plaagde Pit. „Bewaar je denken maar voor het kantoor, voor die enkele ogenblikken dat je wat anders doet dan sigaretten roken. Hoe die administratie van jou ooit kan kloppen, is mij een raadsel."

„Doet ze ook niet, Pit. Er klopt niets van..., maar niet aan je vader vertellen, anders trapt hij me er meteen uit."

„Hmm," deed Pit en zette een gezicht of ze er nog eens over denken zou.

„Wat verschaft me eigenlijk de eer en het genoegen van je bezoek, Victoria?" ging Bolsing voort.

„Verbeeld je maar niks, Bols, ik kom niet voor jou, maar voor je vrouw!"

Bolsing keek of hij uit de zevende hemel viel. Met een overdreven gebaar van wanhoop sloeg hij z'n handen op z'n hart ineen. „Breek niet mijn hart," fluisterde hij, „laat ons met mannenmoed proberen deze slag te boven te komen."

Pit gierde van het lachen. Wat een daverende idioot was die Bols toch!

„Nu, zou je je vrouw niet eens roepen? Ik heb niet de hele avond de tijd. Als ik te laat thuis kom, is de toean besar boos, en dan zeg ik dat het jouw schuld is."

„Wat de hemel verhoedde," fluisterde Bolsing ontzet. „Ga maar naar de slaapkamer, Pit, m'n vrouw is nog met de baby bezig, maar ze kan er nog wel één aan!" En met deze laatste steek onder water verdiepte hij zich weer in zijn boek. De Bolsings hadden geen kinderen, de „baby" was een jonge Gibbon-aap, die ze een paar weken geleden gekregen hadden, en die op een geweldige manier vertroeteld werd.

Pit liep de gang door en klopte aan de deur van de slaapkamer.

„Wie is daar?" klonk mevrouws stem.

„Ik.... Pit van Hemert.... Mag ik binnenkomen?"

„Natuurlijk, kind," luidde het antwoord.

Mary Bolsing stond voor de spiegelkast heur haar te kammen. Ze was klein en slank, met krullend blond haar en grote blauwe ogen. Ze was altijd opgewekt, vriendelijk en stond voor iedereen klaar. Ze paste in alle opzichten precies bij haar man; eenieder vond het dan ook een ideaal span, ze waren overal geziene gasten.

„Zo, kind, leuk dat je me eens op komt zoeken," zei ze, Pit de hand schuddend, „ik heb je al een paar dagen op het tennisveld gemist. Toch niet ziek geweest?"

„O nee, mevrouw, maar ik had het zo druk...."

„Ja ja, de leiding van de besaran brengt een hoop soesah mee, hè?" plaagde mevrouw Bolsing. „Wat kan ik voor je doen, of kom je zo maar eens aanlopen?"

„Nee mevrouw, ik heb u wat te vragen, ook namens Vader.... Maar ik moet u eerst nog bedanken voor die zalige spekkoek."

„Vond je ze lekker? Kees had me verteld, dat je er op kantoor zo van gesmuld had. Ik had nogal veel gemaakt, het is zo'n werk, hè, dus vond ik dat jij er maar van meegenieten moest."

„Erg lief van u, ik heb nooit lekkerder spekkoek geproefd.... Maar ik kwam u eigenlijk vragen of u lust hebt morgen met onze auto mee naar Medan te gaan. Ik moet een nieuwe jurk hebben voor het feest op Dolok Ilir, ziet u, en als het u niet te veel moeite is...."

„Te veel moeite!" viel mevrouw Bolsing haar in de rede.

„Kind, je kunt me op het ogenblik geen groter plezier doen! Ik moet namelijk ook het een en ander hebben voor het feest en ik heb me al suf zitten piekeren waar ik het vandaan moest halen. Ik was al van plan met een sado naar Langsa te gaan.... Natuurlijk ga ik mee, en wat graag ook! Hoe laat gaan we?"

„Half zeven, zeven uur. Is u dat te vroeg? Dan zijn we niet zo laat in Medan. We kunnen in het hotel lunchen en gaan dan in de namiddag terug. U bent mijn gast, of liever gezegd Vaders gast."

„Kind, ik vind het heerlijk! Je redt me werkelijk uit een grote moeilijkheid. Kom, ga je mee naar voren? Je drinkt toch wel even een glas limoen of ijs gossok?"

„Graag mevrouw, maar ik heb niet zo lang tijd, ik heb Vader beloofd dat ik dadelijk terug zou komen."

„Uw man zei, dat u nog met de baby bezig was," zei Pit, toen ze gearmd naar de voorgalerij gingen.

„Nee, die slaapt allang, je moet overdag eens komen kijken, hij groeit zo hard!"
Kees Bolsing zette een ongelukkig gezicht toen hij hen beiden zag aankomen. Het was gedaan met z'n rust!
„Kees, ik ga morgen met Pit met de auto van meneer van Hemert naar Medan om te winkelen," kondigde zijn vrouw aan.
„Kees Bolsing, haal je portemonnaie maar vast te voorschijn," zuchtte het arme slachtoffer.
„Arme Kees," lachte zijn vrouw. „Wees blij, dat je vrouw eens in de gelegenheid is zich iets nieuws aan te schaffen."
„Schaf ik me ooit iets nieuws aan!" riep Bols verongelijkt uit. „Kijk eens hoe ik er bij loop!"
„Schandalig!" verzekerde Pit hem. „Ik vind dat je 's avonds best een boeka aan kon trekken; ik begrijp niet dat je vrouw het goed vindt dat je zo maar in pyama op de voorgalerij zit."
„Nee hè, als jij nog eens trouwt, moet je arme man elke avond met een stijve boord van zes centimeter aan tafel komen, akelige dierenbeul die je bent. Maar ik zal het aanstaande slachtoffer wel bijtijds waarschuwen, ik zal...."
„Jij zal niets," viel zijn vrouw hem in de rede. „Maar je zult onmiddellijk een glas ijskoude limonade voor Pit bestellen, en voor mij ook een."
„Accoord chef, onmiddellijk," zei Bols deemoedig. „Mag ik alsjeblieft voor mezelf ook iets bestellen?"
„Voor deze keer dan," stemde Mary grootmoedig toe.
„Tjokro!" gilde Bolsing naar de bijgebouwen. „Doea limoen, satoe seplit.... lekas sedikit!"
„Zo kan ik het ook," merkte zijn vrouw op.
„Waarom doe je het dan niet?.... 't Gemak dient de

mens, heb ik altijd geleerd, vooral in Jan Oost is elke overbodige lichaamsbeweging verkeerd. En waarvoor heb in anders bedienden en dit sonore geluid?"
De boy bracht de bestelde dranken, en na haar glas vlug te hebben opgedronken, stond Pit op.
„Ik kom u dus morgenochtend tussen half zeven en zeven uur halen," zei ze.
„Kun je mij ook niet meenemen, Pit?" vroeg Bolsing. „Ik wil er ook wel eens een dagje uit."
„Jou!.... En wie moet er dan morgen al die flessen inkt uitdrinken?"
„Geketend aan mijn plicht!.... Wat een bestaan!" riep de boekhouder theatraal uit.
„Wat zou je overigens in Medan moeten doen?" ging Pit verder. „Je vervelen, rondhangen in de lobby van het hotel, biertjes en paitjes drinken! Nee Bols, dat is helemaal niet goed voor je!"
„Hard ben je, Pit, zo hard als die slavendrijver van een vader van je!"
„Pas op, Bols, ik brief het allemaal aan hem over, hoor!"
„Ga je gang, njonja besar, m'n carrière hier is toch al gebroken."
Lachend sprong Pit het trapje af, pakte haar fiets, en na nog een groet naar boven te hebben geroepen, verdween ze in het duister.
Wat een aardig stel mensen was dat toch! Wel een bof, dat zij die juist op de onderneming gekregen hadden. In zo'n kleine samenleving waren lui als de Bolsings hun gewicht in goud waard.
„Zo kind, mooi op tijd terug," zei Vader, toen ze de achtergalerij binnenstapte. „Gaat Mary mee?"

„Ja Vader, wat graag. Ze moet zelf ook allerlei nieuwe dingen hebben voor het feest."

„Dat komt dan mooi uit," zei meneer van Hemert. „Ik heb Marto naar de kampong gestuurd om Daoed te waarschuwen. Hij komt om half zeven met de wagen voor."

„Fijn, dank u wel.... Geld krijg ik morgenochtend wel, hè?"

„Moet je nog geld hebben ook?" deed meneer van Hemert verbaasd. „Hoeveel? Twee gulden.... drie?"

„Zestig cent is wel genoeg," zei Pit droog, die haar Vader kende en wist hoe royaal hij in die dingen was.

„Nou, ik zal eens kijken of ik die nog bij elkaar kan scharrelen," zei Vader. „En nu eerst een uurtje geschiedenis. Vertel me maar eens wat je nog van Jacoba van Beieren weet...."

HOOFDSTUK V.

De volgende morgen was Pit extra vroeg wakker. In het vooruitzicht van het prettige dagje zong ze in de badkamer haar hoogste lied, afgewisseld met lange gesprekken met Si-Gemoek, die haar met z'n goudbruine ogen wijsgerig zat aan te staren.

„Vogeltjes die zo vroeg zingen krijgt de poes," waarschuwde Vader, toen ze op de voorgalerij koffie zaten te drinken. „Ben je zo blij dat je eens een dagje van je ouwe vader weg kunt?"

„Natuurlijk," ging Pit op de plagerij in. „Wat heb ik er aan, iedere dag bij zo'n ouwe brombeer te zitten?.... Heb je al nagekeken of je die zestig cent missen kunt?"

„Ja, maar ik kwam niet verder dan negen en vijftig. Zou je daar genoeg aan hebben?"

„Ik zal het proberen.... geeft u ze maar," Pit stak haar hand uit.

Meneer van Hemert haalde zijn portefeuille te voorschijn en stopte zijn dochter een paar biljetten in de hand. Pit keek het na. „O, Paps, wat veel!" riep ze uit, „zoveel heb ik niet nodig!"

„Dat is ook niet allemaal voor jou! Verbeeld je maar niks! Je begint met een mooie jurk te kopen, en dan zul je nog wel het een en ander nodig hebben voor aanvulling van je garderobe. Dan ga je bij toko Vermeulen aan om wat

blikjes te kopen en vrieskamerartikelen, als ze die hebben. Je moet de lunch en verdere verteringen voor jou en Mary Bolsing betalen. Je zult zien dat het niets te veel is, integendeel."

„Wedden dat ik overhoud?"

„Nee, ik wed niet met kleine kinderen. Bovendien moet ik het toch zelf betalen, of ik win of verlies.... Maar zonder gekheid, Pit, koop nu maar wat je nodig hebt, en maak het geld op. Kom je tekort, dan heeft de naam van Hemert nog wel crediet in Medan. Het kan er best af, we maken van 't jaar mooie winsten, en je geeft eigenlijk nooit wat voor jezelf uit."

„Paps, je bent een echte schat!" Pit vloog haar vader om de hals en gaf hem op elke wang een klapzoen. „Ik vind het zo fijn om te gaan, we zullen vast en zeker een heerlijke dag hebben."

„Ik hoop het, kind.... Daar hoor ik de auto, geloof ik. Maak je maar gauw klaar en laat mevrouw Bolsing niet wachten."

Een ogenblik later reed de auto het erf af, nagewuifd door meneer van Hemert, die over de balustrade van de voorgalerij hing, tot Pit uit het gezicht was. Mevrouw Bolsing stond kant en klaar op de voorgalerij.

„Keurig op tijd, Pit," riep ze. „Ik kom dadelijk, even m'n tas pakken en Kees goedendag zeggen."

Weldra snorde de auto over de plantweg, die even buiten het gebied van Goenoeng Mas op de grintweg naar Koeala Simpang uitmondde. In dat plaatsje bereikten ze de grote weg naar Medan. Goenoeng Mas lag tussen Koeala Simpang en Langsa, westelijk van de grote weg.

Iets over zeven reden ze K. Simpang binnen. De zon

begon al warm te worden en Daoed stopte om de linnen kap van de auto op te zetten. Pit en mevrouw Bolsing stapten uit en liepen langs de Chinese tokotjes langs de weg, die al open waren, en een keur van kleurige zijden stoffen lieten zien, waar Pit haar hart aan ophaalde. Daoed moest nog ontbijten; hij had permissie gevraagd wat rijst en een kop koffie te mogen kopen, ze hadden dus wel een kwartiertje tijd om eens rond te kijken. Pit kwam zelden in K. Simpang; als ze niet naar Medan ging om te winkelen deed ze dit meestal in Langsa, dat groter was en meer en betere toko's had. Als mevrouw Bolsing haar niet had tegengehouden, zou ze hier alvast aan het inkopen geslagen zijn.

„Bedwing je kooplust nog even, kind," raadde Mary Bolsing haar aan. „Als je hier koopt, heb je er straks in Medan spijt van, je hebt daar toch veel meer keus. Bovendien kun je hier alleen maar een lap stof krijgen, terwijl je in de stad een jurk kant en klaar koopt, en wat moet je op Goenoeng Mas met een lap beginnen? Er is geen enkele djait die er een behoorlijke jurk van maken kan."

Dat moest Pit toegeven. Ze liet zich er echter niet van afbrengen aan een warong wat van die heerlijke, echt Indische koekjes te kopen, mierzoet, met kleurige gelatine versierd.

„Vind je dat nou lekker, Pit?" vroeg Mary lachend.

„Nou!.... Heerlijk!" verzekerde Pit met volle mond.

„Net zo lekker als mijn spekkoek?"

Dat was een moeilijke vraag. „Nee," moest ze tenslotte bekennen, „spekkoek is veel fijner." Maar dit soort lekkernij kreeg ze op Goenoeng Besar nooit; meneer van Hemert bestempelde alles wat uit een warong kwam als „viezigheid" en hij wilde niet hebben dat Pit het kocht.

Aan een warong kocht Pit wat heerlijke koekjes....

„Paps vindt het verschrikkelijk als ik aan een warong eet, ziet u," zei ze, „en daarom vind ik het juist zo lekker!" Toen ze bij de auto terugkwamen stak Daoed juist de laatste resten van zijn ontbijt in de mond. Hij zat op de treeplank met de lege koffiekop naast zich, en veegde de restjes rijst uit het pisangblad, waarin het verpakt geweest was. Toen hij de dames aan zag komen, sprong hij op, bracht haastig de kop naar de warong terug en startte.

Pit bood hem een stuk van haar koek aan, dat hij met een brede grijns achter zijn kiezen stopte. „Trima kassi, Non Pit," zei hij.
Met een flink vaartje ging het nu over de grote Atjehweg in de richting Besitang. Ze passeerden enkele rubberondernemingen, en eenmaal kwamen ze een trein van de Atjehtram tegen, met z'n puffend, rammelend locomotiefje en speelgoedwagentjes, waar uit elk portierraampje een hoofd van een inlander stak.
„Stel je voor, dat je helemaal naar Sigli of Koeta Radja moet met dat ding," zei Pit.
„Het is nog niet zo heel lang geleden, dat dit het enige vervoermiddel was," merkte mevrouw Bolsing op. „En geloof maar, dat de mensen wat blij waren dat ze het hadden. Een reis naar Koeta Radja was in die dagen een hele onderneming, niet zonder gevaar, want de treinen werden herhaaldelijk door djahats bestookt, ook werden de rails vernield, of bruggen opgebroken, zodat de tram niet verder kon. De lijn moest voortdurend bewaakt worden, en de trams reden met gewapend geleide. Voor het vervoer van onze troepen was het een belangrijk hulpmiddel, en dat is ook wel de reden voor de aanleg geweest. Het heeft heel wat moeite en geld gekost, het tracee was niet gemakkelijk, door moerassen en bergen, steeds moest men op zijn hoede zijn voor overvallen van Atjehers."
„En nu maakt er niemand meer gebruik van, behalve de inlanders," zei Pit.
„Ja, en dat wordt ook al heel wat minder, nu er overal busjes rijden," merkte mevrouw Bolsing op. „Je snapt niet, dat er niet meer ongelukken gebeuren met die gammele overbelaste dingen."

Ze passeerden de lange brug over de Besitangrivier en reden door het plaatsje waar de Atjehtram eindigt en de Delispoor begint.

Ze naderden het tabaksland; de rubber- en oliepalmondernemingen werden schaarser en zouden weldra plaats maken voor tabaksvelden.

Via het oliestadje Pangkalan Brandan en Tandjong Poera met de paleizen van de Sultan van Langkat bereikten ze Bindjai, het laatste plaatsje voor Medan.

Het landschap was nu veranderd. Langs de weg stonden rijen djattibomen, op de eindeloze tabaksvelden verhieven zich de grote, hoge droogschuren als voorwereldlijke monsters. De ondernemingen, met haar keurig onderhouden huizen en erven, werden talrijker en het verkeer op de weg was veel drukker. Volgeladen bussen stoven hen voorbij, lange rijen ossenkarren met Klinggalese voerlui trokken op hun dooie gemak stadwaarts.

Weldra reden ze nu langs de eerste villa's van Medan.

„Wat zullen we doen, mevrouw?" vroeg Pit, „dadelijk gaan winkelen, of eerst naar het hotel?"

„Liever eerst naar het hotel, Pit," antwoordde mevrouw Bolsing, „dan kunnen we ons eerst wat opknappen; we zien er zo verwaaid en bestoven uit."

„Hotel de Boer," zei Pit tot Daoed, en deze stopte de auto keurig voor de ingang.

„Toenggoeh sebentar, Daoed," zei Pit, „we komen zo terug en dan moet je ons naar de Kesawan rijden."

Daoed zakte in elkaar achter het stuur en stak een strootje op.

Toen ze in de koele lobby van het hotel stonden, keek Pit verheerlijkt rond.

„Hè," zuchtte ze, alsof ze zeggen wilde: „Eindelijk zijn we er weer!"
Ze fristen zich lekker op, dronken een glas heerlijke koele limonade en stapten toen weer in de auto. De eerste gang was naar een groot Europees warenhuis; eerst moest de feestjurk gekocht worden.
Ze keken eerst in de étalages om te zien of er iets van hun gading was, maar behalve een uitgebreide collectie fleurige katoentjes, bedrukt met bloemen, ruitjes en streepjes, was er weinig wat er echt feestelijk uitzag.
„Laten we maar naar binnen gaan," stelde Pit voor, „ik heb zo'n idee dat ze het werkelijk mooie goed niet in de étalage zetten. Ik wil nou eens echt iets aparts hebben, nu Paps zo royaal over de brug gekomen is."
„Gelijk heb je," lachte mevrouw Bolsing, „als er een modeljurk uit Parijs bij is in een verkleinde editie, dan neem je die."
De verkoopster liet hen een eindeloze rij fantastische creaties zien in velours chiffon, satijn en organdie.
„Vind je deze niet beeldig?" vroeg mevrouw Bolsing opeens, een crème-kleurig gewaad van de hanger nemend. Het was genopte organdie met heel fijne ruches langs de ovale hals en mouwen, terwijl de rok uit wel honderd klokkende ruches bestond. Het leek wel een sprookje!
Pit knikte woordloos. „Een beeld, dame," prees de winkeljuffrouw, „het is één van de mooiste die we hebben. En juist uw maat, denk ik. Wilt u hem eens passen?"
„Goed," zei Pit, „maar ik zal gelijkertijd nog een paar andere uitzoeken, dan gaat het passen in één moeite door."
„Turquois, hou je daar van, Pit?.... Kijk deze eens!"
Pit zuchtte. Het zou moeilijk worden een keus te maken,

er was zoveel leuks bij. Nu hield de juffrouw haar een blauwgroene taftjurk voor, een grappig model met schuingeknipte stroken, echt origineel. Tenslotte koos Pit nog een knalrood dofsatijnen jurk met geplisseerde, uitwaaierende rok en afwisselende doffe en glanzende banen.
Ze trok ze voor de grote passpiegel één voor één aan en draaide zich rond, om zich door mevrouw Bolsing te laten monsteren. De vuurrode viel tegen toen ze hem aan had, maar de turquoise zowel als de crème-organdie stonden haar snoezig. Ze wist werkelijk niet welke van de twee ze kiezen zou.
„Wat kost deze?" vroeg Pit, op de organdiedroom wijzend. De juffrouw noemde een bedrag, meer dan dubbel zo hoog dan Pit zich voorstelde te besteden.
„O," zei Pit met een knipoog naar mevrouw Bolsing, die haar wenkbrauwen fronste.
„En wat is de prijs van die andere?"
„Die is extra voordelig." De juffrouw noemde een prijs, die beter in Pits berekening paste. Daar stond ze nu, ze vond ze allebei beeldig, maar de organdie won het toch met stukken. „Wat zal ik doen?" vroeg ze besluiteloos aan mevrouw Bolsing.
„Ja, kind, dat zul je zelf moeten beslissen, ik weet niet wat je besteden mag. Maar afgezien van de prijs zou ik zonder twijfel de voorkeur geven aan de organdie."
„Ik ook," zuchtte Pit.
„Nu, kind, neem hem dan. Je vader heeft toch gezegd, dat je iets moois moest nemen?"
Pit slikte eens. Toen zei ze opeens vastbesloten: „Ik zal deze nemen, juffrouw," en ze wees de organdie aan. „Wilt u hem laten inpakken, ik neem hem meteen mee."

„Kind, je had niet beter kunnen slagen," zei mevrouw Bolsing, toen ze het warenhuis verlieten. Pit had verder niets meer gekocht, zo geschrokken was ze van de uitgaaf die ze gedaan had en die een geweldig gat in haar financiën gemaakt had. Mevrouw Bolsing had nog het een en ander aangeschaft, en met een stapel dozen en pakjes, die op de voorbank van de auto gestapeld werden, vervolgden ze hun tocht.
„Als we nu eerst eens naar Vermeulen gingen," stelde mevrouw Bolsing voor, „dan hebben we onze verplichte inkopen gedaan en dan kunnen we op ons gemak verder neuzen."
Zo gezegd zo gedaan. Bij Vermeulen was zoveel lekkers; er was juist de vorige dag een zending koelkamer-artikelen aangekomen, dat Pit haar vader gelijk moest geven toen hij zei dat ze het geld gemakkelijk aan zou kunnen. Toen de toko-employé de bon uitschreef, schrok ze. Ze had maar net genoeg om het te betalen, en waar moest het geld voor de lunch en verdere inkopen dan vandaan komen? Wat moest ze doen, een deel van de inkopen teruggeven, of alles op de rekening laten schrijven? Wat zou vader ervan zeggen als ze hem vertelde dat ze niet uitgekomen was, ja zelfs geld tekort kwam? Maar hij had ook gezegd, dat ze in geval van nood van zijn crediet gebruik kon maken. Met een kleur als een boei besloot ze tot het laatste.
„Wilt u het op de rekening van meneer van Hemert laten schrijven?" zei ze.
„Meneer van Hemert van Goenoeng Mas?" vroeg de man. Pit knikte.
„Natuurlijk, juffrouw, dat komt in orde. Heeft u de wagen bij u? Dan zal ik het laten inpakken en in de auto laten

brengen. Misschien wilt u in de tussentijd boven even een kopje koffie drinken, we hebben heerlijk gebak gekregen."
Pit haalde verlicht adem, het ging gemakkelijker dan ze gedacht had.
In het kleine bovenzaaltje, de toko was meteen restaurant, bracht de inlandse bediende de beloofde koffie met gebak. Het was inderdaad heerlijk, Pit en Mary smulden ervan. Pit spon van welbehagen. „Wat hebben we het weer goed, hè," zei ze met een zucht. „Ik ben toch zo blij met die beeldige jurk!"
„Ja, het is een schat," zei mevrouw Bolsink, „je zult beslist de mooiste jurk van het feest hebben."
Nadat ze zich overtuigd hadden, dat alle inkopen in de auto lagen, gaven ze Daoed opdracht goed op de barang te letten en te zorgen tegen een uur of drie in het hotel te zijn. In de tussentijd kon hij gaan eten en wat rondkijken. Pit gaf hem geld en Daoed verdween, in zijn nopjes met de vrije uren in de grote stad.
Ze gingen te voet verder, winkel in, winkel uit, verwelkomd door steeds vriendelijke, lachende Chinezen en Bombayers, die met onuitputtelijk geduld hun heerlijkheden voor hen uitstalden. Pit kocht nog van alles; nu ze bij Vermeulen niets betaald had reikte haar schat nog ver. Ze kocht wat bedrukte stof voor daagse jurkjes, een paar snoezige Chinese muiltjes, een prachtige zijden pyama voor Paps, stof voor een baadje voor Inah en de baboe, een aansteker voor Kang Moes, een tabaksdoos voor Marto en een speelgoedbeestje voor de jongste spruit van Pa Kasim. Voor Daoed was het moeilijker een geschikt cadeautje te vinden. De moeilijkheid zat hem er niet alleen in, dat Daoed nogal een fat was, maar vooral in de rang, die hij

in het huishouden bekleedde. Het mocht niet mooier zijn dan Kang Moes' cadeau, maar toch weer beter dan hetgeen ze aan Marto gaf, anders zou ze schele ogen maken. Tenslotte kocht ze een luciferétui, met een geëmailleerde afbeelding van een blonde schone jongedame, met dwepende vergeet-me-niet-ogen. Dat zou Daoed vast prachtig vinden! Ook Mary had het nodige gekocht, zodat ze tenslotte genoodzaakt waren een rijtuigje aan te roepen om hen met alle bagage naar het hotel terug te brengen.
„Goed dat ik die dingen bij Vermeulen niet betaald heb," zei Pit met een zucht, toen ze in de hoge, koele eetzaal van Hotel de Boer aan een tafeltje voor twee zaten. „Zal Paps boos zijn, mevrouw, dat ik die dure jurk gekocht heb, wat denkt u?"
„Ik denk het niet, Pit," stelde mevrouw Bolsing haar gerust. „Zo is je vader niet. Hij zal trots op je zijn, als je die jurk aan hebt, en je gelijk geven dat je die tenslotte toch gekozen hebt. In ieder geval rijd ik straks nog even met je naar huis om hem de zaak uit te leggen."
„Fijn," zei Pit, „u bent toch een bovenste beste!"
Ze genoten van de lunch, Pit nam tweemaal van het dessert, een zalige ijsbombe met vruchten en noten.
Het was over vier toen ze eindelijk vertrokken. De lege plaats naast Daoed kon alle pakjes niet bevatten, een deel vond een plaats op de bodem van de auto achterin.
Voorbij Tandjong Poera begon het te schemeren, en in Brandan brandde de straatverlichting al. Daoed knipte de koplampen aan, ze boorden een tunnel in de duisternis, opzij was geen hand voor ogen meer te zien. Vuurvliegjes deinden in hun golvende vlucht tussen de bomen, het avondkoor van krekels en andere insecten had het concert,

dat de gehele nacht zou duren, ingezet. Verkeer was er vrijwel niet op de weg, na Pangkalan Brandan hadden ze geen auto meer gezien. Wel passeerden ze nog een enkele ossenkar, een walmend olielampje tussen de wielen bungelend en met een slapende voerman erin.
Eenmaal, toen ze de brug over de Besitanrivier gepasseerd waren, minderde Daoed vaart.
„Lihat, Non.... mata!" zei hij, zonder zijn hoofd om te wenden. Hij dimde de koplichten. Pit en Mary tuurden vooruit. Daar, op enkele tientallen meters voor hen op de weg, zagen ze twee rode lichtjes, dicht bij de grond. De auto naderde langzaam, maar de lichtjes bleven op hun plaats.
Mevrouw Bolsing vond het griezelig. „Wat is het?" vroeg ze angstig, „een tijger?"
„Nee, Mem," zei Daoed. „Geen tijger."
Ook Pit was van die mening. „De ogen zijn te klein," meende ze, „en te dicht bij elkaar. Ook de kleur is anders. Maar ik snap niet wat het wel is."
De lichtjes waren nu niet meer dan een paar meter van de auto verwijderd. Opeens knipte Daoed de koplichten weer aan, en met een paar snelle vleugelslagen ontkwam een slanke, bruingele vogel nog juist een botsing met de radiator.
„Wah, boeroeng!" riep Daoed verbaasd uit.
Pit lachte. „Een nachtzwaluw!" zei ze. „Dat die ogen zo groot lijken in het donker!"
„Ik had vast gedacht met een panter of zo te doen te hebben," zuchtte mevrouw Bolsing opgelucht. „Zijn dat die vogels die in de schemering zo akelig kunnen roepen?"
„Ja," antwoordde Pit, „ze komen hier vrij veel voor, maar je ziet ze zelden, alleen hoor je ze zo nu en dan. De inlanders

zijn er bang voor, ze denken dat het dwaalgeesten zijn, die geen rust kunnen vinden."
Koeala Simpang, dat in diepe rust was, werd gepasseerd, en weldra reden ze over de plantweg naar het emplacement. Ze reden langs Mary's huis, waar ze Bolsing in z'n onafscheidelijke pyama op de voorgalerij zagen zitten. Ze hieven bij het passeren een soort Indianengehuil aan, dat hem verschrikt deed opspringen. „Ik kom direct thuis, even Pit afleveren," gilde Mary hem toe, waarop Kees met een langgerekt „Oe.... hoe!" antwoordde.
„Ik heb schandalig veel geld uitgegeven, Paps," zei Pit, met de deur in huis vallend.
„Ja, meneer van Hemert, de jurk kostte meer dan we gedacht hadden, maar het was beslist de mooiste die erbij was en hij stond Pit zó enig," hielp mevrouw Bolsing haar vriendinnetje.
„Nou, dan is het toch in orde," zei meneer, „wat had je anders moeten doen."
„Wilt u hem eens zien, Paps, 't is zo'n beeldje!"
„Straks, kind, laten we eerst maar gaan eten. Mevrouw Bolsing zal ook wel naar haar man willen."
Intussen hadden Daoed en Marto de barang binnengebracht; het vormde een hele stapel op de bank in de achtergalerij.
„Nou, nou," zei meneer van Hemert, met verbazing de steeds groeiende berg aanschouwend. „Jullie hebben, geloof ik, de hele Kesawan leeggekocht, hè? En dat alles voor het geld dat ik je meegaf, Pit?"
„Nee, Paps, ik kwam toch niet helemaal uit," bekende Pit met een kleur. „Maar dit is niet allemaal van mij, hoor, er zitten ook pakjes van mevrouw Bolsing bij.... Bij Vermeulen heb ik het maar op de rekening laten schrijven."

„Jij bent me ook een mooie," zei haar vader kwasi-verontwaardigd. „Schaam je je niet om schulden te maken?"
„Dat is toch een goeie, ouwe Delische gewoonte om op de bon te kopen? Dat zeg je zelf altijd!" verweerde Pit zich. „En ik heb gerookte paling en zalm meegebracht, daar hou je toch zo van?"
„Ja, ja, probeer jij je vader maar weer in een gunstige stemming te krijgen," mopperde meneer van Hemert. „Zoek die heerlijkheden dan maar gauw uit die rommel, ik wil er meteen wel wat van proeven, misschien vergeef ik je je zonden dan." Hij knipoogde eens en vervolgde: „En bent u ook naar uw zin geslaagd, mevrouw Bolsing?"
„O, ja.... we hebben een heerlijke dag gehad, nietwaar Pit?"
„Nou!" stemde het meisje uit de grond van haar hart toe.
„Kom, ik moet naar huis," zei mevrouw Bolsing, haar pakjes bijeenzoekend.
„Hartelijk dank voor alles, meneer van Hemert. Dag Pit, kom je gauw weer eens aan?"
Pit en haar vader brachten Mary tot de auto.
„'t Was zó fijn, vader," zei Pit, toen ze gearmd terugliepen naar de eetkamer. „Als u die jurk ziet...."
„Wat dan?"
„Dan herkent u uw dochter vast niet!" Spontaan sloeg ze haar armen om zijn hals. „Dank u wel, Paps, ik vind dat u me schandalig verwent. Je bent toch niet echt boos om dat geld, hè?"
„Welnee, kind, hoe kom je erbij? Heel verstandig om de jurk te kopen die je het mooiste vond. Als je een andere gekocht had, alleen omdat die goedkoper was, zou je er toch spijt van gehad hebben en hem nooit met zoveel plezier gedragen hebben."

Aan tafel babbelde Pit honderd uit over haar belevenissen die dag, maar toen ze na het eten op de achtergalerij zaten, begon ze te geeuwen.
„Moe, Pit?" vroeg Vader.
„Ja, Paps, wel een beetje."
„Dan maar eens vroeg naar bed vanavond."
En zo geschiedde het.

HOOFDSTUK VI.

De dag van de grote slametan op de onderneming Dolok Ilir naderde snel. Het feest zou op Zaterdag en Zondag zijn; Dolok Ilir had reeds lang, zoals de meeste grote ondernemingen, de vrije Zondag ingevoerd. Dolok Ilir was veel groter dan Goenoeng Mas, maar het was geen particuliere onderneming, maar het eigendom van een grote cultuurmaatschappij, die tientallen rubber- en oliepalmondernemingen bezat. Het lag een half uurtje rijden van Goenoeng Mas, meer naar het Noorden.

Pit en haar vader zouden, evenals enkele andere gasten, op Dolok Ilir logeren, het administrateurshuis bood hiertoe ruimte genoeg, en wie niet op de besaran ondergebracht kon worden, vond wel een plaatsje in een van de employé's-huizen.

De van Grasbeeks, zo heette de administrateursfamilie van Dolok Ilir, hadden al grote kinderen, die in Holland op school waren, maar er zouden van de andere ondernemingen enkele kinderen komen ongeveer van Pits leeftijd.

De Bolsings waren ook uitgenodigd en zouden met de auto van de van Hemerts meerijden.

Pit verheugde zich nu echt op het feest. Ze had nog nooit een echte, grote slametan bijgewoond, met een echt bal en een souper. Op Goenoeng Mas was wel eens een slametan geweest, maar dan op bescheiden schaal. En vooral het

feit, dat ze op het bal voor het eerst haar nieuwe jurk zou dragen, was een gebeurtenis voor Pit.
Ze zouden Zaterdagmiddag tegen één uur vertrekken; de eigenlijke plechtigheid, de officiële opening van de nieuwe fabriek, zou om twee uur plaats vinden. Een karbouwenkop zou voor de ingang begraven worden en een inlands priester zou de gebeden en bezweringen uitspreken, die moesten voorkomen dat boze geesten ongelukken in het nieuwe gebouw zouden veroorzaken.
Daarna was er een eetpartij in het gebouw, zowel voor het inlands personeel als voor de Europese gasten.
Die Zaterdagmiddag om twaalf uur was Pit al kant en klaar om te vertrekken. De koffer was gepakt, de organdiedroom was zorgvuldig in een aparte doos gedaan en Pit liep ongeduldig heen en weer in afwachting van de komst van haar vader. Paps was nog op de fabriek en Pit keek ongeduldig de weg af of hij nog niet kwam. Wat was-ie weer laat! Hij moest zich natuurlijk nog scheren en verkleden. Die vervelende fabriek liet Paps nu ook nooit eens los. Eindelijk, het was al over half een, kwam hij met de auto aanrijden.
„Wat ben je laat, Paps!" begroette Pit hem. „'t Is al bij éénen, we moeten zo weg!"
„Ik ben om één uur klaar, hoor, maak je maar geen zorgen, we zijn heus wel op tijd op Dolok Ilir. Heb je je vader ooit ergens te laat zien komen?"
Nee, dat was zo, moest Pit toegeven, Vader was een voorbeeld van stiptheid.
Een ogenblik later hoorde ze het water in de mandikamer kletteren en iets over één stond meneer van Hemert geschoren en gekleed klaar om te vertrekken.

„Hè, Paps, ik zie je toch veel liever in een boeka met een boord en een overhemd dan in die akelige toetoeps. Je ziet er zo veel jonger uit. Waarom draag je dat niet elke dag?" vroeg Pit.

Meneer van Hemert lachte. „Heb jij ooit een planter in zijn werk gezien met een open jas en een boord? Vijf minuten nadat ik de kebon in ben zou het ding al als een vod om m'n hals hangen. Nee, kind, dat is goed voor Zon- en feestdagen, maar als er gewerkt moet worden, blijven we ons toetoepje dragen, met de sokken over de broekspijpen, zoals het een goeie Deliaan past.... Kom, Pit, we gaan. Ik heb Bols op tijd naar huis gestuurd, die zullen nu ook wel klaar zijn."

Daoed had intussen de bagage in de auto gezet en daar gingen ze.

De Bolsings stonden al klaar op de voorgalerij te wachten, meneer van Hemert ging vóórin bij Daoed zitten, de Bolsings bij Pit achterin.

„Wat word je toch dik, Bols," plaagde Pit. „Als ik niet zo'n magere spriet was, zouden we niet eens met z'n drieën op de achterbank kunnen zitten."

„Waar is de beroemde feestjurk nou?" vroeg Bols. „Ik had me er zo op verheugd, dat wonder te mogen aanschouwen en nu zit je hier in je gewone baadje."

„Dat komt nog, Bols," stelde Pit hem gerust. „Dacht je dat ik die buitengewone creatie zou laten bederven door met jou als haringen in een ton op dit bankje geperst te zitten? Ik zie het al!"

„Pit bewaart hem natuurlijk voor het bal, vanavond," zei mevrouw Bolsing. „Denk je erom, Kees, dat je de nodige dansen voor Pit reserveert?"

Zo pratend werd de afstand naar Dolok Ilir afgelegd....

„Ik kan niet dansen," zei Pit.
„Met mij wel," verzekerde Kees haar, „dat gaat vanzelf."
„Wat een ingebeelde kwast ben je toch, Bols," lachte Pit.
„Mooi is het weer," bromde deze, „je denkt dat je voor plezier uitgaat en dan word je maar weer gecommandeerd om corvee te dansen met de dochter van de Toean Besar.... Enfin, 't is m'n broodje, d'r zal wel niets anders opzitten."
Zo pratend werd de afstand naar Dolok Ilir afgelegd en voor ze er erg in hadden reed de auto het grote voorerf van de besaran op. Midden in het reusachtige gazon wapperde de driekleur van een hoge vlaggestok.
Ze stopten voor de trap naar de voorgalerij, een bediende kwam aanlopen en verzocht hen boven te komen en plaats te nemen. Even later verscheen mevrouw van Grasbeek om haar gasten te verwelkomen. Ze was een grote, flinke vrouw, met spierwit haar en een blozende gelaatskleur. Van geboorte Amerikaanse, sprak ze, na een verblijf van meer dan twintig jaar op Deli, vloeiend Hollands, al knauwze zo nu en dan de woorden op echt Amerikaanse wijze.
„Blij je te zien, van Hemert! Man, je wordt met de dag jonger!.... En is dat je dochter? Ik heb haar het laatst gezien toen ze zó hoog was," Ze wees een centimeter of tien van de grond. „Hoe heet je ook weer, kind?"
„Victoria, mevrouw, maar ze noemen me altijd Pit."
„Pit?.... Wat een nonsens om zo'n mooie naam zo te verbasteren! Ik noem je Victoria, hoor!.... Dag Mary, heb je die nietsnut van een man van je ook meegebracht? Ik kan jullie tot m'n spijt niet logeren, het huis zit tot de nok toe vol, maar je vindt onderdak bij je collega Baanders. Die ken je toch? Je moet m'n man excuseren, die is al op het feestterrein. Hij heeft het zo druk met de voorbereidin-

gen! Gaan jullie je maar eerst opknappen, de andere gasten zijn er ook al." Zo ratelde ze aan één stuk door. Een bediende wees hun hun kamers, twee kamers met een badkamer ertussen. Dolok Ilir was heel wat nieuwer en moderner ingericht dan Goenoeng Mas; Pit keek zich de ogen uit in de badkamer met de betegelde badkuip, douche, spiegels en glanzende nikkelen kranen en garnituren. Hier was geen plaats voor een Si-Gemoek!

Pit knapte zich op en trok een andere jurk aan, maar de organdie bleef nog bewaard voor vanavond; zorgvuldig spreidde ze die schat op het bed uit.

Een kwartier later zaten ze weer in de voorgalerij, waar de andere gasten nu ook verzameld waren. Er waren nog drie andere kinderen, twee meisjes iets jonger dan Pit en een jongen van haar leeftijd. Eén van de meisjes, Erna van Stalen, die in Langsa woonde, had Pit vroeger al eens ontmoet. Ze sloot zich onmiddellijk bij de kinderen aan. 't Was toch wel prettig eens kinderen van je eigen leeftijd om je heen te hebben.

Meneer van Grasbeek was ook teruggekomen; hij stelde voor gezamenlijk naar de fabriek te wandelen, daar de plechtigheid beginnen zou.

Voor de nieuwe fabriek was een prachtige erepoort opgericht, met vlaggen, kebang sepatoe en groen; ook het verdere feestterrein en het fabrieksgebouw zelf waren versierd. Het krioelde er van inlanders in feestkledij, de vrouwen in sarong en kanten kabaja, met flonkerende stenen en een bloem in het haar, de mannen in witte toetoeps of shantung boeka's, de kopia op het hoofd, sommige Javanen met keurig gevouwen hoofddoeken. Enkelen, de cranies van het kantoor, droegen gekleurde brillen en een hele rij

potloden en vulpennen in hun borstzak. De schooljeugd, Dolok Ilir had een eigen inlandse school, stond in stijfgesteven witte jurkjes en pakjes met glimmende schoenen in rij en gelid aangetreden, onder leiding van hun Batakse onderwijzer. Ze hadden allemaal een rood-wit-blauw vlaggetje in de hand en toen de Europeanen door de erepoort het feestterrein betraden, zongen ze het Wilhelmus, gevolgd door een speciaal voor deze gelegenheid gecomponeerd welkomstlied, eigen fabrikaat van de onderwijzer. Na het zingen stak de onderwijzer een feestrede af waar geen einde aan scheen te komen. Telkens, als men dacht dat het uit was, begonnen de gasten te applaudisseren, maar de man ging hardnekkig verder, tot de hoofdmandoer, op een wenk van meneer van Grasbeek, hem iets in het oor fluisterde, waarop de onderwijzer tot aller opluchting zweeg. Nu trad de priester naar voren, gevolgd door twee koelies, die op een draagbaar de versierde karbouwenkop droegen. De priester sprak enige bezwerende woorden, waarop de kop in het gat neergelaten werd. Vervolgens bad de priester en werd de kuil dichtgegooid. Meneer van Grasbeek hield een korte toespraak in het Maleis, het lint, dat de ingang van de fabriek versperde, werd door mevrouw van Grasbeek doorgeknipt, en hiermede was het officiële gedeelte van de plechtigheid afgelopen.

Met de Europeanen aan het hoofd stroomde nu iedereen de nieuwe fabriek binnen. Voor de inlanders waren in de grote hal zitmatjes klaargelegd, in lange rijen hurkten ze neer, schalen met rijst en toespijzen werden aangedragen en de slametan kon beginnen. Alleen de mannen namen volgens de adat aan de maaltijd deel.

Voor de Europeanen waren twee lange tafels gedekt in

een afgeschoten deel, dat bestemd was voor laboratorium. Pit en de drie andere kinderen zaten aan het uiteinde van één van de lange, feestelijk versierde tafels; in afwachting van het eten hadden ze een verschrikkelijke pret onderling. Daar verschenen de bedienden, die schalen met rijst, sajoerans, vlees, vis en kip droegen. Pit had nog nooit zo'n uitgebreide rijsttafel gezien. Ze smulde en had bijna geen tijd om naar het gebabbel van Erna, die naast haar zat, te luisteren. Haar vader zat aan dezelfde tafel, maar dan aan het hoofd; zo nu en dan wisselden ze een groet.
„Ha, die Pit!" riep Bols, die aan de andere tafel zat. „Kun je het nogal stellen zonder mij?" Als antwoord wees Pit op haar hoog met lekkere beetjes opgestapelde bord.
Freek, de enige jongen in het gezelschap, die zich enigszins opgelaten voelde in het gezelschap van enkel „meiden", vond het nodig extra flink en mannelijk te doen. Hij commandeerde de bedienden, nam overal grote porties van en had het hoogste woord aan die kant van de tafel. Zijn vader, een administrateur, die naast meneer van Hemert zat, had al eens een waarschuwende blik in zijn richting geworpen.
„Wat een naarling, hè?" fluisterde Erna haar buurmeisje in.
„Wel een beetje een opschepper, hè?" antwoordde Pit.
„Boy, kassi bier!" brulde Freek op dat ogenblik.
De meisjes keken elkaar veelbetekenend aan. Zou hij werkelijk bier krijgen? De bediende, gewend bevelen van de blanda's aan te nemen, bracht het gevraagde, maar op dat moment greep Freeks vader in.
„Zeg, Freekje, ben je belatafeld!" riep hij van het andere einde van de tafel.
Iedereen keek in de richting van de jongen, die een hoofd als een boei kreeg. „Drink jij maar melk of stroop, je moet

er nog van groeien," ging zijn vader voort. „Boy, neem dat bier weg, en breng njo een glas stroop of ajer blanda." Ze hoorden Freek niet meer zolang de maaltijd duurde. De rijsttafel duurde tot bij vieren, op het laatst werd er door verscheidene gasten gespeeched, wat de kinderen stom vervelend vonden. Gelukkig zei mevrouw van Grasbeek dat ze niet hoefden te blijven zitten, en wel vast naar de wedstrijden konden gaan kijken, wat ze zich geen tweemaal zeggen lieten.

De volksspelen werden op het voetbalterrein gehouden, dat door een driedubbele haag van toeschouwers omgeven was. Een paar hoge masten, met in het topje allerlei verleidelijke prijzen, staken boven de menigte uit. De klanken van de Ronzebons, het plaatselijke muziekcorps van Koeala Simpang, uit Inlanders samengesteld, verhoogden de feestvreugde. Het klonk wel erg vals, maar daar werd minder op gelet. Onder leiding van een klein, gebocheld ventje, die zelf de klarinet mishandelde, en in de wandeling Mengelberg genoemd werd, marcheerden ze over het terrein, omzwermd door een heel stel katjongs.

De zakloopwedstrijden waren juist in volle gang, toen de kinderen op de versierde tribune, die speciaal voor de Europeanen opgericht was, plaats namen. De deelnemers werden tot aan hun hals in grote goeniezakken gebonden, ze maakten de gekste buitelingen en capriolen, de kinderen lachten zich slap. Nog erger werd het, toen de hindernisrace plaats vond, waarbij de mededingers o.a. beurtelings met roet en meel bestoven werden. Langzamerhand kwamen nu ook de andere gasten opdagen, en weldra was de tribune geheel gevuld.

Het slot en glanspunt van de middag was de voetbalwedstrijd

tussen twee elftallen inlanders, het een van Dolok Ilir, het andere van personeel der omliggende kebons. Het was een vlugge, spannende wedstrijd, waar het wel eens wat rauw toeging. Aangemoedigd door de kreten en het gefluit van de omstanders won Dolok Ilir tenslotte met 4—2. Meneer van Grasbeek deelde toen de prijzen, bestaande uit elf zilveren draagmedailles, uit, die de overwinnaars vol trots op hun borst speldden. Pit was hees van het schreeuwen, in haar enthousiasme had ze Bols, die voor haar zat, een paar harde klappen op zijn hoofd gegeven, zodat al z'n tanden los zaten, zoals hij beweerde. Na de wedstrijd gingen allen naar hun respectievelijke verblijven terug, om krachten op te doen voor de bioscoopvoorstelling en het daarop volgende bal in de besaran. Pit ging de badkamer in, draaide aan alle kranen, en stond wel een half uur onder de douche, tot haar vader op de deur bonsde en vroeg wanneer hij nu eindelijk eens aan de beurt kwam om te baden.

Terug in haar slaapkamer trok ze voorzichtig de feestjurk aan, en draaide heen en weer voor de grote toiletspiegel. Wat een beeld was het toch! En hij stond haar! Ze leek wel volwassen, een heel andere Pit dan het meisje met het katoenen verschoten jurkje en lange blote benen, dat altijd op Goenoeng Mas rondliep!

Haar eerste, echte bal! Ze vond het eigenlijk wel griezelig. Dansen kon ze niet, ze was daar in de rimboe nooit in de gelegenheid les te nemen. Wel had ze op feestjes zo'n beetje meegehuppeld, maar ze zou toch wel eens echt dansen willen leren. Als ze maar niet zover van Medan woonden!

De bioscoopvoorstelling werd in de open lucht gehouden,

op het voetbalveld. In het midden was een bamboe stellage opgericht, waar het doek op gespannen was; aan beide zijden hurkten bij honderden de inlanders. De Europeanen vonden weer plaats op de tribune. De Ronzebons deden zich nu ook weer horen, en tientallen warongs, verlicht door walmende oliepitjes, verkochten allerlei heerlijkheden, als stroop, manisans, saté, roedjak, en andere speciaal Indische lekkernijen. Ze maakten goede zaken. Het inlands personeel had een maand voorschot gekregen, en de inlanders lieten de dubbeltjes en centen rollen. Het was een feestelijk gezicht, de kleurige kledij der inlanders, de schilderachtige warongs, de vele vlaggen en bloemen, alles verlicht door een paar sterke booglampen. Het viel Pit weer op hoe rustig en ingetogen zo'n feestende inlandse massa was.

Pit zat met Erna en Riet, het andere meisje, op de voorste bank van de tribune. „Waar is Freek?" vroeg ze. Ze had hem na de rijsttafel niet meer gezien.

„O, die schooiert de warongs af, denk ik," antwoordde Erna.

„Heeft ie dan nog niet genoeg gegeten?" vroeg Pit verbaasd. „Ik zou na die rijsttafel geen kruimel meer door m'n keel kunnen krijgen!"

„O, dat joch!" Erna haalde haar schouders op! „Holle bolle Gijs is er een klein beestje bij. Morgen heeft ie pijn in z'n buik, dat zul je zien."

De lichten gingen uit, en de voorstelling begon. Het waren oude, zwijgende films, en Pit en de anderen, die wel eens naar Medan naar de bioscoop gingen, vonden er niet veel aan, maar de inlanders vonden het prachtig, wat ze uitten door een schril gefluit, telkens als het heel erg spannend

werd. Tegen het eind van de voorstelling kwam Freek ook opdagen. Hij ging bij de drie meisjes zitten, maar zei niets. Pit vond dat hij verdacht bleek zag. Tegen tien uur was de bioscoop afgelopen; voor de inlanders volgde er nu een wajangvoorstelling met gamelanmuziek in de fabriek, die de hele nacht zou duren.

De grote achtergalerij van de besaran was geheel ontruimd voor het bal. Verborgen achter palmen in tonnen zat in een hoek een orkestje, dat meneer van Grasbeek uit Medan had laten komen. Bedienden in het wit gingen rond met bladen met koele dranken.

„Allemachtig, Pit," hoorde het meisje plotseling Bolsing's stem achter haar, „ben jij 't of ben je het niet? Draai je eens om en laat je bewonderen."

Pit keerde zich om, en Bols sloeg met een overdreven gebaar de handen ineen. „Ai, ai, wat zie je d'r fijn uit! Helemaal een volwassen dame! Mag ik nog Pit tegen je zeggen of is het nu mejuffrouw Victoria geworden?"

„Flauwerd," zei Pit, toch wel in haar schik met Bolsing's bewondering.

„Mag ik het genoegen hebben de eerste dans met je te doen?" ging Bols verder.

„Zou je die niet met je eigen vrouw doen?"

„Nee, ik heb vrij vanavond. Bovendien heeft de toean besar me opgedragen een oogje op je te houden vanavond. Dienst is dienst, hè? Wat kan een arme inktkoelie, die afhankelijk is van zijn baas, doen dan gehoorzamen?"

„Je hoeft niet, hoor, als je niet wilt!" Pit trok haar neusje op. „Graag of niet, ik hou niet van gedwongen vriendelijkheden."

„Wat een kruidje-roer-me-niet ben je toch, Pit! 't Zijn

maar grapjes, hoor. De opgedragen taak is me uiterst welkom, schone jonkvrouw. Mag ik u mijn arm aanbieden?"
Lachend legde Pit haar hand op zijn arm, en meteen begon de muziek te spelen. Dadelijk verschenen er enkele paren op de dansvloer.
„Zullen we?" vroeg Bolsing.
„Even wachten, tot het wat drukker is," verzocht Pit.
„Niet bang zijn, meisje, met Bols aan je arm kom je overal. Vooruit, een, twee, drie, in Godsnaam, zoals de zeeman zei."
Inderdaad ging het. Bolsing was een uitstekend danseur, en Pit had veel maatgevoel. Ze begon er echt schik in te krijgen, en na de eerste dans volgde er een tweede en derde met hem.
„Amuseer je je nogal, meisje?" klonk Vaders stem achter haar.
„Fijn, Vader, ik kan zo goed dansen met Bols!" zei ze stralend.
„Goed zo!.... Zullen wij het dan ook eens samen proberen?" En daar gleden vader en dochter over de dansvloer. Daarna wisselden de danseurs elkaar af, Pit behoefde geen enkele dans te blijven zitten. Ze was onvermoeid, en had zich nog nooit zo goed geamuseerd.
In een aan de achterzijde grenzende kamer was een koud buffet ingericht, waar allerlei lekkers te kust en te keur was. Dolok Ilir had het feest op royale wijze aangepakt, dat moest gezegd worden.
Tegen vier uur begonnen de gasten te vertrekken; enkelen, die op de besaran logeerden, zouden met meneer van Grasbeek nog naar het inlandse feest in de fabriek gaan kijken, maar Pit geloofde het wel. Ze was nu toch wel een beetje moe en verschrikkelijk warm, ze verlangde naar een bad

en naar haar bed. Vader vond het ook beter dat ze ging rusten, morgen was er weer een dag, en ze moest fit zijn voor de tenniswedstrijden.
Ze zei dus de gastvrouw en gastheer goedennacht, gaf haar vader een zoen en verdween in haar kamer. Na een heerlijke douche schoot ze haastig achter de klamboe, en weldra sliep ze als een roos.

HOOFDSTUK VII.

Toen Pit de volgende morgen wakker werd, wist ze een moment niet waar ze was. Ze lag in een Europees bed in een klamboekamer, het zonlicht kwam gedempt door de neergelaten jalouzieën, in de verte hoorde ze het geroezemoes van stemmen. Het moest al laat wezen. Waarom had Kang Moes haar niet gewekt? Opeens zag ze op de stoel naast het bed de organdiedroom, en meteen wist ze alles weer. Met één sprong was ze het bed uit en holde op haar blote voeten door de badkamer naar de kamer van haar vader. Het bed was leeg, de pyama, die zij voor hem in Medan gekocht had, lag op een hoop op de grond, zijn kleren waren er ook niet. Zou het al zo laat zijn?

Haastig baadde ze zich en kleedde zich aan, en ging toen naar de voorgalerij, waar ze stemmen hoorde.

Alle gasten waren daar al verzameld. Ze werd met een koor van plagende uitroepen begroet.

„Zo, langslaapster!.... Word jij ook nog eens wakker?.... Weet je wel hoe laat het is?.... Dat komt ervan als kleine meisjes laat naar bed gaan."

Pit schaamde zich dood, maar mevrouw van Grasbeek kwam haar te hulp.

„Het geeft niets, kind," zei ze. „We hebben de hele dag de tijd, niet? Ga maar gauw lekker ontbijten, je bent alleen, maar dat geeft niet, hè?.... De meeste mannen zijn hele-

maal niet naar bed geweest, anders waren ze ook nog niet present. Nu hebben ze heel wat praatjes, maar je moet ze morgenochtend eens horen, op de rol!"
Er was afgesproken dat ze met z'n allen zouden gaan picniccen op een stukje strand dicht bij Langsa, er was daar een strook zandig strand, waar een logeerhuisje van een der cultuurmaatschappijen stond. Je kon er, zonder gevaar, in zee zwemmen, als je je maar niet te ver naar buiten waagde. De bedoeling was geweest vroeg te gaan, maar door allerlei omstandigheden was het toch laat geworden, en nu was het te warm om te zwemmen.
„Laten we toch maar gaan," stelde mevrouw van Grasbeek voor. „De etenswaren en de dranken zijn ingepakt, en eigenlijk gezegd wil ik jullie wel het huis uit hebben, dan kunnen de bedienden de boel eens uitmesten!"
Met zes auto's vingen ze de tocht naar Langsa aan. Meneer van Hemert chauffeerde zijn eigen wagen, Daoed had vrij gekregen om van het feest te kunnen profiteren, de Bolsings zaten achterin. Er werd niet veel gepraat onderweg, iedereen scheen nog een beetje slaperig te zijn. Bolsing waagde zo nu en dan een flauwe opmerking, wat meneer van Hemert deed opmerken „dat zelfs Bols niet op toeren was".
„Teveel gedanst met uw dochter," zei Bolsing.
„Dat is geen reden om zouteloze grappen te maken," merkte zijn vrouw op. „Je valt me tegen, Kees."
„Zie je nu wel," zuchtte deze. „Ik ben er altijd bang voor geweest dat je er nog eens achter zou komen dat ik niet het stralende licht ben waarvoor je me verslijt. Weer een illusie minder," en als gebroken liet hij zich in de kussens terugvallen.
Toen de auto's op het strand waren aangekomen, begon

men de mandoer van het logeergebouwtje te zoeken. Deze, geen bezoek verwachtend, was meteen de kluts kwijt toen hij de hele schaar toeans en njonja's zag. De leiding van de zaak werd dus overgedragen aan de chauffeur van meneer van Grasbeek, en in korte tijd waren de meegebrachte eet- en drinkwaren van de auto's in het gebouwtje overgebracht. Er werden rottanstoelen in de schaduw van de klapperbomen, die langs het strand groeiden, gezet, en weldra gingen de bedienden met koele dranken rond. Pit met Erna gingen het strand verkennen, Freek hadden ze nog niet gezien.
„Die ligt in bed," zei Erna verachtelijk. „Hij heeft vannacht buikpijn gekregen, net zoals ik dacht. Z'n vader heeft hem wonderolie gegeven. Leuk hè, om zo feest te vieren."
Ze liepen met hun blote voeten over het zand, dat gloeiend heet was. Ze renden naar het water, en liepen over het vochtige zand verder. De zee was glad als een spiegel, er kon hier soms een hevige branding staan, maar de golfjes sloegen nu lui op het strand en vloeiden zacht kabbelend terug. De kinderen zochten schelpen en noten, hier en daar lag een kwal, als een vieze, glibberige massa, in het zand. Ze hadden er gauw genoeg van, en gingen naar het huisje terug.
Met allerlei spelletjes werd de tijd bekort, daarna gingen ze lunchen. Ieder kreeg een bord, hoog opgeladen met van het souper overgebleven lekkernijen. Wie niet genoeg had kon nassi-goreng of bamie krijgen.
Tegen de middag stapten ze weer in de auto's en aanvaardden de terugtocht. Men had nu nog tijd om zich wat op te frissen of te rusten, om vijf uur zouden de tenniswedstrijden beginnen. Pit had zich opgegeven voor de damessingles, en

met mevrouw Bolsing voor de doubles. Ze speelde goed, had een forse slag en was ongelooflijk vlug en onvermoeid.
„Hoe bevalt het mijn meisje op Dolok Ilir?" vroeg Vader, toen ze weer in hun kamer waren.
„Best, Paps, ik vind het hier fijn. De van Grasbeeks zijn aardige mensen, hè? En ik vind mevrouw zo grappig met dat accent.
„Ga je nog slapen, Pit?" vroeg meneer. „Ik zou 't maar doen, dan ben je fit voor de wedstrijden."
„Ik ben helemaal niet moe, maar ik kan wel even gaan liggen; we kunnen toch niets anders doen op 't ogenblik."
De kamers op Dolok Ilir waren koel, het was een nieuw huis, zonder kolong, van steen gebouwd, met tegelvloeren en een pannen dak. Ja, het huis was wel mooier dan Goenoeng Mas, moest Pit toegeven, maar ze zou toch niet willen ruilen. Goenoeng Mas was zo oud, zo gezellig en vertrouwd....
Zo lag ze met gesloten ogen te denken, lang duurde het niet of ze viel in slaap. Ze was doodverbaasd toen haar vader haar wekte met de mededeling dat het half vijf was.
„Heb ik geslapen?" riep ze uit.
„Nou en hoe!" lachte Paps, die al gebaad en gekleed was. „Kom, ga maar gauw mandieën, dan gaan we naar het tennisveld."
Er waren vier banen op Dolok Ilir, achttien deelnemers hadden aan de wedstrijden ingeschreven, het programma kon dus vlot worden afgewerkt.
Pit had in de eerste ronde geloot tegen de administrateursvrouw van een nabijgelegen onderneming, ze won, zonder veel moeite met 6—2, 6—2. De volgende ontmoeting was zwaarder, maar met 8—6, 8—10, 6—2 wist ze de baas te

blijven. Vader klopte haar na de wedstrijd goedkeurend op de schouder. „Flink zo, Pit," zei hij, „hou jij de eer van Goenoeng Mas maar hoog." Zelf was hij na twee wedstrijden uitgeschakeld, evenals Bolsing, die er niet veel van kon. Ook mevrouw Bolsing was nog aan bod. Intussen waren de doubles begonnen. Pit en mevrouw Bolsing hadden hier geen geluk, de eerste wedstrijd verloren ze, de tweede wonnen ze op het kantje, maar ze hadden geen kans meer in de finale te komen. In de demi-finale singles

Na een spannende wedstrijd won Pit....

speelde ze tegen een jong doktersvrouwtje, kersvers uit Europa. Na een spannende wedstrijd, waarin geen van beiden kamp gaf, won Pit met 6—4, 2—6, 6—2. Het was ondertussen te donker geworden om verder te spelen, en meneer van Grasbeek besloot de finales op een andere dag te laten spelen.
Allen gingen nu naar huis om zich op te frissen, daarna zouden zij de wajangvoorstelling in de fabriek bijwonen, waarop met een gezellig praatje in de besaran het feest besloten zou worden.
De fabriekshal zag er feestelijk uit met guirlandes en vlaggen. Slingers met gekleurde electrische lichtjes hingen tussen de pilaren, die het dak steunden. In het midden zat het gamelanorkest, daarvoor was het scherm voor de wajang-koelit opgesteld, de dalang zat al gereed met z'n uit buffelhuid gesneden figuren. Achter hem stonden de stoelen voor de Europeanen, rechts ervan hurkten de mannelijke inlandse toeschouwers, de vrouwen zaten aan de andere zijde van het scherm, zodat zij slechts de schaduwen van de poppen op het doek konden zien.
Zodra de Europese gasten gezeten waren, begon de voorstelling. De lichten gingen uit, alleen achter de dalang brandde een lamp. De gamelan, die al die tijd zacht gepreludeerd had, klonk nu harder, en de dalang hield de eerste figuur voor het doek. Hij liet de armen bewegen, en vertelde wie het was. Daarna stak hij de pop met het houten handvat in de groene pisangstam, die voor dit doel voor hem lag, en haalde een andere figuur te voorschijn. Eerst toen alle „spelers" voorgesteld waren, begon het eigenlijke spel. Pit zat naast een jonge Atjeher, Teungkoe Tjoet Moehammat, een slanke jongeman van een jaar of drie en

twintig, zoon van een Atjehs vorst. Zijn vader had nog tegen de „Keumpenie" gevochten, maar Moehammat had zijn opleiding aan een Hollands gymnasium voltooid. Hij sprak natuurlijk vloeiend Hollands, en legde Pit de betekenis van het wajangspel uit. Zo'n wajangvoorstelling kan uren duren, maar aangezien de Europese belangstelling niet zolang bij het eentonige spel bepaald kan blijven, was voor ditmaal de duur op niet meer dan een uur gesteld. En dat vonden ze allemaal lang genoeg. Pit zuchtte verlicht toen de lampen weer aangingen, en het toneel voor de Wajang Wong in gereedheid gebracht werd. In tegenstelling met de wajang koelit worden bij de wajang wong de figuren door mensen voorgesteld. De inhoud van de verhalen is vrijwel hetzelfde, sagen en heldendichten uit de oudheid en de Javaanse geschiedenis. Pit vond het veel leuker dan de poppenkast, zoals ze het noemde, vooral de clown, die erbij optrad, deed haar dikwijls in lachen uitbarsten. Na de wajang kwamen de dansen, iedere landaard kwam met zijn eigen typische volksdansen. Vooral de vurige tjakalèlè, de Ambonese volksdans, opgevoerd door de marechaussée's van Langsa, oogstte bijval. Met een krontjong-wedstrijd werd het feest, tenminste voor de Europeanen, besloten. De wajang en de gamelan zouden voor de inlanders nog de hele nacht doorgaan.
Het was intussen al bij twaalven geworden, en de gasten, die niet op Dolok Ilir bleven slapen, begonnen afscheid te nemen. De anderen zaten in de achtergalerij van de besaran voor een laatste praatje in een wijde kring bijeen. Ook de van Hemerts en Bolsings gingen nog die avond terug, maar aangezien zij dichtbij woonden hadden zij nog geen haast te vertrekken.

„Zijn jullie nu niet bang dat je onderweg een tijger tegenkomt," vroeg het jonge vrouwtje van de fabriekschef van Dolok Ilir, die pas een paar maanden op de onderneming was.
„Er zijn hier niet veel tijgers meer," antwoordde meneer van Grasbeek, „de cultures hebben de beesten in de rimboe teruggedreven. Een enkele maal komt er nog wel eens een verdwaalde tijger in de buurt, maar dat is toch een zeldzaamheid. Meestal doen ze niet veel kwaad, hoogstens halen ze een geit of een koe weg, aan karbouwen wagen ze zich niet, en van mensenroof hoor je helemaal niet." Meneer van Hemert vertelde dat hij kort geleden nog een tijger op Goenoeng Mas gevangen had, maar daar zaten ze ook veel eenzamer dan op Dolok Ilir.
„Vroeger was het heel wat anders, mevrouwtje," begon Bolsing, en een ieder, die hem kende spitste de oren; ze begrepen wel dat Bols met een van zijn beroemde verhalen aan zou komen. „Toen waren er hier zoveel tijgers in de buurt dat je op moest passen of ze stalen 's morgens de spiegeleieren met spek van de tafel op je achtergalerij. Tijgers zijn dol op spek, wist u dat niet? Je moet nooit in een streek, waar tijgers zijn, blikjes met spek in je goedang bewaren, de tijgers komen er onmiddellijk op af. Een planter ging in die dagen dan ook nooit de kebon in zonder een armdikke zweep van rhinoceroshuid, een verschrikkelijk wapen in een geoefende hand. Met die zweep was ie zo-gezegd getrouwd, die verliet hem nooit, 's nachts nam hij hem zelfs mee naar bed."
„Waarom?" vroeg het vrouwtje. Ze kende Bolsing niet, en had niet de minste verdenking dat zij er tussen genomen zou worden.

„Nou, als je dan een tijger tegenkwam gaf je hem met die zweep een fikse klap op zijn neus, het ondier sloop dan meteen met z'n staart tussen de poten het bos weer in. Als je hem goed raakte bleef ie soms meteen dood liggen, tijgers, net als alle katten, kunnen niet veel aan hun neus hebben."

Zij keek hem ontzet aan. „Liet u dan zo'n ondier zo dichtbij komen, dat u hem met een zweep raken kon?.... Oh, ik zou het besterven!"

„Ik niet, mevrouw, dat is uit tempo doeloe, ik heb dat niet meer meegemaakt, ik ben ook nog maar aan m'n eerste pikol rijst bezig.... Maar die planters van toen waren kerels, voor geen dood of duvel bang."

„Maar waarom namen ze die zweep mee naar bed?" wilde het nieuwsgierige mevrouwtje weten.

„Nu, het kon wel eens gebeuren dat een tijger 's nachts aan je klamboe kwam snuffelen, om te zien of de inhoud naar z'n zin was. Ik weet van een planter, die op een nacht wakker werd door een afgrijselijk gesnuif naast z'n bed. Hij keek in de gloeiende ogen van een knaap van een koningstijger, en voelde de hete adem van het ondier op z'n gezicht. Hij schrok wel even, maar had meteen z'n koelbloedigheid weer terug, en tastte in z'n bed naar de beruchte zweep. Eerst kon hij het ding niet vinden, maar eindelijk kreeg hij zoiets aan het voeteneind te pakken. Hij haalde geweldig uit en gaf de tijger een tik op z'n neus, die het beest meteen vloerde. De planter liet de tijger de tijger, gooide de zweep op een stoel en dook weer achter de klamboe. Want de planters uit die tijd moesten nog harder werken dan tegenwoordig, ze waren 's avonds bekaf, en vielen meteen in slaap als ze thuis kwamen. De volgende

morgen zou hij de dode tijger wel opruimen. Hij sliep rustig in en werd 's morgens op de gewone tijd wakker. Het avontuur van de vorige avond was hij al vergeten, en hij dacht er pas weer aan, toen hij, uit bed stappend, over de dode tijger struikelde. Het beest was al koud en stijf, en het kostte hem heel wat moeite het lijk door het raam naar buiten te werken. Toen hij in de kamer terug kwam was hij doodverbaasd daar op de stoel een eveneens overleden reuzenslang te vinden. Hoe kwam het dier daar? Eerst begreep hij er niets van, maar toen hij nadacht snapte hij direct hoe de zaak zich had toegedragen. Inplaats van de zweep had hij een python gepakt, die ongemerkt aan het voeteneinde van zijn bed was binnengekropen, en daarmee had hij de tijger doodgeslagen. De slang, die tegen zoveel geweld niet was opgewassen, was aan de gevolgen eveneens overleden."

Bolsing zweeg, het jonge vrouwtje keek hem met grote ogen aan. Iedereen in de kring beet zich op zijn lippen om niet te lachen.

„O.... wat ontzettend, meneer Bolsing," zei ze tenslotte. „Maar zoiets gebeurt nu toch niet meer?"

„Nee, en vroeger ook niet," lichtte meneer van Grasbeek haar in. Het hele gezelschap barstte nu in lachen uit.

„Bolsing is de grootste leugenaar die er op de Oostkust rondloopt," lichtte meneer van Grasbeek haar verder in. „U kent hem nog niet, maar u moet nooit iets geloven van wat hij vertelt."

„Daar gaat m'n reputatie!" zuchtte Bols. „En ik was nogal zo blij dat ik tenminste iemand gevonden had, die me geloofde."

„Kom, Pit, 't wordt onze tijd," zei meneer van Hemert

kort daarna. „Zijn de koffers al gepakt? Ik zal Daoed laten roepen."

Ze namen hartelijk afscheid van hun gastvrouw en gastheer en de andere aanwezigen, en een paar minuten later snorde de auto over de grintweg naar Langsa.

Pit was moe. Ze was niet gewend om laat naar bed te gaan; ze leunde tegen Mary Bolsing en sukkelde ongemerkt in slaap. Met een schok werd ze wakker toen de auto voor hun huis stopte. Pit wreef zich de ogen uit, ja, ze waren thuis, daar kwam Kang Moes al aanlopen om de barang in ontvangst te nemen.

„Zeg oom en tante Bols maar wel te rusten, en ga gauw als een zoet meisje slapen."

„'n Mooie oom," zei ze, weer klaar wakker, „de grootste leugenaar van de Oostkust!"

„Ik ga die administrateur van Dolok Ilir een proces aandoen," riep Bols verontwaardigd uit. „Ik laat m'n vlekkeloze reputatie niet zo maar zwart maken."

Paps pakte haar als een klein meisje op, droeg haar de voorgalerij op en legde haar op haar bed. Hij riep Inah om haar te helpen uitkleden, want ze sliep alweer bijna.

Maar toen vader kwam om haar een nachtzoen te geven, fluisterde ze slaapdronken: „'t Was fijn, Paps, maar toch ben ik weer blij thuis te zijn. Er is toch maar één Goenoeng Mas!"

HOOFDSTUK VIII.

De Bolsings zouden veertien dagen met verlof gaan. Ze stonden in dubio tussen Brastagi en Takengon, maar tenslotte had de overweging, dat ze altijd in de rimboe zaten en dat ze nu wel eens wat van het mondaine leven wilden zien, de doorslag gegeven, en ze hadden Brastagi gekozen. Ze zouden in het Brastagi-Hotel logeren en Mary Bolsing had Pit uitgenodigd de laatste drie dagen hun gast te zijn, wat Pit dankbaar had aangenomen. Pit vond Brastagi een heerlijk oord, en het Brastagi-Hotel was volgens haar het toppunt van zaligheid. Ze was enige malen op Brastagi geweest, ook in het hotel, maar ze had er nooit gelogeerd. Het leek haar heerlijk, ze had nooit een mooier of groter hotel gezien.
Brastagi, gelegen op de Karo-hoogvlakte, tussen de vulkanen Sibajak en Sinaboeng, heeft een heerlijk, koel klimaat en is een bekend toeristencentrum. Niet alleen van Sumatra, maar ook van „de Overwal" (Malakka) komen de toeristen om er hun vacantie door te brengen. Het Brastagi-Hotel is een van de modernste en meest luxueuze hotels van het Oosten, met een zwembad, tennisbanen, een golfveld, een prachtige danszaal met verende vloer, een gezellig conversatiezaaltje, met een open haard, waar 's avonds een houtvuur in brandt. Je kunt er heerlijk paard-

rijden en wandelen, en de tocht naar het prachtige Tobameer is onvergetelijk. 's Avonds is het er koel, je slaapt er onder een deken, en de meeste mensen trekken Europese kleding aan. Er wordt veel toilet gemaakt door de gasten, en het is, vooral voor de planters, die altijd in de eenzaamheid van hun kebon zitten, een verademing hier eens een tijdje te logeren.

Mary had Pit gevraagd Kobus, de jonge Gibbon, zolang te willen verzorgen. Het was te bezwaarlijk het dier mee naar boven te nemen, en ze wilde hem ook liever niet zolang aan de zorgen van de bedienden overlaten. Pit had het graag aangenomen, ze was dol op dieren, zo dol, dat ze er zelf geen op na hield. Dat klinkt gek, maar het is minder vreemd dan je denkt. Ze had vroeger een jong hondje gehad, dat op een dag verdwenen was. Hoe ze ook zocht, het dier was nergens te vinden. Waarschijnlijk was het 't bos ingelopen en verdwaald, en zo een prooi geworden van het een of andere roofdier. Ze had het verschrikkelijk gevonden en tranen met tuiten gehuild. Wekenlang kon ze het beestje niet vergeten, ze zat maar te piekeren over hetgeen er van het arme dier geworden zou zijn. Wat haar vader ook deed om haar afleiding te verschaffen, niets hielp, en het duurde heel lang eer zij over dit verlies heen raakte. Daarna had ze nooit weer een hond of ander huisdier willen hebben, uit angst, dat er weer zo iets gebeuren zou. Een aap wilde ze ook niet houden. Ze vond het zielig dat het dier met een leren riem om z'n middel, vastgelegd was aan een ketting, die met een ring aan een paal geklonken was. Boven op de paal was dan een kistje bevestigd, dat als hok diende, de ring kon langs de paal glijden, zodat de aap op en neer kon klimmen. Maar zijn be-

wegingen werden toch altijd belemmerd door de ketting, en dat vond Pit al voldoende om het niet te willen hebben. Haar enige vriend was Si-Gemoek, maar die was volkomen vrij, hij bleef uit eigen beweging in zijn hol in de badkamer, niemand zou hem beletten te vertrekken en te gaan waar hij wilde. Maar om een aapje een paar weken te logeren te hebben vond ze wel leuk, ze zou er goed voor zorgen, daar konden de Bolsings gerust op zijn.

De Bolsings waren nu al een paar dagen weg, en Kobus was al helemaal aan haar gewend. Mary had z'n bedje, een kistje met een bultzak en een echte klamboe, meegegeven, en dat stond nu op Pits kamer naast haar eigen bed. De eerste nacht was Kobus een beetje onrustig geweest door de vreemde omgeving, maar nu kroop hij 's avonds, als Pit ging slapen, rustig in z'n bedje. Wanneer Pit en meneer van Hemert 's avonds op de achtergalerij zaten te lezen of te werken, dan kroop Kobus op haar schoot, sloeg z'n lange armen om haar hals, wriemelde met zijn kleine, zwarte vingertjes in haar haar, of speelde met haar oorlelletjes. Daarbij maakte hij zachte, tevreden geluidjes en knipperde met z'n heldere, verstandige oogjes.

Pit had een bijzondere aanleg om met dieren om te gaan. Ze begrepen en gehoorzaamden haar, de schuwste dieren toonden geen vrees voor haar, en haar vader had dikwijls schertsend gezegd, dat ze maar dierentemster moest worden. „Optreden van mademoiselle Victoria met haar gedresseerde pad Si-Gemoek!" plaagde hij haar. „Je zou beslist succes hebben, Pit, gedresseerde padden zijn er niet veel. Als je er moeite voor doet kun je hem best kunstjes leren!"

Ze had vroeger ook een tamme tjitjak gehad, één van die

kleine hagedisjes, die in elk Indisch huis tegen de wanden en het plafond zitten, en jacht maken op muskieten en andere insecten. Pit was toen een jaar of zes, ze zat op een avond een stuk krentenbrood met dik boter te eten, toen er een tjitjak met een plof van het plafond viel, juist midden op haar boterham! Het beest was enigszins verdoofd van de val en zat onder de boter, hij was te beduusd om weg te lopen. Pit had het diertje voorzichtig schoongemaakt en hem zolang in een doosje gedaan om bij te komen. Ze voerde hem kleine stukjes vlees, en toen ze hem weer vrij liet toonde het beestje helemaal geen haast om weg te komen. Het bleef een tijdje op haar hand zitten, en kroop toen achter het buffet. 's Avonds, toen ze aan tafel zaten, kwam hij weer te voorschijn. Pit gaf hem weer vlees, en in het vervolg kwam hij bij iedere maaltijd op tafel om te bedelen. Toen op een dag het huis geschilderd werd, verdwenen tijdelijk alle tjitjaks, die niet van verflucht houden. Langzamerhand kwamen ze wel weer terug, maar Pits vriendje was er niet bij. Misschien woonde hij nog wel in het huis, maar hij kwam nooit meer op tafel. In verband hiermede had meneer van Hemert een aardig verhaal verteld, dat hij van een officier in Langsa gehoord had. In de dagen van de Atjeh-oorlog was er een luitenant der marechaussées geweest, die bekend stond omdat hij altijd zo goed op de hoogte was van de bewegingen van de vijand, en daardoor grote successen wist te behalen. Hij sprak de landstaal als een geboren Atjeher, en deze beweerden dan ook dat luitenant S. eigenlijk een Atjeher was, die als klein kind door de „Keumpenie" ontvoerd en in Holland opgevoed was, wat natuurlijk niet waar was. 's Avonds zwierf S., als Atjeher verkleed, dikwijls door de kampongs en

luisterde de gesprekken af, waardoor hij heel wat te weten kwam. Het was een gevaarlijk werk, maar S. was, als goed marechaussée, voor niets en niemand bang. Mocht hij op z'n tochten iemand tegenkomen die hem aansprak, dan gaf hij in vloeiend Atjehs antwoord, en in het donker meende de ander dan met een dorpsgenoot te doen te hebben, die, evenals hij, toevallig laat op pad was. Nu had luitenant S. ook een tamme tjitjak, evenals Pit. Als hij zat te eten kwam het dier naast zijn bord zitten om zijn rechtmatig aandeel op te eisen. Nu had die tjitjak, een eigenaardige uitwas op zijn kop, een soort kam, waarschijnlijk het gevolg van de een of andere ziekte, waaraan hij gemakkelijk te herkennen was onder zijn soortgenoten. Op een avond, dat de luitenant zat te eten, kwam een bevriend Atjehs hoofd om hem inlichtingen te brengen. Juist was de man binnengelaten of de tamme tjitjak kwam de tafel op gekropen. Meteen kwam bij luitenant S., die z'n inlanders door en door kende, een idee op. Hij beduidde de Atjeher even te wachten, en boog zich over de tjitjak een paar woorden fluisterend. Toen deed hij alsof hij luisterde, en schreef een paar woorden in zijn notitieboekje. Dit herhaalde zich enkele malen, waarop de luitenant het beest wat te eten gaf. Toen richtte hij zich tot de Atjeher, die het schouwspel met ogen als theekopjes had zitten opnemen. Het gevolg was, dat het hoofd aan iedereen, die het maar horen wilde, vertelde, dat de toean lettenan door een tjitjak met een kroontje op de kop werd ingelicht, en dat hij daardoor zo goed van alles op de hoogte was. Hem werd een hogere macht toegeschreven, zijn aanzien en macht tegenover de inlanders stegen nog aanmerkelijk. Een andere keer was er een Atjehse tijgerbezweerder op

Goenoeng Mas gekomen. Vrijwel overal in Atjeh, waar veel tijgers voorkwamen, vond men deze, meest oudere mannen. Het bezweren is een geheim, dat van vader op zoon overgaat, nooit zal een pawang zijn spreuken en bezweringen aan buitenstaanders meedelen. Hij kent de aard en de gewoonten van de tijger, voor hem is de tijger een schepsel Gods, dat recht heeft op een behoorlijke en rechtvaardige behandeling. Zolang de tijger zich niet vergrijpt aan het leven van een mens, of het vee rooft van de dorpsgenoten, zal hij hem in vrede laten gaan. Doet de tijger dit wel, dan is hij, evenals de mens, strafbaar, en de pawang rimoeëng verleent zijn hulp om het dier in de val te lokken. Hij kan de tijger door zijn toverspreuken bepaalde wegen door het bos laten volgen en hem tenslotte de val in laten gaan, die voor hem opgesteld is. Van kinds af aan moet hij zich vertrouwd maken met de gewoonten der tijgers, hij moet niet alleen weten hoe de tijger zich in het bos beweegt, maar ook waarom hij zo doet en niet anders. Hij kent iedere tijger in het gebied dat bij bewoont en weet waar hij zich ophoudt.

De pawang rimoeëng was door een der mandoers naar de onderneming gehaald, omdat er 's nachts regelmatig twee tijgers om de koelieverblijven zwierven. De toenmalige tuinassistent, de voorganger van Bédier, had op een der beesten geschoten, en hem, volgens zijn zeggen, geraakt. De pawang, die de volgende morgen het spoor onderzocht, zei: „Het is een paar, een mannetje en een wijfje. Het wijfje is aan de linkerpoot gewond. Ik zal u de plaats wijzen waar u de val op moet stellen, dan zal ik hem dwingen erin te gaan."

Meneer van Hemert had niet veel vertrouwen in de be-

zweringen van de pawang, maar hij liet de val op de aangewezen plaats opstellen.

Toen hij een paar dagen later op een tocht te paard door de tuinen de pawang ontmoette, hield deze hem staande, en, wijzend op een dicht bosje van struikgewas en alang-alang, sprak hij: „Zij is daar.... ik zal haar nu in de val brengen."

Meneer van Hemert voelde zich toch niet op zijn gemak. De man sprak met volkomen zekerheid. Wat wist je tenslotte van de bovennatuurlijke macht van die ouwe tovenaar af? En zijn paard begon tekenen van ongerustheid te vertonen, het snoof en wilde er met alle geweld vandoor. Dit laatste was volgens meneer van Hemert nog een steekhoudender argument dan de bewering van de pawang, en hij vond het dus maar raadzaam het dier zijn zin te geven. Dezelfde avond werd de tijger in de val gevangen, het was een wijfje, en ze had een schotwond aan de linkervoorpoot!

Meneer van Hemert was getroffen door dit voorval, en liet de pawang bij zich komen. Hij wilde wel eens wat meer van de kunst van de oude horen, maar die liet geen woord los. Toen hij Pit zag, die aan kwam lopen toen haar vader met de oude zat te praten, nam hij het kind bij de hand, keek haar diep in de ogen, en zei toen: „Dit kind zal een goede pawang rimoeëng kunnen worden, heer. Zij heeft een aangeboren macht over de dieren, zij begrijpt ze en ze zullen haar gehoorzamen, als deze gaven ontwikkeld worden. Indien u haar met mij wilt laten gaan, zal ik haar in de geheimen van mijn kunst inwijden, want ik heb geen zoon om mijn kennis aan na te laten."

Meneer van Hemert voelde daar natuurlijk niets voor,

Pit werd geen pawang rimoeëng, maar dikwijls dacht meneer van Hemert aan de woorden van de oude bezweerder wanneer hij zag hoe gemakkelijk het kind haar wil aan allerlei dieren oplegde.
Eens op een dag, Pit was toen een jaar of acht, kwam meneer van Hemert op een middag vroeg uit de kebon thuis. Hij zag Pit in de voortuin zitten, en sloop zacht naar haar toe om haar te verrassen. Toen hij dichtbij was, zag hij tot zijn grote schrik dat het kind, dat doodstil onder een hoge beregenboom zat, een klein groen slangetje om haar benedenarm gekronkeld had. Hij kende niet alle slangen van dit tropenland, maar wist, dat de kleine, groene boomslang één van de gevaarlijkste soorten was. Als aan de grond genageld bleef hij staan, zijn zware plantersstok opgeheven. Toeslaan durfde hij echter niet, het was ondoenlijk de slang te treffen zonder het kind te raken. Hij durfde zich niet bewegen of iets zeggen, uit angst dat het kind een onverwachte beweging zou maken, waardoor de slang zou schrikken en toebijten. Wat moest hij doen? Minuten stond hij daar onbeweeglijk, minuten die hem uren schenen. Eindelijk liet de slang uit zichzelf los, viel op de grond en kroop weg. Meteen bukte van Hemert zich, beurde het kind op en rende er mee naar huis. Het kind, geschrokken, zette het op een huilen, ze begreep niet waarom Paps zo helemaal van streek was. Ze had toch alleen maar met een mooi, groen slangetje gespeeld? Toen Vader haar vroeg te beloven nooit meer slangen aan te raken, had zij verwonderd gevraagd: „Waarom niet, Paps? Het was zo'n mooi slangetje, en hij deed toch niets? Dieren doen Pit nooit kwaad!"
Toen meneer van Hemert de baboe een standje maakte, dat

ze niet goed op het kind paste, was deze een en al verwondering. „De Toean Besar weet toch dat geen enkel dier Pit kwaad doet?” had zij gezegd. „Toean Allah heeft Non Pit de macht gegeven met dieren te kunnen praten, zij begrijpen haar en weten, dat ze haar met rust moeten laten. Zij is veilig in het bos, zelfs de rimau zal komen als Non Pit hem roept, en haar gehoorzamen.”
Alle bedienden schenen er zo over te denken, maar meneer van Hemert was niet zo overtuigd van die uitspraak. Hij deed dan ook zijn best het kind het begrip bij te brengen dat het veiliger was om slangen en ander kruipend ongedierte met rust te laten, maar het duurde lang eer Pit het afleerde schorpioenen, klabangs, en dergelijke beesten als huisdieren te behandelen.

Ze had toch alleen maar met een mooi slangetje gespeeld....

HOOFDSTUK IX.

Wanneer denk je nu naar Brastagi te gaan?" vroeg meneer van Hemert, een sigaret opstekend. Pit dronk haar koffie op en dacht na.

„De Bolsings zijn nu, laat es zien.... negen dagen weg," zei ze aftellend, „ik zou dus overmorgen moeten gaan."

„Dat is al gauw, hè?.... Heb je er al over gedacht hoe je er komen wilt?"

„Nee, eigenlijk niet.... U kunt de wagen met Daoed zeker geen drie dagen missen, wel?"

„Moeilijk," antwoordde Vader. „Hoe komen de Bolsings terug?"

„Zoals ze gegaan zijn, denk ik. Ze hebben in Koeala Simpang een taxi gehuurd naar Besitang, vandaar met de Delispoor naar Medan, en verder met de bus van de Delispoor naar boven."

„Wat een reis op vijf vierels! Waarom hebben ze geen taxi naar Brastagi genomen?"

„Te duur. Bolsing is geen toean besar!"

„En wat wilde jij dan doen?"

„Ik kan op dezelfde manier gaan."

„Nee, dat is veel te omslachtig en te vermoeiend, en ik voel er ook niets voor je met een onbekende chauffeur helemaal naar boven te laten rijden. Ik zal nog eens zien, misschien vind ik er wel wat op."

Na het ontbijt ging Pit Kobus eten geven. Hij kreeg uitsluitend pisangs, Pit zocht de mooiste en rijpste uit wat Inah een „sajang" ontlokte.

„Kenapah sajang, Inah?" vroeg Pit.

„Waarom geeft Non Pit de beste pisangs aan de monjet? Non Pit kan ze zelf beter opeten, Koboes lust ook wel minder mooie."

„Betoel, Inah, maar Kobus moet afwachten wat hij van mij krijgt. Als hij vrij in de rimboe rondliep zou hij ook de beste vruchten uitkiezen, dus moet hij die hier ook hebben. Hij moet toch al zijn vrijheid missen, we moeten het hem dus zo prettig mogelijk maken in z'n gevangenschap."

Inah schudde het hoofd. Die Non Pit kwam altijd met verklaringen aan die zij met haar arme oude hersens niet volgen kon. De monjet had het hier toch veel beter dan hij het ooit in het bos zou kunnen hebben? Maar als Non Pit het zei zou het wel zo zijn. Zij verstond immers de taal van de dieren?

„Wat zeg jij ervan, Kobus?" zei Pit, het aapje strelend, toen Inah weer in de keuken verdwenen was. „Je mag wel een vergoeding hebben voor het missen van je vrijheid, hè? Of vind je het hier nog zo kwaad niet? Als het je te benauwd wordt kun je altijd nog weglopen, niet? Ik zou 'em, in jouw plaats, allang gesmeerd zijn!"

Kobus keek haar met z'n pientere oogjes begrijpend aan, en propte gulzig de laatste stukken pisang in z'n wangen.

„Je krijgt hier tenminste eten op tijd," vervolgde Pit, „je hoeft nooit honger of dorst te lijden, en je loopt geen gevaar door het een of andere roofdier gepakt te worden."

„Tchk, tchk," deed Kobus, en krabde zich eens achter zijn oor.

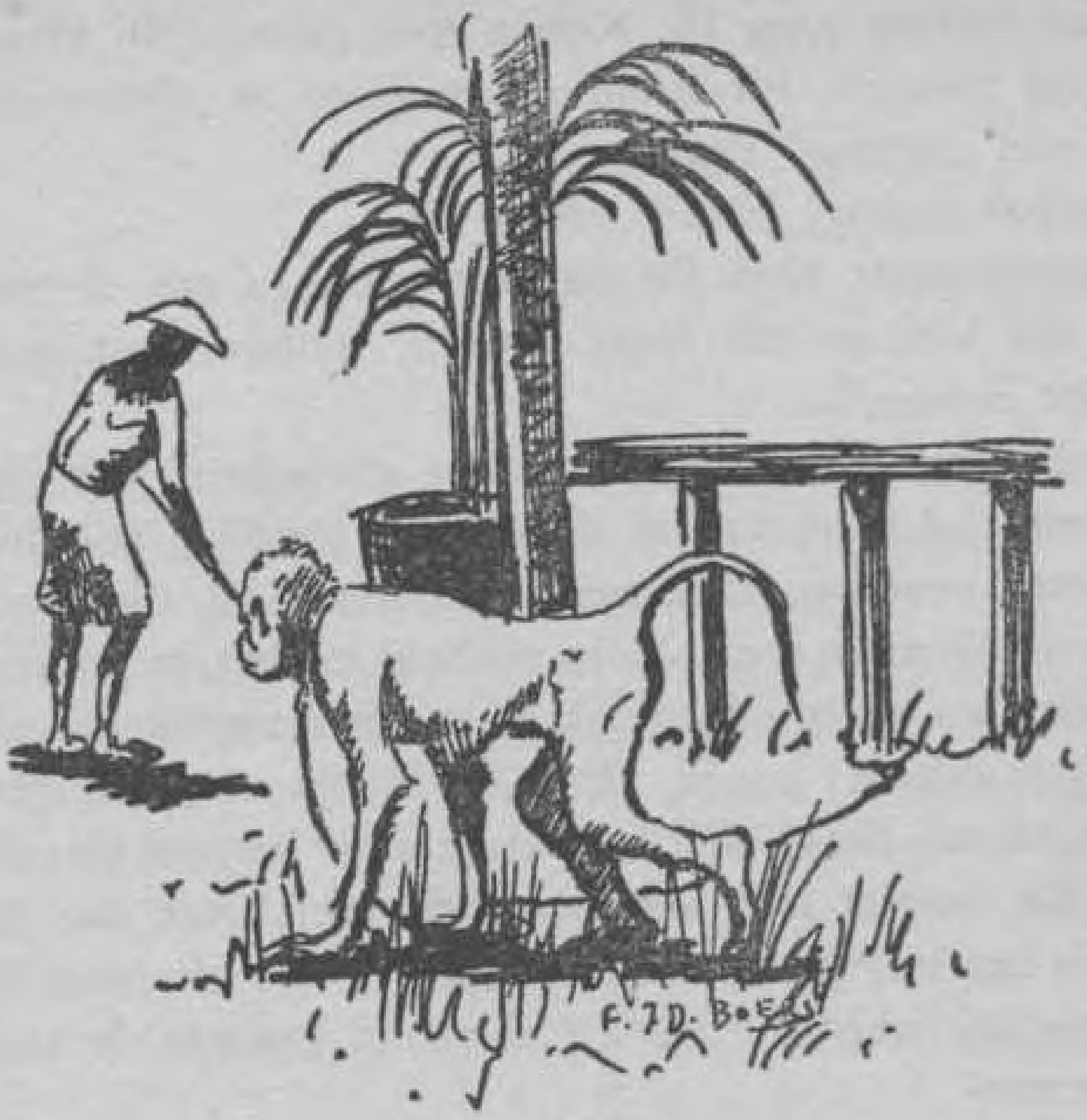

„Let jij een beetje op Kobus, Marto," zei ze....

„Moet je er nog eens over nadenken, Kobus?" lachte Pit. „Nu, dan vind je het ook nog niet zo slecht in gevangenschap. Maar denk erom, als je er vandoor wilt gaan, wacht dan tot je bij mevrouw Bolsing terug bent, nu ben ik verantwoordelijk voor je." Ze nam het beest op, zette hem op haar schouder, en ging ermee naar de voorgalerij, waar zij hem aan een lang touw bond, dat aan een van de stijlen van de balustrade bevestigd was. Zo had hij enige bewegingsvrijheid, meer dan de korte ketting, waarmee hij anders vast zat, toeliet. Toen riep ze Marto en gaf hem order

Si-Djan uit de stal bij de fabriek te halen, ze had opeens lust een eind te rijden. Haastig schoot ze haar rijkleren aan, toen ze klaar was kwam Marto al op de ponnie aandraven.

„Let jij een beetje op Kobus, Marto," zei ze, in het zadel wippend, „dat hij geen kattekwaad uithaalt." Ze gaf Si-Djan een tikje op zijn hals, en daar ging ze in draf de oprijlaan af. Ze wilde Bédier bezoeken, eerst ging ze dus naar het kantoor om te vragen waar hij werkte die ochtend.

De hoofdcranie, die tijdens Bolsings verlof de werkzaamheden op het kantoor leidde, sprong beleefd op toen Pit binnenkwam. Het was al een oudere man, een Christen-Batak, Lodewijk Hoetabarat, geheten, die al jaren op Goenoeng Mas werkte.

„Meneer Bédier is in de oliepalmtuinen," antwoordde hij op Pits vraag.

„Hoe gaat het hier, Lodewijk?" informeerde Pit verder, „heb je 't niet erg druk nu meneer Bolsing er niet is?"

„Gaat nogal, Non Pit," zei Lodewijk, die zich altijd in een keurig en precies Hollands uitdrukte. „Ik ken het werk, weet u, ik ben hier nu al elf jaar; Non Pit was nog maar een heel klein meisje toen ik hier kwam. Ik vind het wel prettig als meneer Bolsing weg is, dan ben ik de baas, ziet u!"

„Vind je het zo prettig om de baas te zijn, Lodewijk?" vroeg Pit lachend.

„Natuurlijk, Non Pit, dat vindt iedereen toch prettig? U niet?"

„Ik ben de baas niet, Lodewijk, maar m'n vader."

„Ja, meneer van Hemert is de eerste baas, maar dan komt Non Pit, dat weet iedereen op Goenoeng Mas!" Lachend

ging hij weer aan zijn werk, terwijl Pit op Si-Djan sprong en de weg naar de oliepalmtuinen insloeg.
Het was een heerlijke koele ochtend; 's nachts had het geregend, er hingen nog nevelflarden tussen de bomen en de zon schitterde in duizenden druppels die aan bladeren en twijgen hingen. Diep in het bos hoorde Pit het typische roepen van een troep Gibbons, een groene duif vloog, vlak voor Si-Djans hoofd, uit de struiken, en deed hem schrikken. Hij sprong opzij en legde zijn oren in de nek.
„Wat is dat nu, Si-Djan," zei ze, het dier geruststellend op de hals kloppend, „je bent toch niet bang voor een duif?"
Spoedig bereikte ze de oliepalmtuinen. De grote zware trossen met de rode vruchten hingen dik aan de bomen. Wat een prachtig gezicht was het toch, veel mooier dan de saaie rubberkebon. Ze kwam een groepje koelies tegen, die eerbiedig hun hoed afnamen en aan de kant van de weg gingen staan om Pit te laten passeren.
„Mamah toean Bédier?" vroeg ze, haar paard inhoudend.
Eén van de koelies wees met zijn duim naar rechts. „Di sitoeh, Non Pit," zei hij, en toen het meisje verder wilde rijden, vervolgde hij: „Non Pit djangan marah, tetapi saja minta bitjara sedikit sama Non Pit."
„Wat is er?" vroeg Pit, de ongeduldig trekkende Si-Djan inhoudend. „Wie ben je ook weer?"
„Kartosentono, Non Pit, van afdeling drie," antwoordde de man.
„Juist, ik was je naam vergeten.... Wat wilde je, Karto?"
„Saja poenja anak sakit kras, Non Pit, het wil niet eten of drinken, het huilt aan een stuk door."
„Is het warm?"
„Saja, Non Pit, het heeft koorts, denk ik."

„Ik zal eens gaan kijken, Karto. Waar woon je?"
„In de kampong bij de fabriek, Non, huis nummer twaalf."
„Goed Karto, zodra ik toean Bédier gesproken heb, zal ik er heen gaan."
„Trima kassi banjak, Non.... Tabeh, Non."
Pit reed verder en ontdekte Bédier, die toezicht hield op een groep koelies, die bezig waren de lorriebaan te repareren. Bij het horen van Si-Djans hoefslagen keek hij op.
„Ha, Pit! Wat kom jij zo vroeg doen?" riep hij uit, het meisje ziende.
„Zo vroeg is het niet, Toine," antwoordde zij. „Het is al over acht. Ik wilde je wat vragen."
„Ga je gang!.... Wat kan ik voor je doen?"
„Je weet, dat ik het aapje van de Bolsings te logeren heb, niet?" Bédier knikte. „Over een paar dagen komen ze terug, en dan moet ik Kobus natuurlijk weer afstaan. Ik zal hem erg missen, Toine, ik ben erg aan het diertje gehecht geraakt. Ik geloof, dat ik zelf weer een beest in huis wil hebben waar ik voor zorgen kan. Kun jij me nu niet aan de een of andere binatang helpen?"
„Wou je een aap hebben?"
„Een aap, of iets anders. Het kan me niet schelen. Wat kan ik het beste nemen? Jij hebt zoveel verstand van dieren."
Bédier, gevleid, dacht na. „Een aap is wel leuk, ja?," zei hij toen. „Maar een jong honingbeertje is ook grappig.... of een jonge tijger, die kun je best temmen als je hem jong krijgt. Maar wel moeilijk om aan te komen."
„Nee, Toine, geen tijger. Vader zou me zien aankomen!"
„Nou, een beertje, dan?.... Weet je wat, Pit? Jij moet eens mee gaan naar Bruinsma op Besitang. Ben je daar wel eens geweest?"

Pit schudde ontkennend het hoofd. Ze kende hem wel bij naam. Bruinsma was een beroepsjager, die veel dieren aan dierentuinen leverde.
„Bruintje heeft altijd allerlei dieren in voorraad," ging Bédier verder, „je kunt dan uitzoeken wat je lijkt."
„Ja, dat is een goed idee," vond Pit. „Fijn, Toine, wanneer gaan we?"
„Wanneer je wilt, Pit, ik kan altijd wel een paar uur weg, je vader vindt het wel goed als ik zeg dat het voor jou is."
„Overmorgen ga ik een paar dagen naar Brastagi. Zullen we gaan als ik terug ben?"
„Goed, dan spreken we nog wel nader af, ja?"
Pit groette, en reed terug naar de fabriek.
Dicht bij het emplacement lag de modelkampong, de trots van meneer van Hemert. Er stonden een vijftig kleine huisjes, elk op zijn eigen erfje. De oudere, getrouwde koelies, die al langer op de onderneming werkten en hun sporen verdiend hadden, konden zo'n huisje krijgen met een lapje grond om te bewerken. Er was veel animo voor, de huisjes waren dan ook altijd alle bezet. De kampong zag er keurig uit met de witgekalkte huisjes, de netjes onderhouden erven, en de rechte, altijd schoongeveegde wegen.
Pit zocht huis no twaalf van Kartosentono. Ze bond Si-Djan aan een stijl en duwde de deur van het huisje open. In het kleine, halfdonkere vertrek zat een inlandse vrouw op de grond, een bundeltje op haar schoot wiegend. Toen Pit binnenkwam sprong ze op en keek het meisje verlegen aan, zonder iets te zeggen. Het was een jonge vrouw, niet veel ouder dan Pit.
„Kartosentono heeft me verteld dat zijn kind ziek is," begon Pit. „Ben jij zijn vrouw?"

„Inggih, Non," fluisterde de vrouw.
„Laat eens kijken!" De vrouw maakte de doeken, waarin het kind gewikkeld was, los, en Pit zag een klein jog van ongeveer een jaar, dat slap en met gesloten ogen op de arm van de moeder lag. Op de borst had het een vies, groenig papje.
„Is dit je eerste?" vroeg Pit. De vrouw knikte. „En wat is dat?" ging het meisje verder op de groene massa wijzend.
„Obat, Non," antwoordde de vrouw.
Pit legde haar hand op de hals van het kind, het gloeide, de ademhaling ging ongeregeld en haastig.
„Ik zal de ziekenoppasser sturen met medicijn," zei ze. „Zorg er voor dat je zijn voorschriften precies opvolgt. Laat Karto me morgenochtend even komen zeggen hoe het gaat."
„Inggih, Non," zei de vrouw weer.
Pit ging naar de fabriek terug. Goenoeng Mas had geen eigen hospitaal, daar was de onderneming te klein voor; wel was er een gediplomeerd ziekenverpleger, eveneens een Christen-Batak, en een welvoorziene apotheek. Hij had een eigen gebouwtje, naast het kantoor.
„Morge, dokter," zei Pit gekscherend het heiligdom binnentredend. „Ik kom zojuist van het huisje van Kartosentono, no 12, in de modelkampong. Z'n kind is ziek, hoge koorts, geloof ik. Wil je er even gaan kijken?"
„Zeker, Non Pit," zei de man. „Ik zal dadelijk gaan en medicijnen meenemen."
„Mooi.... De vrouw heeft de een of andere vieze obat gebruikt, geef haar vooral goed instructies wat ze doen moet."
„Die inlanders altijd bodok, Non Pit, gebruiken hun eigen

smeerseltjes en vertikken het naar de dokter te gaan," zei de ziekenverpleger met gepast gevoel van eigenwaarde.
Pit glimlachte. „Je laat je gezag maar gelden, dokter," zei ze. „En als er versterkende middelen nodig zijn dan laat je ze maar halen in de besaran."
Zo, dat was een goed bestede morgen geweest. Nu naar huis, een kopje koffie drinken, en dan uitzoeken wat ze voor Brastagi mee moest nemen. Ze wilde in het hotel behoorlijk voor de dag komen, 't was er een chique beweging. Gelukkig dat ze haar organdiejurk had, die zou haar daar te pas komen. Ze zou er wel eens dansen met Kees Bolsing. Zou ze het durven? Het was heel wat anders dan op Dolok Ilir, waar men niet zo nauw keek.
In galop legde ze het laatste eind af, en met het grind spattend onder Si-Djans hoeven stopte ze voor het huis, en wierp Marto de teugels toe. Marto zette een arme-zondaarsgezicht. „Wat is er, Marto?" vroeg Pit, die haar mensen kende.
„Non Pit djangan marah, maar Koboes is weg," antwoordde de tuinjongen.
„Wat zeg je daar, Marto!" riep ze ontzet uit.
„Marto was even in de tuin bezig, en toen is Koboes weggelopen, hij heeft het touw, waar Non Pit hem mee vastgebonden heeft, doorgebeten."
Iets ergers had haar niet kunnen overkomen, vond Pit. Kobus, waar zij voor zorgen moest, en die haar door Mary was toevertrouwd, weggelopen!
Waarom had ze het dier ook niet aan de ketting gelaten! Het was voor Kobus een koud kunstje geweest met z'n scherpe tandjes het touw door te knagen. Dat ze daar ook niet aan gedacht had! Nu was het te laat, waar zou het

arme dier zitten? Hij was nog te jong om voor zichzelf te zorgen en zou zeker in het bos omkomen. Ze was radeloos en stond op het punt tegen Marto uit te vallen, maar ze bedacht zich. Ze had Marto immers niet gezegd, dat hij voortdurend op Kobus moest letten, alleen maar dat hij hem in de gaten moest houden, en Marto was dus met zijn werk doorgegaan, zo nu en dan eens naar het aapje kijkend.

„Non Pit moet niet boos zijn," zei Marto, die wel zag dat Pit het zich erg aantrok. „Marto zal Koboes wel zoeken en terugbrengen. Waarom heeft Non Pit niet tegen Koboes gezegd, dat hij niet weg mocht lopen? Dan had hij het zeker niet gedaan, want alle dieren verstaan Non Pit en doen wat zij zegt."

Zou het toch waar zijn? Pit haalde altijd de schouders op, als de inlanders haar macht over dieren toeschreven, maar zo nu en dan leek het er wel op. Ze had Kobus immers die morgen nog gezegd, dat zij, in zijn plaats, allang weggelopen was? Kon je het dier het kwalijk nemen, als hij van de gelegenheid gebruik maakte om zijn vrijheid te hernemen?

Marto was intussen in de tuin op jacht gegaan. Veel verwachtte Pit er niet van. Kobus zou wel hoog en droog in het bos zitten, en vind hem daar maar eens terug! Toch wilde ze alles in het werk stellen om het diertje terug te krijgen, want wat moest ze tegen Mary Bolsing zeggen als ze overmorgen op Brastagi kwam?

Ze liep het huis in, en belde het kantoor op. Lodewijk Hoetabarat kwam aan de telefoon.

„Lodewijk, je moet me helpen," begon Pit. „Je kent het aapje van mevrouw Bolsing wel, niet?"

„Kobus?.... Ja zeker, Non Pit."
„Ik had hem in bewaring en nu is hij weggelopen. Ik moèt hem terug hebben. Kun jij niet een ploeg koelies het bos insturen om hem te zoeken?"
Het duurde lang voor er antwoord kwam. Pit begon ongeduldig te worden, Lodewijk was ook altijd zo langzaam en secuur. „Hallo! Ben je er nog?" riep ze in de hoorn.
„Ja, dat kan ik wel doen, Non Pit," zei Lodewijk langzaam, „maar ik vrees dat ze hem niet zullen vinden."
„Probeer het toch maar.... en als de Toean Besar er wat van zegt, verwijs je hem maar naar mij. Laat je even weten of ze wat vinden?"
„Natuurlijk, Non, ik zal ze direct wegsturen, en u opbellen als ze wat gevonden hebben."
Ze hing de telefoon op en ging naar haar slaapkamer. Wat was dat?.... Ze durfde haar ogen niet geloven! Daar voor de toiletspiegel zat Kobus, een doos bedak naast zich. Met gulle hand dipte hij het donsje in de doos, en bracht het dan naar zijn gezicht. Pits eerste gevoel was van grote opluchting dat het dier niet weg was, daarna barstte ze in een onbedaarlijk gelach uit, ze kon gewoon niet meer tot bedaren komen. Het was dan ook een dwaas gezicht, waar zou het dier het afgekeken hebben?
„Kobus, stoute aap.... o, wat ben ik blij dat je terug bent!" Ze nam het dier op en drukte het tegen zich aan.
„Tchk, tchk," deed Kobus, alsof hij zeggen wilde: „Wat maak je een drukte om niets!"

HOOFDSTUK X.

Toen Pit haar vader aan tafel vertelde van Kobus' avontuur, lachte hij hartelijk.

„Ja, ja," zei hij, „zo meesteres, zo aap!"

Pit keek hem vragend aan.

„Als die aap ziet hoe jij je de hele dag voor de spiegel staat te poeieren doet hij dat natuurlijk na, daar is het een aap voor."

„Ik me de hele dag voor de spiegel poeieren!" riep Pit verontwaardigd uit.

Vader lachte. „Hap, zei de snoek!.... Kind, wat bijt jij toch gauw!.... Nee hoor, ik weet wel dat m'n meisje niet ijdel is. Kobus zal het wel van Mary Bolsing gezien hebben.... Tussen haakjes.... ik heb een auto voor je morgen, Swart van Djoeloe Rajeu kan één van z'n beide wagens wel een paar dagen missen. Daoed zal je rijden, ik kan wel zonder hem. Je kunt hèm en de auto op Brastagi houden en dan met de Bolsings samen terugkomen. Daoed gaat vanavond de wagen halen, dan kunnen jullie morgenochtend bijtijds vertrekken."

„O, Paps, wat fijn! Je zorgt toch altijd zo goed voor me!" Ze sloeg haar armen om zijn hals en zoende hem op het puntje van zijn neus. „Je bent de liefste Paps die er bestaat! Heerlijk, nu heb ik drie dagen een eigen auto met chauffeur.

Deftig, hè? Nu kunnen we fijn toeren op Brastagi."
„Zijn je koffers al gepakt?"
„Bijna. Baboe heeft alles klaar gelegd, ik kan 't er zo in doen. En ik heb Inah en Kang Moes de menu's voor drie dagen opgegeven, je hoeft nergens naar om te kijken."
„Goed, zorgzaam moedertje, dank je wel."
Pit ging die avond vroeg naar bed; ze zou morgen een vermoeiende dag hebben, de tocht naar Brastagi was lang, en ze moest vroeg op.
Ze had, naar ze meende, al enige uren geslapen, toen ze wakker werd door Kobus, die aan haar klamboe trok en angstige geluidjes maakte.
„Foei, Kobus," zei ze slaapdronken, „ga gauw in je bedje. Je moet slapen! Het is nog geen tijd om op te staan." Ze duwde hem weg, even bleef het dier rustig. Nauwelijks was ze weer ingedommeld of Kobus kwam weer bij haar bed. Wat ze ook zei, hij was niet te kalmeren. Pit begreep er niets van. Wat zou er zijn, zou er het een of ander beest in zijn bedje geslopen zijn? Ze besloot maar eens te kijken. Ze stapte uit bed, en stak de petroleumlamp aan. Meteen rook ze een vreemde lucht.... wat was dat? Ze snoof en snoof.... brandlucht, drong het opeens tot haar door, en meteen verbeeldde zij zich geknetter te horen. Ze gooide het achterraam open, en deinsde met een kreet van schrik achteruit. Uit de bijgebouwen steeg dikke rook op, kleine vlammen lekten aan de atapdakbedekking van de linkervleugel. Ze sloeg haar badmantel om, pakte Kobus op en rende naar de kamer van haar vader. Ze schudde hem onzacht bij zijn schouder.
„Wordt wakker, Paps," riep ze, „brand!.... De bijgebouwen staan in brand!"

Ze gooide het achterraam open....

Vader sloeg slaapdronken zijn ogen op. „Wat is er, moet ik al opstaan?" mopperde hij, „het is toch nog geen vijf uur?"
„Opstaan, Vader, de bijgebouwen staan in brand!"
Met één sprong stond meneer van Hemert naast zijn bed. „Wat zeg je!" Hij gooide haastig een jas om, en ging naar

de achtergalerij en opende de deur. Een verstikkende rook kwam hem tegemoet, een regen van vonken stoof over het huis.

„Wek Inah en Kang Moes, Pit," riep hij. „Zet die aap weg, vlug een beetje! Ik zal het emplacement opbellen!" Hij rende naar de telefoon.

Pit wist niet waar zij Kobus zo gauw moest laten. Ze was bang dat het dier in zijn angst weg zou lopen, ten einde raad sloot zij hem in een leeg kastje, dat in de gang stond. Toen rende ze over de kaki-lima naar de bijgebouwen, en bonsde op de deur van de kamer van Inah en Kang Moes. De vlammen sloegen nu overal uit het dak, het oude gebouw, van hout opgetrokken met atapdakbedekking, brandde als papier. Inah en Kang Moes waren de enigen die op het erf sliepen, de andere bedienden woonden in de kampong. Ze hoorde niets, ze klopte nog eens en nog eens, angstig begon ze hun namen te roepen. Als ze eens gestikt, of bewusteloos waren? Radeloos verdubbelde ze haar pogingen. „Inah.... Kang Moes.... Bangoen!.... Roeman tebakar," gilde ze.

Eindelijk hoorde ze iets bewegen achter de deur, die op een kier open ging, en Inah, een sarong over haar hoofd, verscheen in de opening. Meteen trok Pit haar naar buiten. „Lekas, Inah, de boel staat in brand," zei ze.

„Wah, Allah," mompelde Inah, half wakker. Pit duwde haar opzij, en ging de kamer in. Kang Moes lag nog te slapen, ze trok hem meteen het bed uit, en bracht hem met een paar woorden op de hoogte. Kang Moes zei niets, maar begon meteen zijn eigendommen bij elkaar te pakken. Geholpen door Inah, die nu eindelijk ook scheen te begrijpen wat er aan de hand was, sleepten ze hun bezittingen

naar buiten. Pit holde terug naar het huis, en botste tegen haar vader aan, die juist naar buiten kwam.
„Ze komen dadelijk met de spuit," zei meneer van Hemert. „D'r valt niets te redden aan dat ouwe kavalje, het enige is te beletten dat de brand naar het huis overslaat.... Hé, Kang Moes, breng een bijl, we moeten de kaki-lima omver halen, voordat het vuur zich daarlangs voortplant naar het hoofdgebouw."
Kang Moes, onverstoorbaar als altijd, kwam met het gevraagde aanlopen. Hij keek zijn meester vragend aan, deze rukte hem de bijl uit handen, en begon de stijlen van de kaki-lima te attakeren. „Zorg jij maar dat je barang in veiligheid komt," brulde hij tegen de djongos.
Op het emplacement klonk de tong-tong. Onheilspellend dreven de doffe klanken door de nacht. Het duurde niet lang, of enkele koelies van de modelkampong, die het dichtst bij lag, kwamen, gewekt door het alarmsignaal, aanrennen. Meneer van Hemert zette hen aan het werk om de kaki-lima omver te halen, de bijgebouwen waren toch niet meer te redden. Het dak was nu één vlammenzee; brandende stukken hout en atap vlogen in het rond, het gevaar voor het huis was niet denkbeeldig. In volle galop kwam nu de kleine handspuit, getrokken door koelies, het erf op. De fabrieksmandoer had de leiding. De slangen werden uitgerold en de zuigleiding in de waterput neergelaten.
„Houdt het dak van het huis nat," commandeerde meneer van Hemert, en daar kletterde de waterstraal al op de sirappen. Steeds meer koelies kwamen aangelopen, en de kaki-lima, die aan de kant van de bijgebouwen al brandde, kon geen weerstand bieden aan de gezamenlijke aanval,

Het dak was nu één vlammenzee....

krakend stortte ze ineen. Een ogenblik later kwam het dak van de bijgebouwen naar beneden, hoog sloegen de vlammen op, een regen van vonken stoof over de mensen heen. Het grootste gevaar scheen nu geweken. Onder leiding van meneer van Hemert werden nu de wanden met lange

bamboestaken omvergehaald, waarna de spuit zich op de gloeiende massa richtte. Stoomwolken stootten omhoog, het siste en knetterde, maar het vuur verminderde langzaam maar zeker. De koelies aan de spuit pompten dat het zweet hun van hun lichamen liep, de uitslag van de strijd was niet twijfelachtig. Nu hier, dan daar richtte de mandoer de waterstraal op de steeds minder wordende vlammen, en eindelijk was het laatste restje vuur gedoofd, een smeulende, rokende massa bleef achter. De spuit rukte in, en meneer van Hemert en Pit, moe en bemodderd, gingen naar de achtergalerij.

„Nu kan ik niet eens een kopje koffie maken," zei Pit, wie het huilen nader dan het lachen stond, nu de spanning geweken was. „De keuken en alles is verbrand!"

„Maak je geen zorgen, Pit, dat is allemaal te herstellen," stelde haar vader haar gerust. „Ik heb trouwens helemaal geen zin in koffie, geef mij maar een fles koud bier, ik verga van de dorst!"

„Ja, ik eigenlijk ook," kwam Pit tot de ontdekking. Ze ging naar de ijskast en haalde een fles bier en een fles priklimonade.

„Hoe moet dat nu?" riep ze opeens uit, „morgen zou ik naar Brastagi gaan! En er kan niet eens gekookt worden! Hoe moet jij nu eten?.... Ik ga niet, ik zal de Bolsings morgen wel opbellen...."

„Jij zult niets," viel meneer van Hemert haar in de rede. „Jij gaat gewoon morgen op reis, ik red me wel."

„Maar hoe moet je eten.... waar moeten Inah en Kang Moes blijven?"

„Ik eet wel bij de Bolsings.... o, nee, dat kan niet, dan maar bij Bédier.... en Inah en Kang Moes kunnen zolang

de kolongkamer gebruiken. Geef me nog een glas bier, het lijkt wel of ik van binnen ook in brand sta!"
Pit ging eens buiten kijken. De resten van de bijgebouwen smeulden nog steeds, maar kwaad kon het niet meer. Inah en Kang Moes waren druk bezig hun bezittingen in de kolongkamer te brengen, Kang Moes was al bezig zijn bed op te slaan. Inah jeremieerde over het verlies van de keukenuitrusting, maar Pit bracht haar tot zwijgen. „Morgen belt de toean besar naar Medan, en dan krijg je een hele nieuwe uitrusting, veel mooier dan de oude," beloofde ze. „Dan moet Non Pit zo'n mooie, rood met een goud randje bestellen," ging Inah er direct op in. Pit moest, ondanks alles, lachen, en beloofde, dat ze de mooiste potten en pannen zou bestellen, die er op Medan te koop waren, misschien had zij zelf wel tijd ze uit te zoeken als ze, op weg naar Brastagi, door Medan kwam.
„Hoe heb je de brand toch ontdekt?" vroeg Vader, toen ze weer op de achtergalerij zat.
„Door Kobus.... och, die arme Kobus! Ik zou hem helemaal vergeten!" Ze sprong op en deed het kastje open. Kobus zat, ineengehurkt in een hoekje, lekker te slapen! Ze nam hem op haar arm. „Kobus heeft me gewekt," zei ze, „het is aan hem te danken, dat we niet allemaal levend verbrand zijn."
„Nou, nou," zei Vader, „zo gauw gaat dat ook niet!"
„Nee, misschien niet," stemde Pit toe, „maar in ieder geval was het dan toch niet zo goed afgelopen als nu."
„Dat is mogelijk. Nou, Kobus, je wordt bedankt, hoor. Hier, je krijgt een slok bier, dat heb je wel verdiend!" Hij hield het dier zijn glas voor, Kobus rook eraan en trok een vies gezicht.

„Vader! Kobus lust toch geen bier!" riep Pit verontwaardigd uit.

„Daaraan kun je zien dat de mensen niet van de apen afstammen," lachte Vader. „Geef hem dan maar een pisang, hij moet toch een beloning hebben, vind ik. Morgen zal ik op de fabriek een vetleren medaille voor hem laten maken."

„Wat doe je nu, Paps?" vroeg Pit een ogenblik later.

„Zullen we het huis ook maar meteen afbreken en een heel nieuwe besaran laten zetten?"

„Vader!.... Meen je dat?" riep Pit verschrikt uit. „Zou je werkelijk ons oude huis willen afbreken?"

„Nee, kind, ik denk er niet aan, het was maar een grapje. Maar ik wil het wel een beetje laten moderniseren, daar is nu mooi gelegenheid voor. Om te beginnen laat ik een badkamer aan het huis bouwen, niet meer in de bijgebouwen."

„Hè ja," zei Pit enthousiast, „net zo'n mooie als op Dolok Ilir?"

„Veel mooier," verzekerde Paps haar. „Met een uitschuifbare badkuip, en een ingebouwd orgel!"

„Flauwerd!" schold Pit.

„En dan laat ik de bijgebouwen meer naar links zetten, met de lengte-as op het hoofdgebouw aan, zodat we een vrijer uitzicht hebben van de achtergalerij.

„Dat is een goed idee, Paps. Fijn, zo'n mooie badkamer, ik zit er de hele dag in. Maar waar moet Si-Gemoek dan blijven?.... Och, die arme Si-Gemoek, hij zal toch niet verbrand zijn?"

„Natuurlijk niet, kind! Die heeft allang, voor het gevaarlijk werd, de benen genomen, zo verstandig is hij wel. Dieren

8

merken het gevaar veel eerder dan wij mensen, dat heb je aan Kobus gezien."

„Hoe zou de brand ontstaan zijn?" vroeg Pit na een poosje.

„Ja, daar heb ik ook al over gepiekerd. Misschien heeft Marto achteloos een strootje weggegooid.... het is in de buurt van de goedang begonnen. Waarschijnlijk zullen we er wel nooit achter komen.... En zou je nu eens niet gauw gaan slapen? Het is al over twee! Je kunt nog een paar uur slapen."

„Zal ik nu niet liever hier blijven, Paps? Ik kan de Bolsings toch opbellen...."

„Niks ervan, jij gaat morgen naar Brastagi, dan kan ik de dagen dat je weg bent de rommel op laten ruimen; als je terug komt staan de nieuwe bijgebouwen er al!"

„Heus Paps, zo gauw al?"

„Nou, misschien nog niet helemaal, maar ik zal er haast achter zetten."

Pit ging met Kobus op haar arm naar de slaapkamer.

„Brave Kobus," zei ze, „als jij er niet geweest was, was ons goeie ouwe huis misschien ook verbrand." En ze gaf hem een zoen op z'n oudemannetjesgezicht.

HOOFDSTUK XI.

Pit sliep niet veel, de paar uren die er nog restten van de nacht. Telkens schrok ze wakker en verbeeldde zich het knetteren en loeien der vlammen te horen. Er hing een vieze, bittere lucht van verkoold en smeulend hout en atap in het huis. Ook Kobus sliep niet rustig, telkens hoorde Pit hem kreunen als een klein kind dat angstig droomt. Vóór Kang Moes de réveille kwam blazen was ze haar bed al uit. Ze had hem en Inah allang bezig gehoord, beneden in de kolong. Pit sloeg haar badmantel om, en wilde naar de badkamer gaan, toen ze zich bedacht dat die er niet meer was! Hoe moest dat nu, hoe kon je nu in Indië een dag beginnen zonder te mandieën! En koffie was er natuurlijk ook niet!

Ze opende de deur van de achtergalerij en ging naar beneden om eens poolshoogte te nemen.

„Koppie soedah kelar, Non," zei Kang Moes met een onbewogen gezicht. Inah zat op haar hurken en waaierde een houtskoolvuurtje aan, waarop de melk stond warm te worden. Marto kwam met twee petroleumblikken met water aan een pikolan aandraven, en Kang Moes, met een uitnodigend gebaar naar een bouwsel van bilikmatten en een oud gordijn wijzend, dat op het achtererf onder de djamboeboom verrezen was, zei: „Als Non Pit wil baden. .?"

De goeierds, wat zorgden ze toch goed voor Paps en haar! Daar hadden ze in alle vroegte een nood-badkamer gebouwd, ergens een houtskoolkomfoor en arang geleend, een pan, melk, koffie!

Nieuwsgierig ging Pit naar het primitieve gebouwtje. Er stond een martavaan, die vroeger ergens achter de bijgebouwen gestaan had om regenwater op te vangen, waar Marto juist de blikken met water in leeggoot, een groenteblikje met aangespijkerde steel kon dienst doen als gajong, de vloer werd gevormd door de deksel van een pakkist uit de fabriek. Een dak had het bouwsel niet, maar dat was ook niet nodig; als het regende kon je dan een bad nemen zonder te scheppen!

Lachend deed Pit het gordijn achter zich dicht, en weldra klonk het kletteren van het water op de houten vloer. Zingend droogde ze zich af, en ging toen haar vader wekken. Maar die stond al te telefoneren, hij gaf order zo vlug mogelijk een ploeg koelies te sturen om de verbrande rommel op te ruimen.

„Heb je gemandied, Pit?" vroeg hij verbaasd, toen hij zijn dochter zag. „Waar, in 's hemelsnaam?"

„In onze nieuwe badkamer onder de djamboe op het achtererf, ga maar eens kijken!" antwoordde Pit lachend. „Kang Moes en Marto hebben hem vanmorgen gebouwd. Het is wat fijn, al is er geen ingebouwd orgel! En koffie is er ook!"

Meneer van Hemert keek uit het raam en lachte hartelijk bij het zien van het bouwsel. „Het zijn toch goeie knullen," zei hij, „in ieder geval kunnen we er ons zolang mee behelpen."

Ze zaten nog op de voorgalerij koffie te drinken toen met

een hevige claxonnade een grote, lichtgrijze auto het erf op kwam draaien.
„Daoed," zei Vader, „met de wagen voor de njonja besar."
„Oei!" riep Pit, „wat een slee.... O, ik heb m'n koffer nog niet klaar, helemaal vergeten gisteravond!.... Baboe.... baboe!" gilde ze, opspringend, naar achteren. Haastig deed ze, met behulp van Amah, haar bullen in de koffer, de „organdiedroom" werd voorzichtig in de speciale doos gepakt, toen schoot ze vlug haar kleren aan en ging terug naar de voorgalerij.
Vader stond naast de auto en was bezig Daoed instructies te geven.
„Zou ik nu wel gaan, Paps?" begon Pit aarzelend, „ik wil heus best thuisblijven en...."
„Begin nu niet weer," viel haar vader haar in de rede, „jij gaat, en daarmee uit! Ik vind het wel rustig zo; opgeruimd staat netjes!"
„Als je er zo over denkt, Hendrik, dan blijf ik nog maar een paar dagen langer," zei Pit beledigd.
„Best," vond meneer van Hemert, „als je er dan maar aan denkt, dat je de wagen Maandag aan Swart terugstuurt, je loopt dan maar terug."
„Gemakkelijk!" kaatste Pit weerom, „'t gaat toch bergaf terug!"
„Met je koffer op de rug zeker?.. Kom, kind, je moet gaan, ik moet trouwens naar de fabriek, de fluit is al gegaan."
Pit omhelsde haar vader en kroop op de voorbank naast Daoed.
„Hoe staat het?" vroeg ze, terwijl Daoed inschakelde.
„Als je niet zo'n sproetenneus had zou het wel gaan!" riep Vader haar na.

Pit hing wuivend uit de auto, zolang ze haar vader zien kon. Zelfs Inah stond haar met een slap handje na te wuiven, wat Pit nog nooit eerder gezien had. Maar dan was ze ook nog nooit zolang achtereen alleen van huis gegaan.
De reis naar Medan verliep zonder stoornis. Ze had met haar vader afgesproken in Medan te blijven lunchen, ze kon dan meteen een nieuwe keukenuitrusting, en wat er verder direct nodig was, bestellen.
De grote, grijze slee liep gesmeerd en Daoed grijnsde vergenoegd. Hij gaf terloops als zijn mening te kennen, dat het tijd werd dat de Toean Besar zich ook zoiets aanschafte, de ouwe Ford was toch eigenlijk niet mooi genoeg voor de Toean Besar, vond hij. Pit begreep, dat Daoed eigenlijk meende, dat hij, als chauffeur van de baas van Goenoeng Mas, niet in zo'n ouwe, enigszins aftandse wagen kon zitten. Hij zou veel meer prestige hebben onder zijn collega's als hij ook zo'n moordslee chauffeerde.
Ze waren vroeg in Medan, Daoed haalde alles uit de auto wat er in zat. Pit besloot dus eerst haar inkopen te doen, dan kon ze na de lunch meteen doorrijden naar Brastagi. Bij toko van de Pol kocht ze een uitrusting, die Inah in verrukking moest brengen, rood, met een goud en een blauw randje. Het zou dadelijk ingepakt en naar Goenoeng Mas verzonden worden. Ze keek nog wat rond op de Kesawan en liep toen terug naar het hotel. De grijze wagen stond voor de ingang, de djaga groette haar eerbiedig, en Pit voelde zich geweldig! Ze stapte deftig op haar eentje de eetzaal in. Toch wel griezelig, vond ze, al die mensen, die haar van top tot teen opnamen! Ze zocht een tafeltje dat haar leek, en bestelde haar lunch.
„Wel, als dat Victoria van Hemert niet is!" hoorde ze

opeens een stem achter zich. Ze draaide haar hoofd om en zag mevrouw van Grasbeek, die met uitgestoken hand op haar toekwam. „Ben jij zo maar op je eentje aan het pierewaaien? Of is je vader ergens in de buurt?"
„Nee, mevrouw, ik ben helemaal alleen, op weg naar Brastagi, naar de Bolsings."
„O ja, die zijn met verlof, hè?.... Mag ik bij je aan tafel komen zitten?"
Zonder antwoord af te wachten liet mevrouw van Grasbeek zich op de stoel vallen, die een bediende gedienstig aanschoof. Ze was aan het winkelen, vertelde ze, maar ze had nog niet de helft van wat ze nodig had, de rest moest ze na de lunch doen. „Afschuwelijk!" klaagde ze, „en dat in die hitte!"
Pit vermoedde dat het niet zo erg was, ze vertelde tenminste met zoveel voldoening over de bedragen die ze bij Bombayers en Chinezen had afgedongen!
Pit op haar beurt vertelde van de brand op Goenoeng Mas, wat mevrouw een hele serie uitroepen en vragen ontlokte. „Moet je vader dat nu allemaal alleen opknappen?.... Poor man!.... En hoe komt ie aan eten? Waarom komt hij niet op Dolok Ilir?"
Door het gezellige gebabbel van haar tafelgenote vloog de lunch voor Pit om. Het werd tijd om de reis te vervolgen. Ze stond op en reikte mevrouw van Grasbeek haar hand. „Goede reis, Victoria.... veel pleizier boven," wenste deze haar. „Doe je m'n groeten aan de Bolsings?"
Toen Pit bijna de eetzaal uit was riep ze haar nog na: „Ik zal wel eens gaan kijken hoe je vader het zonder jou stelt."
„Graag, mevrouw!" mompelde Pit. Ze maakte veel te

veel opzien naar haar zin, en haastte zich naar de auto. Daoed zat al op haar te wachten. Hij deed netjes het portier voor haar open, en daar zwaaide de wagen het hek al uit, en zette koers naar Brastagi.
Pit genoot van de tocht. De steile weg met de scherpe bochten en onverwachte uitzichten, de prachtige natuur, de doodse stilte van het oerbos, dat alles maakte diepe indruk op haar. Het ging veel te snel naar haar zin, voor ze er erg in had reden ze al langs de eerste huizen van het bergdorp. In volle vaart reden ze het hotel binnen, en met knarsende remmen stopte de auto voor de ingang.
„Hè, bagoes," zuchtte Pit, uitstappend.
„Saja, Non," beaamde Daoed, maar hij bedoelde de wagen en zijn rijkunst, terwijl Pit het oog had op het natuurschoon van de tocht.
Daar kwam Mary Bolsing, die op de uitkijk gestaan had, de trappen van het bordes afhollen.
„Dag Pit!" riep ze al uit de verte. „Gezellig dat je er bent! Goede reis gehad? Hoe is het op Goenoeng Mas? Is Kobus niet lastig geweest?"
„Ja, mevrouw.... Goed.... Nee, helemaal niet!" beantwoordde Pit al die vragen. „Kobus heeft ons zelfs een grote dienst bewezen!" En ze vertelde van de brand en hoe het aapje haar tijdig gewekt had.
Gearmd gingen ze de trap op, Pit tekende het register, en een boy kwam de bagage halen.
„Ga maar gauw mee," zei Mary, „je zult je wel eerst eens op willen frissen, niet? De thee staat klaar op onze kamer, de jouwe ligt er vlak naast."
„Gezellig!" vond Pit. „Ik vind het toch zo fijn, dat ik hier ben!.... Waar is Kees?"

„O, die luilak! Die ligt natuurlijk nog in z'n pyama klimaat te schieten! Hij neemt het er van!"
„Of ie gelijk heeft!" meende Pit.
„Hoe kom je aan die mooie auto?" wilde mevrouw Bolsing weten. „Gehuurd? Ik meende toch Daoed aan het stuur te zien zitten?"
„Ja, mevrouw, vader heeft hem geleend van meneer Swart van Djoeloe Rajeu. Ik mag hem houden tot Maandag, we kunnen er fijn tochtjes mee maken, en er samen mee terugrijden."
„O, kind, wat fijn! Dan kunnen we heerlijk toeren, het is hier zo prachtig! Kees en ik genieten. Eergisteren hebben we de Sibajak beklommen, 't is wel een vermoeiende tocht, ik was bekaf, maar het loont de moeite."
Zo pratend waren ze de lange gang langs de logeerkamers op de rechtervleugel afgewandeld. Mevrouw Bolsing deed een deur open. „Dit is jouw apartement, Pit," zei ze, de volgende deur is de onze. Als je klaar bent kom je wel, hè? We zitten met de thee op ons voorgalerijtje."
Daoed en de hotelboy brachten de bagage binnen, en Daoed vroeg: „Heeft Non Pit me nog nodig?"
„Dadelijk niet, Daoed, kom over een uur of twee maar eens horen, misschien willen we voor het donker nog een eindje rijden."
„Baik, Non," zei Daoed en verdween.
Naast haar kamer was een klein, eigen badkamertje. Ze nam een douche en trok een andere jurk aan. Toen ging ze naar de kamer naast de hare. Kees zat nog steeds in zijn pyama. „Ha, die Victoria!" riep hij uit. „Welkom op Brastagi, njonja besar! Wat voor nieuws breng je van Goenoeng Mas? Draait de zaak nog nu ik er niet ben?"

„Veel beter!" plaagde Pit, zijn hand schuddend. „Er wordt nu tenminste gewerkt op het kantoor. Lodewijk draait niet de hele dag strootjes, zoals jij!"
„Ongetwijfeld," gaf Kees toe. „Maar je moet toch iets missen als je op 't kantoor komt.... een lege plek.... iets wat niet te vervangen is.... dat moet je toch iets zeggen!"
„O ja, het zegt me, dat m'n vader jouw salaris veel beter in zijn zak kon houden!"
„Beginnen jullie alweer!" riep Mary uit. „Nauwelijks zijn ze twee minuten bij elkaar of ze zitten elkander al weer in de haren."
„Wat zich lieft dat nekt zich," vertaalde Kees vrij uit het Duits.
„Spreek je moerstaal maar, Bols, dat versta ik beter."
„Je zult genoeg buitenlands moeten spreken," zei Bolsing. „Het zit hier vol Engelsen en Amerikanen, er zijn wat een aardige jongens bij, dat zul je eens zien vanavond op de dansvloer, ze komen je vast vragen."
„Oei, wat griezelig," riep Pit uit, „ik kan geen behoorlijk woord Engels spreken, ik durf het vast niet."
„Dat valt wel mee," stelde Mary haar gerust. „Ik dacht het ook, en ik dans hier iedere avond met Engelsen, en koeterwaal dat het een lust is.... Heb je je nieuwe avondjurk meegebracht, Pit? Ja toch, hoop ik?"
Voor het diner zaten ze gezellig met z'n drieën in het conversatiezaaltje bij de open haard. Pit genoot, ze kwam ogen tekort om alles op te nemen.
Het eten was uitgebreid en lekker, bijna alle gasten waren in avondtoilet, wat een feestelijke indruk maakte.
Na het diner reden ze een eindje om. Daoed had de kap

neergelaten. Het was koel, Pit vond het zelfs te koud, ze trok haar mantel, die ze gelukkig op aanraden van Mary had meegenomen, aan.
Het kostte hen moeite nog een plaatsje in de danszaal te vinden, het hotel was tjokvol met het week-end. Pit danste eerst een paar maal met Kees, daarna kwamen verschillende heren haar vragen, er waren ook Engelsen bij, zoals Bols voorspeld had. Pit vond het eerst echt griezelig, ze durfde in het begin geen woord zeggen, maar langzamerhand kwam ze over haar verlegenheid heen. Het viel mee, ze lachten haar nooit uit als ze iets verkeerd zei. Het gekke was, dat ze, wanneer ze een woord niet wist, het onwillekeurig in het Maleis zei, en dat verstonden ze meest ook wel. Ze amuseerde zich best, en eerst heel laat zochten ze hun kamers op. Grappig om onder een deken te slapen, vond Pit, ze nestelde zich er behaaglijk onder, ze was nu toch wel moe, na de lange reis en een hele avond dansen.
Hoe zou Paps het nu maken op z'n eentje, dacht ze. Toch fijn, dat ze had kunnen gaan, Inah en Kang Moes zouden wel zorgen dat hij niets tekort kwam.... Wat had ze fijn gedanst.... vooral met die ene Engelsman.... Ronald West, heette hij. Hij werkte op een bank in Singapore, en had ook een paar jaar in Medan op het filiaal aldaar gezeten, vandaar dat hij een aardig mondje Hollands sprak.... Aardige jongen was het, hoe oud zou hij zijn.... drie, vier en twintig misschien.... hij danste heerlijk, beter dan Bols.... die goeie Bols, wat deden ze allebei hun best het haar naar de zin te maken.... Zou Paps al slapen.... ja natuurlijk.... en Kobus? Toen viel ze zelf in slaap.

HOOFDSTUK XII.

De volgende morgen werd ze gewekt door een donderende roffel op haar kamerdeur.

„Hé-e-la, gij bloempje, slaapt gij nu nog?" kweelde Bolsing op de gang.

„Wordt eens wakker, Victoria!.... We gaan tennissen, voel je er ook iets voor?"

Pit zat meteen rechtop in bed. „Tennissen?.... Hoe laat is het dan?" vroeg ze verschrikt.

„Een uur of zo.... kom er nu maar gauw uit, we wachten nog zeven en een halve minuut op je!"

Pit rende naar de badkamer. Hu, wat was dat water koud hier! Ze rilde onder de douche, maar was dan ook meteen klaar wakker.

Mary en Kees stonden al in tennisplunje gereed.

„Wat zijn jullie flink vanmorgen!" begroette Pit hen.

„Altijd, als ik met vacantie ben," zei Bols. „Ik vind het zonde m'n eigen tijd te verslapen, de tijd van Toean Besar van Hemert komt er minder op aan."

„Hoe laat is het?" informeerde Pit, die nog niet zo wakker was dat ze lust had op Bolsing's plagerij in te gaan.

„Acht uur geweest.... laten we gauw ontbijten, dan kunnen we nog een paar sets spelen voor het te warm wordt."

„Hebben jullie met het ontbijt op mij gewacht? Wat een schatten! Kon je dat wel uithouden, Bols?"
„Ik heb uitgebreid koffie gedronken," stelde Kees vast, „maak je geen zorgen over mij, kind, als Bols met vacantie is komt ie niks te kort!"
In de eetzaal was het nog stil. De meeste gasten profiteerden van de Zondagmorgen en het koele klimaat om eens lekker uit te slapen. Ook de tennisvelden waren nog verlaten.
„Wat doen we?" vroeg Mary, „single of double?"
„Hoe speel je met z'n drieën double?" wilde Kees weten.
„Of Pit moet, als gewoonlijk, voor twee spelen?"
„Jullie beiden tegen ikke," stelde Pit voor. „Zolang ik win blijf ik alleen spelen, als ik verlies neemt een van jullie de single."
„Weet je wanneer de wedstrijden op Dolik Ilir afgespeeld worden, Pit?" vroeg mevrouw Bolsing na de eerste set, die Pit met 6—2 won.
„Nee.... ik sprak mevrouw van Grasbeek gisteren op Medan, maar ze heeft er niets over gezegd."
Ze speelden nog een half uurtje tot de zon hinderlijk begon te worden; toen besloten ze te gaan zwemmen. Het zwembad bij het hotel was prachtig. Pit, die gewend was aan de kleine gemetselde bak achter de fabriek, vond het geweldig. Ze dook en ploeterde naar hartelust, en lachte Bols uit, die maar een paar slagen kon, en met een ongelukkig gezicht in het ondiepe rond scharrelde.
„Wat een ongelukkig gezicht zet je, Bols!" riep Pit hem toe. „Was het maar inkt in plaats van water, dan zou je er wel beter raad mee weten, hè?"
„Kan ik het helpen, dat ik op de hei geboren ben?" verdedigde Kees zich. „En in Smilde deden ze in mijn jeugd nog niet aan droogzwemmen."

„In mijn jeugd!" lachte Pit. „Hoor die oude man!.... Hij is al dertig, niet Mary?"
Het werd druk in het bad; telkens kwamen groepjes gasten, kennelijk zo uit hun bed, het koele nat opzoeken. Pit zag Ronald West, in shorts en open shirt, die haar kameraadschappelijk toewuifde, en iets riep wat ze niet verstond.
„Wat zegt ie?" vroeg ze mevrouw Bolsing.
„Iets over zijn motor, geloof ik," antwoordde deze, „ik kon het niet helemaal verstaan.... Zullen we er eens uit gaan? De zon begint een beetje al te warm te worden, vind ik. Je moet hier voorzichtig zijn met verbranden. De eerste keer dat ik hier was had ik daar geen erg in, ik heb dagen lang met grote blaren op m'n rug gelopen."
Ze liepen juist te overleggen wat ze, voor de lunch, zouden doen, toen Pit voor de ingang van het hotel een paar Bataks zag die gezadelde ponnies te huur hadden.
„Hè, ik heb echt zin een eindje te rijden!" riep ze uit. „Gaat er iemand mee?"
De Bolsings voelden er niet veel voor. „Nee, dank je, ik kan er niets van," zei Mary, „bovendien heb ik er geen kleding voor."
„Ik ook niet, wat geeft dat nu?" meende Pit.
„Nee, kind, ga jij maar, we wachten wel in het hotel tot je terugkomt. Je blijft toch zeker niet zo lang weg?"
„Nee, een half uurtje misschien. Ze stapte op de Bataks af, en monsterde de rijdieren. Veel moois was er niet bij, maar ze ontdekte er toch een, die haar wel aanstond. Na het gebruikelijke tawarren over de prijs wipte ze in het zadel, en draafde de weg op.
Waar zou ze nu heen gaan? Ze kende de weg niet in Brastagi, maar verdwalen zou ze wel niet. Bovendien was het hotel

altijd gemakkelijk terug te vinden. De ponnie was een kittig diertje, hij draafde lustig over de weg. Pit had nog niet zo'n verkeerde keus gedaan, constateerde ze met voldoening. Ze sloeg nu een zijweg in en liet het paard maar draven, ze genoot echt van de beweging. Het was hier nog veel prettiger dan beneden, waar je direct doornat was. Tenslotte belandde ze op een smal kampongweggetje, dat op een Batakse kampong uitliep, een echte, ouderwetse Batakkampong, met een dichte, doornige heg, waarin een poort, die door een zwaar hek kon worden afgesloten. Dergelijke versterkte kampongs dateerden nog uit de tijd dat de verschillende dorpen elkaar beoorloogden.
Voor de poort lag een dik, zwart varken midden over de weg. Bij de nadering van de ponnie maakte het niet de minste aanstalten om op te staan. De weg was zo smal dat er geen ruimte overbleef om te passeren. Pit hield het paard in en naderde stapvoets, tenslotte zou het varken toch wel plaats maken, meende ze. Het dier dacht er blijkbaar anders over, het lag lekker in de zon en in het stof, en het bleef liggen, paard of geen paard. Pit wachtte nog even, maar dit werd toch te bar, verbeeld je, dat je je, boven op een paard nog wel, de wet zou laten voorschrijven door een varken! Ze zette de ponnie aan, maar die voelde blijkbaar niet veel voor een conflict met de krulstaart, onwillig snuivend bleef hij een paar decimeter voor de slaapster staan. Pit sloeg met de tak, die zij als rijzweep bezigde, naar het varken, opeens sprong het dier op en verdween, verontwaardigd gillend, op een draf door een gat in de heg. De ponnie schrok en nam een zijsprong, die Pit, niet op zoiets verdacht, bijna uit het zadel deed tuimelen, toen ging hij er in volle galop van door. Pit lachte eens, zo'n

galop was wel prettig, vond ze. De hoeven van het paardje donderden over het smalle wegje en wierpen fonteinen van stof en zand op. Pit liet het dier zijn gang gaan, ze hadden de ruimte, laat hem maar eens uitdraven, dacht ze. In volle vaart joegen ze een hoek om, en kwamen op een bredere weg, waarschijnlijk de eigenlijke toegangsweg tot het dorp, die een paar honderd meter verder op de grote weg uitmondde. Pit had geen flauw idee waar ze was. Toen ze de kruising met de grote weg naderden wilde zij het paard inhouden om na te gaan welke kant ze uit moesten; ze trok de teugels aan, maar de ponnie stoorde zich daar in het minst niet aan. In volle vaart galoppeerde hij verder. Hij gooide zijn hoofd achterover, en legde zijn oren in de nek. Pit schrok even, ze kende die verschijnselen, Si-Djan had ook wel eens van die kuren. Ze klopte de ponnie op de nek, sprak hem rustig toe, en trok onderwijl uit alle macht aan de teugels. Maar de Batakker trok zich van zijn berijdster niets aan. Op de grote weg gekomen zwenkte hij links af, en wat Pit ook deed, het hielp niets, het beest was op hol! Pit overlegde. Veel kon ze niet doen, maar aan de andere kant kon er ook niet veel gebeuren. De weg was verlaten, en de ponnie zou er te zijner tijd wel genoeg van krijgen, dacht ze. Toch voelde zij zich niet zo erg op haar gemak, wat zou er gebeuren als ze een auto of kar tegenkwamen? Volgens haar berekening verwijderden ze zich van het hotel, als het dier nu maar niet te ver doorrende.

Een paar kleine, Batakse jochies kwamen haar tegemoet. Toen ze er voorbij stoof hieven zij een schel gefluit aan, in de mening dat die Non op dat paard voor haar plezier zo snel reed. Dat was koren op de molen van de ponnie, hij maakte weer een onverwachte zijsprong, en Pit raakte

....en tastte voorzichtig naar de bungelende beugel....

haar linkerstijgbeugel kwijt. Krampachtig hield ze zo goed mogelijk haar zit, en tastte voorzichtig met haar tenen naar de bungelende beugel, die het dier telkens tegen zijn flank sloeg, en hem tot nog groter krachtsinspanning aanzweepte. Pit kreeg er zo langzamerhand genoeg van. Ze had wel door dat ze niet de minste macht meer over het dier had, en ze voelde zich niets op haar gemak. Wat zou er gebeuren als er verkeer op de weg kwam, wat toch elk ogenblik te verwachten was. Meteen dat ze dit dacht, hoorde ze in de verte achter zich het ploffen van een motor. Dat moest er nog maar bij komen! De ponnie had het ook gehoord, hij legde zijn oren in de nek, zijn hoeven trommelden een razende roffel op het wegdek. Naderbij kwam de motor.... nader en nader. Wat zou er gebeuren als hij de ponnie passeerde? Pit deed wanhopige pogingen om door tekens de motorrijder aan het verstand te brengen, dat hij achter moest blijven, maar het hielp niet. De motor was niet meer dan enkele tientallen meters achter haar. Ze waagde het erop om te kijken.... gelukkig zat er een Europeaan op.... een jongeman in shorts en open shirt.... het was Ronald West! Hij had haar ook herkend, en stak zijn hand bij wijze van groet op. Hoe moest ze hem nu aan het verstand brengen dat haar paard op hol was? Wat was de Engelse uitdrukking voor „op hol"? Ze piekerde en piekerde, maar kon er niet op komen. Ronald, die blijkbaar in de mening verkeerde dat Pit een wedstrijd met hem wilde houden, gaf nog een beetje meer gas. De zware Harley daverde over de weg, en toen Pit weer omkeek zag zij het voorwiel op de hoogte van de achterbenen van haar rijdier. „Ik kan 'em niet houden!" gilde ze, ten einde raad, „hij is op hol.... op hol!"

Ronald lachte, hij had de Hollandse woorden niet gehoord of niet begrepen. Met een oorverdovend geknal liep hij nog wat verder in. De ponnie begon steeds meer tekenen van onwil te vertonen, en Pit vreesde het ergste. Toen Ronald langszij was viel zijn oog op de bengelende stijgbeugel, hij zag het angstige gezicht van Pit, en meteen begreep hij dat er wat mis was.
„Say, what's the matter?" brulde hij „Can't you hold him?"
Pit schudde het hoofd.
„Hold tight!" brulde Ronnie weer boven het gedaver van de motor uit. De Harley schoot met een ruk vooruit, de ponnie sprong een paar meter naar links, en als Pit haar beide armen niet om zijn hals geslagen had was ze er zeker afgevallen. Ze was nu ook de andere stijgbeugel kwijt, de toestand was werkelijk angstig, lang zou ze zich zo niet kunnen houden. Het angstzweet brak haar uit, als Ronnie nu maar wat deed!
De jonge Engelsman was het paard voorbij geschoten, met vol gas reed hij door, tot hij een dikke honderd meter vooruit was. Toen stopte hij, draaide de motor dwars over de weg, trok haar op de bok, en ging zelf in de overgebleven opening staan. Zo wachtte hij het hollende dier af.
Een ogenblik scheen het of de ponnie zich in volle vaart op de motor zou storten, maar op het laatste ogenblik bedacht hij zich. Hij gleed op z'n beide achterbenen, in zijn poging om zich in te houden, en meteen hing Ronald aan de teugels. Door de schok gleed Pit van de rug van het dier en rolde over de weg. Even bleef ze, half versuft door de val, liggen. Toen ze haar ogen opsloeg knielde Ronnie naast haar.

„Hurt?" vroeg hij bezorgd.
Pit schudde met een flauwe glimlach haar hoofd en probeerde op te staan. Ai, wat deed haar knie pijn! Voorzichtig, steunend op Ronnie, kwam ze overeind. Wat zag ze eruit! Haar jurk was gescheurd, en ze zat onder de stof.
„Kun je je armen en benen bewegen?" vroeg hij. Ze probeerde het. Ja, het ging, alleen haar linkerknie was stijf en pijnlijk. Ronald nam haar hoofd tussen zijn beide handen, en bewoog het voorzichtig naar links en rechts.
„Doet het pijn," vroeg hij.
„Nee," zei Pit.
„Niets gebroken," constateerde Ronald met voldoening. „Ik was maar net op tijd, hè? Toevallig, dat ik juist deze weg reed. Hoe is 't gekomen.... Heb je wel eens eerder op een paard gezeten?"
Pit keek verontwaardigd. „Ik rijd altijd thuis, ik heb een eigen ponnie op Goenoeng Mas, maar dit beest schrok voor een varken," en ze vertelde wat er gebeurd was.
„The son of a gun!" zei Ronnie, „het is vast geen echte Batakker, want die zijn niet bang voor varkens!"
Pit moest lachen, ze was meteen over haar schrik heen. De „son of a gun" stond rustig aan de kant van de weg, en deed alsof er niets gebeurd was!
„Ik heb je nog niet eens bedankt," zei ze, verlegen haar hand uitstekend.
„Don't mention it," weerde Ronnie af. „Ik ben blij, dat ik op tijd kwam om je te helpen.... Maar wat nu?.... Je wilt zeker liever niet op die varkenshater naar het hotel terug.
Pit stak haar neusje kordaat in de wind. „En waarom niet?" vroeg ze uitdagend. „Ik ben niet bang! Bovendien, wat

zouden we anders moeten doen? Ik kan het dier hier niet laten staan, en je kunt ons niet samen achter op je motor meenemen...." Ze ging naar de ponnie, die zich rustig liet vangen, trok de teugels over zijn hoofd, en wipte in het zadel.

„Flink meisje," prees Ronald. „Ik zal voor de zekerheid maar voor je uit blijven rijden; als je dan weer een varken tegenkomt kan ik hem tenminste dadelijk tegenhouden."

In een rustig gangetje reden ze naar het hotel terug, Ronnie een meter of vijftig vooruit, telkens omkijkend of alles goed ging.

De Bolsings, ongerust dat Pit zo lang wegbleef, stonden al op de uitkijk.

Toen Pit arriveerde had Ronnie ze al met een paar woorden op de hoogte gebracht van het gebeurde.

„Dat is goed afgelopen, kind," zei Mary, toen Pit van het paard stapte. „Wat een geluk dat Ronald juist die weg gereden is.... Ga jij je nu maar gauw opknappen, en kom dan naar het terras, ik zal vast wat voor je bestellen voor de schrik."

„Voor mij twee van hetzelfde," zei Kees, „maar dan een beetje straffer. Gut mens, wat bin ik geschrokke, hè? Stel je voor dat de Toean Besar hoort dat zijn dochter, onder mijn toezicht, van het paard gevallen is! Weg promotie, als hij me niet de laan uitstuurt!"

„Jij kunt het niet helpen, Bols," stelde Pit hem gerust. „Als jij meegegaan was, zou er niets gebeurd zijn, hè?"

„Natuurlijk niet," verzekerde Bols, „want dan waren we meteen de trap van het hotel opgereden, op weg naar een koud biertje!"

HOOFDSTUK XIII.

Er zou die avond een extra dansavond zijn, met attracties. Veel planters uit de omgeving van Medan kwamen voor het week-end naar boven, en, als gewoonlijk, waren er veel gasten van de „overwal", Singapore en omstreken. Het hotel was dan ook tjokvol, en in de eetzaal waren alle tafels bezet. Pit, die haar avontuur van die morgen geheel te boven was, maakte met veel zorg toilet, wat Bolsing deed opmerken, dat zo'n hollend paard toch ook zijn goede zijden had. „Ik grijp er weer naast," verklaarde hij dramatisch. „Victoria heeft Kees Bolsing niet meer nodig, nu er jongere en schonere mannen op het toneel verschenen zijn."

Pit bloosde ondanks zichzelf. Inderdaad vond ze Ronnie wel heel erg aardig. Bovendien had hij haar gered, wie weet wat er gebeurd zou zijn als hij eens niet op tijd verschenen was!

„Doe niet zo idioot, Bols," was alles wat ze zeggen kon.

Mary kwam haar te hulp. „Ik vind Ronald ook wat een aardige jongen. Als ik al niet met onverbreekbare banden aan jou gekluisterd was, Kees, dan wist ik het nog niet!"

„Toe maar!" bromde Kees, „nu jij ook nog!.... Maar ik zal deze dubbele slag als een man dragen." Hij sloeg zich op zijn borst, en met een wijds gebaar naar de andere gasten

vervolgde hij: „Ik heb jullie niet nodig! Vrouwen genoeg om mee te dansen! Kees Bolsing zal tonen wat hij waard is! Ik zal geen dans overslaan vanavond, maar geen enkele blijft er voor jullie gereserveerd, dat zweer ik!"
„Behalve de eerste, hè Kees?" vroeg Mary. „Die is voor mij, niet?"
„En de tweede en nog een paar voor mij, Kees?" liet Pit erop volgen.
„Zoete broodjes bakken, hè?.... Nou, vooruit dan maar weer, ik zal m'n trots wel weer opvr.... eh consumeren, bedoel ik."
De danszaal zag er echt feestelijk uit, verlicht door talloze gekleurde lampjes. In het midden, boven de dansvloer, hing een grote, van binnen verlichte bol, bestaande uit verschillend gekleurde stukken glas. De bol draaide langzaam rond, en wierp zo kleurige plekken en strepen op de dansers. Er zouden verschillende wedstrijden gehouden worden, met als hoogtepunt een ballonnendans, waarvoor door de hoteldirectie mooie prijzen waren uitgeloofd.
Ronald was onder het diner zijn opwachting al komen maken om te informeren hoe het met Pits knie ging, en of ze nu wel dansen kon. Pit had hem gerustgesteld, het zou best gaan, de knie deed wel pijn en vertoonde alle kleuren van de regenboog, maar dansen kon ze wel, meende ze. Ze hoefde immers geen kozakkendans op haar hurken uit te voeren?
Er was een band uit Medan, en weldra klonken de tonen van een slowfox door de zaal. Kees Bolsing stond op, boog plechtig voor zijn vrouw, en betraden samen de verhoogde dansvloer. Pit bleef alleen aan het tafeltje zitten, wat ze niets erg vond; ze vond het griezelig zo de eerste

te zijn, want als je met zo weinig paren op de dansvloer was, liep je zo in de gaten. Iedereen keek naar je en becritiseerde je. Bovendien vond ze een slowfox moeilijk. Waar zou Ronnie zitten? Nadat hij onder het diner aan hun tafeltje gekomen was, had ze hem niet meer gezien. Zoekend dwaalden haar ogen door de zaal, maar ze kon hem niet ontdekken. Even voelde ze zich teleurgesteld. Als hij nu eens niet kwam?.... Och wat, natuurlijk kwam hij, hij had toch gevraagd of ze kon dansen met haar knie?.... En als hij niet kwam wat dan nog?.... Er waren danseurs genoeg, ze zou heus niet blijven zitten, dat had ze de vorige avond gezien.

De muziek hield met de bekende drieklank op, applaus weerklonk, en de dansers gingen naar hun tafeltjes terug.

„Zo, Muurblom," plaagde Kees, „heeft je aanbidder je nu al in de steek gelaten? Ja, dat heb je met die buitenlanders, die...."

„Kees, schei nou uit," viel zijn vrouw hem in de rede, bemerkend dat Pit het niet prettig vond. „Bedenk nu eens iets anders, hè? Je wordt vervelend, altijd doorzagen over hetzelfde onderwerp, dat ben ik niet van je gewend."

„Tot uw dienst, mevrouw," zei Kees gedwee. „Waar zullen we het eens over hebben?.... Over de ondergang van de jamfabrieken in verband met de sterfte onder de vliegen en mieren in Mesopotamië? Of over de vooruitzichten van de boerenkoolcultures in dit deel van de wereld? Jammer dat spek en worst hier zo slecht groeien. Overigens heb ik me al dikwijls afgevraagd waarom de aanplant van spekzwoerdrolletjesboompjes hier zo lang verwaarloosd is.... Zou dat liggen aan het opmerkelijk feit, dat de doorsnee Deliaan niet gewend is zorgen voor de ouwe dag te ma-

ken?.... Boy, kassi bon!.... Zij zaaien niet, zij maaien niet, zij teren op de Boer.... of is het beren op hun toer? Ja zeker, de oostkust beert op de toer, en hoe!.... Afgrijselijk, dat verwenste bonnensysteem.... Boy, waar blijft die bon nou, lekas sedikit!.... Dat vervloekte bonnensysteem op Deli, hè? Wijlen Hieronymus van Alphen wees reeds in één van zijn onvolprezen gedichten op dit ontaarde stelsel. Zei hij al niet:

> Cornelis had een bon geschreven,
> Voor aan de straat.
> Zo is hij naar de bron gedreven
> Van alle kwaad....

Of is dat van Mozart?.... Ik weet het niet meer."
Pit lag in een stuip. „Hou op, Bols!" gierde ze.
„Hou op?.... Hoe heb ik 't nou? Deugt het weer niet? Daar snij ik op jullie verzoek allerlei diepzinnige en actuele onderwerpen aan, omdat het onderwerp dat mij het naast aan het hart ligt, blijkbaar verboden is, en dan is de enige waardering die ik krijg: Schei uit, Bols! Jullie zijn een paar uitzonderlijk ondankbare vrouwspersonen. Ik zal niet verder gaan met paarlen voor de zwijnen te werpen, ik zal...."
Wat Bols zou kwam Pit nooit te weten, want de muziek begon energiek lawaai te maken, en meteen stond Ronnie voor haar.
„Ik protesteer," zei Bolsing opstaand. „Deze jonkvrouw heeft de tweede dans aan mij beloofd, en dat laat ik me niet ontnemen. Ontferm je over mijn vrouw, Engelsman, ze danst niet slecht, al zeg ik het zelf. Straks kom je wel aan de beurt bij miss Victoria." Hij nam Pit bij de arm, en trok

haar mee naar de dansvloer. Ronnie keek beteuterd, maar een ogenblik later zag Pit hem met Mary dansen. Wat danste hij toch geweldig goed, daar was die goeie Bols maar een klein beestje bij!
Inderdaad kwam Ronnie's beurt en het bleef niet bij één. Pit danste vrijwel de hele avond uitsluitend met hem. Bij de ballonnendans wonnen zij de eerste prijs. Iedere dame kreeg een kleurig speelgoedballonnetje aan haar enkel gebonden; het was er nu om te doen zoveel mogelijk ballonnetjes van anderen stuk te trappen en te zorgen dat je eigen heel bleef. Die het laatst overbleef met een heel ballonnetje, won. Ronnie en Pit deden het geweldig handig, en tot Pits grote vreugde bleven zij het laatst over. Met een hoogrode kleur nam Pit haar prijs, een keurig flesje odeur, in ontvangst. Ronald kreeg een verzilverd zakflaconnetje. De muziek speelde een fanfare hun ter ere, en alle gasten klapten in de handen. Pit werd doodverlegen onder al die belangstelling.
Veel te vroeg naar haar zin zette de muziek het Wilhelmus in, ten teken dat het feest geëindigd was. Met haar hand op Ronnie's arm, keurig in de houding, hoorden zij het volkslied aan. Ze kreeg altijd koude rillingen van emotie als ze het Wilhelmus hoorde.
Zij, de Bolsings, Pit en Ronnie, bleven nog wat napraten. Ronnie had sandwiches besteld, en een van de gasten ging aan de piano zitten, en speelde aan een stuk dansmuziek, waarvan dankbaar gebruik werd gemaakt.
„Wat zegt u van dat opgetuigde zeekasteel," vroeg Kees, met een beweging naar een dikke Amerikaanse, die, volbehangen met juwelen, aan een tafel dicht bij hun zat. Ze was, naar Pit schatte, zeker wel zestig, maar ze sloeg

geen dans over en stelde zich aan als een bakvis van zestien. „Als ik de helft van die steentjes had trok ik me terug uit het plantersleven," merkte Kees op. „Dan bouwde ik een villa in Smilde en hield kippen en varkens."
„Als je maar niet denkt, dat ik bij je blijf wonen," zei Mary. „Als je niets beters weet!"
„De vrouw is verplicht haar man te volgen," zei Bols streng.
„Ja, maar vrouwenmishandeling is verboden," bracht Pit in het midden, „en daar komt het op neer als je Mary met een paar varkens op de hei opsluit!"
De zaal was nog vol toen ze opstapten, maar de Bolsings wilden het, met het oog op Pit, niet te laat maken. Ze zag er zo volwassen uit in haar avondjurk, dat ze wel eens even vergaten, dat ze pas veertien was. Trouwens, Pit was geestelijk ook verder dan haar leeftijd, wat, gezien de omstandigheden waaronder ze opgroeide, niet te verwonderen was.
Ronnie liep met hen mee tot de gang naar hun kamers, daar nam hij afscheid.
„Ik zie je toch nog morgen?" vroeg hij, haar hand vasthoudend. „Hoe laat gaan jullie weg?"
„Voor de lunch, niet?" zei ze, met een vragende blik op de Bolsings.
„Ja, ik moet nog een paar boodschappen doen in Medan, en we willen niet zo laat thuis komen," antwoordde Mary. „Ik heb een zalige avond gehad," fluisterde Pit mevrouw Bolsing in het oor voor de deur van haar kamer. „Jullie zijn schatten, ik ben zo blij dat je me uitgenodigd hebt." „Wij beiden alleen?" vroeg Kees, die het gefluister scheen te hebben verstaan.

„Begin je nu weer?" dreigde zijn vrouw, hem de kamer induwend. „Nacht, Pit, slaap maar lekker uit, hoor!"
„Daar heeft ze geen tijd voor, ze heeft het morgen veel te druk met afscheid nemen," riep Bols uit zijn kamer.
Lachend sloot Pit de deur. Hè, ze was moe.... ze rekte zich eens uit en bleef voor de spiegel staan. Ronnie had gezegd dat zij het liefste meisje was dat hij ooit ontmoet had, zou dat waar zijn? Ze bekeek haar beeld in de spiegel, ze vond zichzelf toch maar doodgewoon. Haar jurk was beeldig, en stond haar ook wel goed, maar anders.... nee hoor, ze vond er zelf niets aan! Zo waren er wel dertien in een dozijn! Ronnie wist niet eens hoe oud ze was, natuurlijk schatte hij haar veel ouder. Als hij eens wist dat ze pas veertien was, nu ja, bijna vijftien, dan zou hij vast niet naar haar omkijken. Hij was zeker wel vier of vijf en twintig.... Och, wat haalde ze zich ook voor nonsens in het hoofd, ze was nog veel te jong om over zulke dingen te denken....
Ze ging naar de badkamer en draaide de douche open. Ze was warm en het koude water beet op haar huid.... daar had je nu op Goenoeng Mas geen last van.... Hoe zou het daar zijn, zou Vader zich redden op z'n eentje? Met een gevoel van schaamte bedacht ze dat ze de laatste dagen bijna niet aan hem gedacht had.... Gelukkig was hij onder de goede zorgen van Inah en Kang Moes.... Zouden ze al met de nieuwe bijgebouwen en de badkamer begonnen zijn?.... Als ze morgen weer thuis was zou ze extra lief voor Paps zijn.... Morgen al.... toch wel jammer dat het dan al weer afgelopen was.... aan de andere kant was het toch ook wel prettig weer thuis te zijn.... Zou ze Ronnie nog ooit terug zien? Toch een

Ze bekeek haar beeld in de spiegel....

aardige jongen, zo anders dan de anderen die ze kende....
Toen sliep ze in.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Midden in de nacht — of was het al morgen? — werd ze gewekt door geloop op de gang, een zenuwachtige vrouwenstem braakte een stortvloed van Engelse woorden uit, een deur sloeg toe, een mannenstem brulde iets wat ze niet verstond, toen werd het weer stil. Ze bleef nog even liggen luisteren; toen ze verder niets hoorde draaide ze zich om en sliep weer in.
Ze werd wakker door de zon, die door het open raam naar binnen scheen, allerlei geluiden van buiten drongen tot haar door. 't Moest al laat zijn, schatte ze, en met één sprong was ze haar bed uit. Haastig nam ze een douche en kleedde zich. Wat was er ook weer geweest vannacht?.... Of had ze dat maar gedroomd?
Ze klopte op de deur van de Bolsings, maar kreeg geen antwoord. Zouden ze nog slapen? Voorzichtig probeerde ze de deur, die was niet gesloten. „Oe-hoe!" riep ze. Geen geluid. Ze stak haar hoofd door de opening, niemand. Het moest dus al heel laat zijn! Dan maar in de eetzaal kijken. Ja hoor, daar zaten ze, ze hadden het ontbijt al op, Kees stak juist een sigaret op. Voor hij iets over haar late verschijning kon zeggen, zei Pit: „Zeg, wat was dat voor een herrie vannacht op de gang?"
„Heb je dat toch gehoord?" vroeg Bolsing verwonderd. „Was je niet zo in rozige dromen verzonken dat dergelijke alledaagse, of liever gezegd nachtelijke gebeurtenissen tot je doordringen?.... Ze hebben ingebroken bij die dikke

Amerikaanse. Ze zag de dader nog juist door het raam verdwijnen, met een deel van haar juwelen."

„O, wat erg!" riep Pit uit. „Hebben ze hem gekregen?"

„Wie?.... De dief?.... Natuurlijk niet!.... Erg?.... 't Is haar eigen schuld! Dan had ze maar niet zo moeten adverteren! Wie loopt er nu op een doodgewone dansavond met een kapitaal aan diamanten aan z'n lijf, en laat die dan nog, in een Indische hotelkamer, open en bloot op tafel liggen! Ze vraagt er eenvoudig om!"

„Nou ja, 't zal je gebeuren," zei Mary. „Als het jou overkomen was zou je wel anders piepen!"

„Piepen?.... Donderen zou ik, van wonder en geweld!.... Maar 't zal mij niet gebeuren; arme, hardwerkende boekhouders van cultuurondernemingen krijgen de kans niet met diamanten aan d'rlui lichaam te lopen, noch hebben derzelver vrouwen die gewoonte."

„Wat doen we vanmorgen?" vroeg Mary, het gesprek over een andere boeg gooiend.

„Hoe laat is het, en wanneer willen jullie vertrekken?" vroeg Pit.

„'t Is over negenen, en we wilden niet later dan elf uur weg."

„Dan hebben we niet veel tijd meer. Jammer, ik had zo graag met de auto naar het Tobameer gewild, naar Harangoal."

„Tja, dat halen we niet. De koffers moeten ook nog gepakt worden."

„En jij moet nog afscheid nemen, Pit. Heb je genoeg zakdoeken?" vroeg Kees.

Nadat de koffers gepakt en de rekening betaald was, gingen ze nog wat op het terras zitten. Half elf verscheen Ronnie.

Hij was al op de motor uit geweest, helemaal naar Harangoal.
„Hè, daar was ik nog zo graag heen gegaan!" riep Pit uit.
„Had ik het maar geweten, ik had je graag meegenomen," zei Ronnie spijtig, „maar ik durfde je niet zo vroeg wekken."
Daoed kwam voorrijden, de koffers werden op het bagagerek gesjord, en het ogenblik van vertrek brak aan.
„Ik kom je opzoeken op Goenoeng Mas," zei Ronald, „vind je dat goed?"
„Natuurlijk!.... Gezellig!.... Je kunt altijd bij ons logeren."
„Vindt je vader dat goed?"
„Wel ja, waarom niet?"
Daoed schakelde in, en daar gingen ze. Pit bleef wuiven zolang ze de slanke witte gestalte op de trappen van het hotel kon zien.
Bols knipte een denkbeeldige traan weg.
„De toekomstige Toean Besar van Goenoeng Mas," mompelde hij binnensmonds.
„Gelukkig zal ik tegen die tijd gepensioneerd zijn."
„Gelukkig?.... Waarom gelukkig?" vroeg Pit beledigd.
„Dus het is zo," zuchtte Bols gelaten.
„Gek!" was alles wat Pit wist te antwoorden.

HOOFDSTUK XIV.

Ze lunchten in Medan, waarna mevrouw Bolsing boodschappen ging doen. Pit ging mee, maar Bolsing, die daar niets voor voelde, bleef in de lobby van het hotel op hen wachten.

Het begon al donker te worden, toen ze Koeala Simpang passeerden, en toen ze van de grindweg afsloegen zagen ze in de verte de lichten van het emplacement al door de rubberbomen schemeren.

Pit zuchtte diep.

„Wat is het?" informeerde Bolsing. „Vertoeven Victoria's gedachten nog in het koele Brastagi en bij deszelfs tijdelijke bewoners?"

„Toch weer fijn om thuis te zijn," zei Pit uit de grond van haar hart, Bols' vraag negerend.

Daoed stopte voor het huis van de Bolsings, de bedienden kwamen aanlopen en de koffers werden uitgeladen. Pit schudde Mary en Kees hartelijk de hand. „Wel bedankt voor alles," zei ze, „het waren echt fijne dagen!"

Thuis kwamen Inah, Kang Moes en Marto haar begroeten.

„Hoe is het hier? Alles goed?" vroeg Pit. „Is Vader er niet?"

„De Toean Besar is naar toean Bédier om te eten," antwoordde Kang Moes. „Wij hadden niet gedacht dat Non Pit zo vroeg thuis zou komen."

Pit liep naar achteren. Er hing een stormlantaarn aan de djamboeboom, boven de geïmproviseerde badkamer. De resten van de verbrande bijgebouwen waren opgeruimd, maar nog rook Pit de brandlucht. Op de plaats, waar de nieuwe gebouwen zouden verrijzen, zag Pit vaag wat staken en touwen, ze waren dus al aan de bouw begonnen. Pit ging terug naar het huis en wachtte op de voorgalerij de komst van haar vader af.
„Wil Non wat eten?" klonk Kang Moes' stem achter haar.
„Och ja.... wat is er?"
„Er is geen warm eten, Non," verontschuldigde de djongos zich. „Ik dacht dat Non pas laat thuis zou komen, maar er is brood, en eieren en ham."
„Ja, dat is best."
Ze zat nog te eten toen ze de auto de oprijlaan hoorde oprijden. Ze sprong op en rende naar de voorgalerij. Ja, het was Vader.
„Hé, kind.... ben jij al thuis?" riep hij blij verwonderd uit. „Ik had je veel later verwacht, anders had ik wel gezorgd thuis te zijn."
Ze omhelsden elkaar, en meneer van Hemert hield zijn dochter een ogenblik stevig tegen zich aangedrukt. „Blij dat je er weer bent," zei hij, „'t was toch wel erg ongezellig zo op m'n eentje.... Hoe heb je het gehad?"
„Fijn, Paps!" zei Pit enthousiast, „ik zal je er straks alles wel van vertellen, eerst even m'n spiegeleieren opeten, en dan gaan we gezellig samen op de achtergalerij zitten."
Pit raakte het eerste uur niet uitgepraat.
„Zo, en nou weet je alles," besloot zij tenslotte haar verhaal. „Hoe heb jij het hier gehad? Hebben ze goed voor je

gezorgd? Heb je al die tijd bij Bédier gegeten? En hoe staat het met de bouwerij?"

„Niet zoveel vragen tegelijk!" lachte meneer van Hemert. „Ja hoor, ze hebben prima voor me gezorgd, ik ben niets te kort gekomen. Inah en Kang Moes doen wonderen in hun primitieve keukentje en Bédier heeft geweldig uitgehaald voor mij. Met de bouwerij zijn ze bezig, alle rommel is opgeruimd, en we zijn met de fundamenten van de nieuwe bijgebouwen bezig. Ik had het eerst door mijn eigen toekangs willen laten doen, maar die hebben te weinig tijd, het zou veel te lang duren, ik heb het nu aanbesteed bij een Chinese aannemer in Koeala Simpang. De badkamer wordt door een firma in Medan gebouwd, waarschijnlijk beginnen ze morgen. Hij komt in de kolong, onder mijn kamer, er komt een toegang met een trapje vanuit mijn kamer."

Ze bleven nog laat samen praten en toen Pit eindelijk aanstalte maakte om naar bed te gaan, ging ze even op Vaders knie zitten, sloeg haar armen om zijn hals en fluisterde: „Ik heb 't fijn gehad in Brastagi, Paps, maar ik ben toch blij dat ik weer thuis ben, bij jou."

De volgende morgen, toen Vader al naar de fabriek was, liet zij Marto Si-Djan zadelen. Ze wilde Bédier opzoeken om hem te bedanken voor de goede zorgen die hij aan haar vader besteed had.

Ze vond hem achter de kampong in afdeling één.

„Zo, Pit, alweer terug?" begroette Bédier haar. Heb je het fijn gehad boven, ja?"

„Nou en of," verzekerde Pit hem. „Ik kom je even bedanken dat je zo goed voor Vader gezorgd hebt. Hij vertelde me, dat je hem zo lekker te eten gegeven hebt."

„Oh, gewoon maar," meende Bédier. „Wel gezellig, ja,

als je iemand te eten hebt. Anders altijd maar alleen."
„Arme Toine," lachte Pit, „je moest maar trouwen!"
„Ik wil wel, maar je moet daarvoor met je tweeën zijn, er zijn toch helemaal geen meisjes hier."
„Nu, je hebt toch wel kennissen op Java? Wanneer ga je met verlof, al gauw hè? Dan zoek je maar meteen een vrouwtje uit."
„Misschien wel.... Volgende maand ga ik naar huis, dan ben ik drie jaar niet thuis geweest.... Zeg, Pit, wanneer gaan wij nu naar Bruinsma, een dier voor je kopen?"
„Ja, dat is waar ook, daar had ik helemaal niet meer aan gedacht. Zo gauw mogelijk maar, Toine. Wanneer kun jij?"
„Altijd.... als je vader me vrijaf geeft. Vanmiddag of morgen?"
„Dan meteen vanmiddag maar. Tegen een uur of vier?"
Bédier knikte.
„Fijn! Dan zal ik Vader om de auto vragen. Jij kunt toch rijden?"
„,Tuurlijk, Pit.... Zal ik dan tegen vier uur op 't kantoor komen?"
„Afgesproken. Ik verheug me er al op, Toine!"
Ze reed nog een eindje om, alvorens naar huis terug te keren. Onderwijl dacht ze aan haar avontuur met de Batakse ponnie. Wat zou Ronnie nu doen, zou hij nog wel eens aan haar denken, en zou hij werkelijk naar Goenoeng Mas komen?
Aan de lunch vertelde ze haar vader van haar plan, om met Bédier in Besitang een huisdier uit te zoeken. Meneer van Hemert vond het best. „Als je maar niet met een jonge olifant thuis komt," waarschuwde hij, maar Pit wilde niets beloven.

„Je zult het wel zien," zei ze, „waarschijnlijk wordt het een tijger of een boeaja."
Klokslag vier uur reden ze van het emplacement af, Toine aan het stuur, Pit naast hem. Onderweg vertelde Bédier haar het een en ander over Bruinsma, door zijn kennissen in de wandeling Bruintje genoemd.
Bruintje dan was als jongeman als koloniaal naar Indië gegaan, hij had onder anderen op Atjeh gevochten, was een paar maal gewond en eervol vermeld. Als onderofficier had hij de dienst verlaten, en daarna hadden diverse baantjes elkaar opgevolgd. Bruintje kon het nergens lang uithouden, het vrije leven in de rimboe gewend, hield hij het in geen enkele kantoorbaan uit. Nu eens zat hij hier, dan weer daar. Van alles pakte hij aan, eerst op Sumatra, later op Java, waar hij het presteerde langer dan twee jaar op dezelfde suikerfabriek te werken. Toen werd hij directeur van een reizende bangsawan, waarmee hij weer naar Sumatra trok. Op Medan leerde hij zijn tegenwoordige vrouw kennen, en daarmee kwam een einde aan het zwerven. Hij vestigde zich als broodjager bij Besitang, en scheen daarmede zijn rust eindelijk gevonden te hebben. Het zwerven had afgedaan. Bruintje was best tevreden met z'n „villa" en het werk, dat hem in staat stelde dagen en nachten door zijn geliefde Sumatraanse rimboe te zwerven. Trouwens, de zorg voor zijn beesten, en voor de kleine Bruintjes, die er in de loop der jaren verschenen, gaven hem de handen vol en lieten hem geen tijd om aan iets anders te denken. Behalve dat Bruinsma wild leverde aan de grote hotels op Medan en aan particulieren en ondernemingen, verkocht hij ook veel levende dieren aan Europese dierentuinen, wat hem een aardig stuivertje opleverde.

Even voor de brug over de Besitangrivier sloeg Toine af, een smalle weg voerde het binnenland in, en weldra zagen ze, op een heuvel, Bruinsma's huis tussen de klapperbomen liggen. Het was een wit houten gebouw, met atap gedekt, achter het huis was het een wirwar van hokken en stallen voor zijn dieren.
Nauwelijks waren ze uit de auto gestapt of de kleine Bruintjes kwamen van alle kanten aanhollen, en hingen als klitten aan „Oom Toine's" lijf.
„Ajo.... kalm nou.... vort.... diam toch," verweerde deze zich, de Bruintjes van zich af schuddend. „Hé, jij, Christientje, waar is je vader?"
„Achter, bij de dieren," antwoordde deze, een meisje van een jaar of tien, de oudste van Bruinsma's spruiten.
„Kom, Pit, wij gaan kijken," zei Toine, en met de hele kinderschaar achter hen aan, gingen zij naar de dierentuin. Bruinsma, een grote, breedgeschouderde man met een zware snor en een litteken dwars over zijn voorhoofd, was bezig een hok met vogels schoon te maken.
„Hé, Toine, dat is lang geleden dat ik jou gezien heb," riep hij uit, z'n handen aan zijn broek afvegend. „Wie breng je mee?"
„Dat is de dochter van m'n baas, juffrouw van Hemert, van Goenoeng Mas. Zij komt het een of andere beest van je verzameling uitzoeken, Bruintje."
„Dat is prachtig, juffrouw van Hemert," zei Bruinsma vergenoegd. „Uw vader heb ik wel eens op jacht ontmoet.... Wat voor dier had u gedacht?"
„Ik weet het echt niet, meneer Bruinsma," antwoordde Pit, „mag ik eens rondkijken?"
„Natuurlijk.... wat graag! Gaat u maar mee."

....aan een boom gebonden, stond een olifant.

Ze liepen langs hokken met vogels, met apen en honingbeertjes, herten en kidangs, een enkele panter en gemetselde bakken met slangen. Op een open plek, met een lange ketting aan een boom gebonden, stond een olifant.
„Dat is Koelit," stelde Bruinsma voor. „Ik heb hem als baby gekregen, met de bedoeling hem aan een dierentuin te verkopen, maar daar is het nooit van gekomen, de kinderen zijn veel te gek met hem...."
„Pa zelf ook," merkte een van de kleine Bruintjes uit het gevolg op.
„Bemoei je niet met de gesprekken van grote mensen," berispte Pa Bruintje, „....en nu blijft hij maar. Hij eet me de oren van het hoofd en brengt niet veel in. Zo nu en dan verhuur ik hem aan de houtaankap op Besitang om balken te slepen, maar verder doet hij niets, hè Koelit, lelijke luiwammes!" Liefkozend trok hij het dier aan een van zijn flaporen. Koelit keek hem met z'n slimme oogjes aan, en tastte met zijn slurf in Bruinsma's jaszak.
„Nee, snoeper, vandaag heb ik geen suiker voor je.... Hij weet het precies, die schooier! Wilt u hem niet meenemen, juffrouw van Hemert?"
„Ik zie het gezicht van mijn vader al!" lachte Pit. „Nee, ik zal liever met iets aankomen dat gemakkelijker te hanteren is."
„Zoals deze," zei Toine, achter haar wijzend.
Pit keek om en zag een van de kleine Bruintjes, die met een jonge orang-oetan hand in hand kwam aanlopen.
„Och, wat een schat!" riep ze verrukt uit. „Hé ja, meneer Bruinsma, die wil ik best hebben!"
„Moet u maar aan de kinderen vragen," zei deze glimlachend, „ik geloof niet dat ze er veel voor zullen voelen.

Pongoh is hun lieveling!"
„Mag ik hem meenemen?" vroeg ze aan de kleine Bruinsma, die de aap niet losliet. Het kind schudde het hoofd.
„Nee," zei Christientje, „Pongoh is niet te koop, niet Pa?"
„Ik vrees van niet," bevestigde meneer Bruinsma. „Pongoh, waar zijn je manieren, groet juffrouw van Hemert eens netjes!"
Pongoh legde zijn linkerhand op zijn borst, bracht de rechter naar het voorhoofd, en boog.
„O, wat een engel!" riep Pit uit. „Wat zou ik die graag hebben!"
„Ik kan er zo een paar honderd gulden voor krijgen," zei Bruinsma, „maar we willen hem voor geen goud missen."
„Hè, ik wou dat ik wat voor hem had," zei Pit. „Waar houdt hij van?"
„Geeft u hem maar een gobang, dan gaat hij zelf naar de warong om pisang te kopen," zei meneer Bruinsma.
„Werkelijk?" vroeg Pit ongelovig.
„Probeert u het maar!"
Pit gaf het dier het muntstuk, hij knelde het in zijn knuist, en verdween er haastig mee tussen de bomen.
„Over een kwartiertje is ie weer terug, met z'n wangzakken vol pisang," voorspelde meneer Bruinsma.
„Wat een enig beest!" riep Pit enthousiast uit. „Ik begrijp, dat u hem niet missen wilt."
„Nee, Pongoh behoort bij de familie. Hij eet aan tafel, keurig netjes van een bord, en hij slaapt bij de kinderen, in een eigen bed. Maar wat denkt u van een andere aap?"
„Mag ik nog eens rondkijken?" De keus was wel erg moeilijk, maar tenslotte nam Pit een jong honingbeertje, een schat van een dier, net een bal zwarte wol, met een wit befje

en een grappig, eigenwijs snuit. Toen ze betalen wilde, weigerde Bruinsma beslist. „Nee hoor," zei hij, „van buurmeisjes neem ik geen geld aan. Ik kom er wel eens voor jagen op Goenoeng Mas. Overigens ben ik blij dat ik een van die jonge beestjes kwijt ben, ze kosten me veel te veel geld voor onderhoud, ze eten alleen pisang en zoete gecondenseerde melk. U moet hem maar gauw wennen om alle soorten vruchten te eten."
Op Bruinsma's invitatie gingen ze nu naar het huis, waar ze een glas limonade dronken. Bruinsma vertelde van zijn ondervindingen uit vroeger jaren, hij was onuitputtelijk en het was al donker toen ze het gastvrije huis van de Bruintjes verlieten. Pit had haar nieuwe aanwinst op schoot.
„Enig is ie, niet Toine," zei ze enthousiast. „Wat een aardige man is die Bruinsma, en wat heeft ie veel beleefd!"
„Ja, jij moet dat niet allemaal geloven, Pit, hij zuigt uit zijn duim, weet je!"
Pit keek hem eens aan en lachte.
„Komen jouw jachtavonturen ook wel eens niet uit diezelfde bron, Toine?" vroeg ze ondeugend.

HOOFDSTUK XV.

Herinner jij je Wongso, Pit?" vroeg meneer van Hemert een paar dagen later aan de lunch.

„Wongso?.... Welke Wongso bedoelt u?.... Was dat niet een tapkoelie op afdeling twee?"

„Ja, die is er nog, maar die bedoel ik niet. Ik meen die mandoer van één, die ik een paar maanden geleden ontslagen heb omdat hij met het loon van zijn koelies knoeide."

Pit dacht na. „O ja, nu herinner ik me die perkara, hij hield een deel van het loon van de koelies in voor zichzelf, niet? En de koelies durfden niet bij u klagen, omdat hij gedreigd had ze te betoveren of zoiets?"

„Juist.... het was een gevaarlijke vent, niet helemaal normaal, geloof ik, ofschoon hij verder zijn werk naar behoren deed. Ik was blij dat hij van de onderneming af was."

„Wat is er met hem?"

„Hij schijnt op Koeala Simpang te zijn blijven hangen, dobbelt zwaar, drinkt arak en werkt niet. Volgens Lodewijk, waar ik dit alles van heb, leeft hij van diefstal en afpersing. Hij is de dag van de brand op de onderneming gezien, en wij hebben een sterk vermoeden, dat hij het uit wraak heeft aangestoken."

„Vader!" riep Pit verschrikt uit.

„Je hoeft je niet ongerust te maken, hoor! De hoofdmandoer heeft een mata-mata naar Koeala Simpang gestuurd om de gangen van dat heerschap na te gaan; als we genoeg bewijzen tegen hem hebben laat ik hem onmiddellijk door de politie oppikken. Dergelijke individuen kunnen we hier missen als kiespijn." Meneer van Hemert gooide het restant van zijn sigaret door het open raam naar buiten en stond op. „Nu, ik ga weer, tot straks, kind. Wat ga jij vanmiddag doen? Slapen?"

„Ja, wat moet ik anders doen?.... Daarna ga ik tennissen met mevrouw Bolsing.... en voor Manis zorgen, natuurlijk." Manis was het honingbeertje.

Het diertje was al helemaal aan zijn nieuwe tehuis gewend. Marto had een mooi hok voor hem gemaakt op het achtererf, maar Pit liet hem een groot deel van de dag vrij rondlopen, onder toezicht natuurlijk.

In de deur keerde meneer van Hemert zich om. „O, ja, voor ik het vergeet, Pit: Bédier komt vanavond hier eten. Laat je wat lekkers klaar maken?"

„Inggih, Toean Besar," zei Pit met een nederige buiging.

„'t Is je geraden," zei de Toean Besar dreigend, en met een zwaai van zijn tropenhelm verdween hij.

Van slapen kwam niet veel. De werklui waren druk aan de nieuwe bijgebouwen bezig, en ook de Medanse aannemer was met de badkamer onder de kolong begonnen. Het was een geklop en gehamer van je welste, slaap daar nu maar eens bij. Pit ging dus met een blikje gecondenseerde melk naar het achtererf om Manis te tracteren. Het beertje ging op zijn achterpoten zitten, toen hij Pit zag naderen, en maakte met z'n voorpootjes grappige biddende bewegingen, zoals honingbeertjes dat doen. Hij wist wel dat

de vrouw niet met lege handen kwam. Ze maakte de deur van het hok open, en goot de melk in een bakje. Manis slurpte het gulzig, met veel vertoon van welbehagen, op. Daarna scharrelde hij onder een mangoboom rond, op zoek naar afgevallen rijpe vruchten. Pit bleef op haar hurken naar hem zitten kijken.

De mangoboom stond helemaal achter op het erf, een dichte wirwar van struiken en halfhoge bomen sloot het erf daar af van de rubberaanplant. Plotseling hoorde Pit geritsel in de struiken, ze keek op, en meende een seconde lang een donker gezicht met wilde haren en stekende ogen tussen het groen te zien. Op hetzelfde ogenblik was het ook weer verdwenen. Zou ze het zich niet verbeeld hebben? Bang was ze niet, maar ze schrok toch wel even. Ze riep Marto, die een eind verder aan het werk was.

„Marto, is er iets in die struiken? Ik meende dat ik iets zag bewegen."

Marto drong voorzichtig het dichte groen binnen, zijn kapmes in de vuist klaar om toe te slaan, indien er onraad mocht dreigen. Maar er was niets.

„Er is niets, Non Pit.... Misschien heeft Non een badjing gehoord?"

„Ja, dat zal wel, Marto."

Het was natuurlijk niets, ze moest het zich verbeeld hebben. Kom, ze zou maar wat aan haar Frans gaan werken. Ze sloot Manis in zijn hok, en ging naar huis terug. Ze nam haar Franse thema's en begon, maar telkens dwaalden haar gedachten af, en steeds zag ze dat hoofd met die gloeiende ogen door de bladeren staren. Wat mankeerde haar toch.... ze wilde er niet meer aan denken, ze moest haar gedachten tot haar werk bepalen.

„Dans le jardin de mon oncle il y a beaucoup de fleurs".... of was het „des fleurs"?

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

De fluit van vijf uur verraste haar, terwijl ze nog druk aan het werk was. Snel baadde en kleedde ze zich en toen haar vader thuis kwam, zat ze hem met de thee in de schaduw op het platje voor het huis te wachten.
„Bédier is naar huis om zich te verkleden," zei meneer van Hemert, „daarna komt hij hier. Heb je wat extra's klaar laten maken voor vanavond? Ik heb het bij hem zo goed gehad dat we wel wat terug mogen doen."
„Uitgebreide nassi goreng," zei Pit. „Dat is wel goed, hè?"
„Uitstekend, kind. Geef me nu maar gauw een kopje thee, dan ga ik me opknappen."
Pit stond op het punt haar vader te vertellen wat ze meende gezien te hebben, die middag, maar op het laatste ogenblik bedacht ze zich. Ze was er immers niet zeker van, en misschien zou Vader haar uitlachen en zeggen dat ze spoken op klaarlichte dag zag.
Bédier kwam tegen zeven uur, de heren dronken eerst nog een borrel, en toen gingen ze aan tafel.
Toine was op dreef die avond, hij was een gezellig prater, aan z'n jachtavonturen kwam nooit een einde, z'n fantasie was onuitputtelijk. Vader en dochter keken elkaar zo nu en dan eens aan, als Toine's verbeeldingskracht al te grote bokkesprongen maakte. In ieder geval was het vermakelijk ernaar te luisteren, of het nu op fantasie of werkelijkheid berustte.
Inah had haar best gedaan en een nassi goreng op tafel gebracht die er zijn mocht. Ze deden alle drie haar kook-

kunst eer aan. Bédier beweerde nog nooit zo lekker gegeten te hebben....

„Nu, jouw kokkie kan het anders ook," prees meneer van Hemert. „Ik moet zeggen dat ik voortreffelijk gegeten heb, die dagen dat ik jouw gast was."

„O ja, zij is wel goed," gaf Toine toe, „maar iedere kokkie heeft zo haar eigen smaak, ja, rijsttafel smaakt bijna altijd lekkerder bij een ander, omdat anders dan gewoon, ja."

Kang Moes bracht koffie, en de heren staken een sigaret op, toen Bédier waarschuwend zijn hand opstak.

„De tontong!" zei hij, luisterend. „Op 't emplacement!"

Duidelijk hoorden zij de holle, doordringende tonen van de tontong door de stille avond.

Meneer van Hemert sprong op. „Wat zou dat zijn?" vroeg hij.

„Als er maar weer geen brand is," zei Pit huiverend. Ze gingen alle drie naar de voorgalerij en keken in de richting van de fabriek, maar er was geen rose gloed te bekennen. Meneer van Hemert ging naar de telefoon en belde het emplacement op! Een ogenblik later kwam hij terug. „Ik krijg geen antwoord," zei hij, „de djaga schijnt er niet te zijn."

Luisterend, met hun blikken de duisternis trachtend te doorboren, bleven zij aan de balustrade staan. Nog steeds klonk de tontong. Wat een onheilspellend geluid was het toch! Pit rilde; opeens dacht ze weer aan het gezicht dat ze die middag tussen de struiken gezien had.

„Ik geloof dat ik maar eens ga kijken," zei haar vader, „ik moet weten wat er aan de hand is. Ik snap niet dat ze me niet komen waarschuwen."

„Ik ga mee, meneer," zei Bédier.

„Nee, Bédier, ik heb liever dat jij hier blijft. Ik wil Pit niet alleen thuis laten zolang we niet weten wat er aan de hand is. Ik zal jullie van het emplacement wel opbellen en op de hoogte stellen."

„Zul je voorzichtig zijn, Paps," zei Pit angstig. „Neem je revolver mee, je kunt nooit weten...."

„Ja, dat kan ik wel doen.... Ik ben zo terug, hoor. Maak je niet angstig kind. Toine zal goed op je passen," en met een haastige zoen verdween hij in de duisternis.

„Ik ben zo bang, Toine," zei Pit zacht. „Ik weet niet wat het is, maar ik voel me de hele dag al zo angstig." Ze vertelde hem wat ze 's middags op het achtererf meende gezien te hebben.

„Jij hebt het je misschien verbeeld, Pit," meende Toine, „of misschien een koelie die verdwaald en geschrokken toen hij jou zag."

Pit antwoordde niet. Ze begreep, dat Toine haar wilde geruststellen, maar hoe kon een koelie nu verdwalen op de onderneming, die ze natuurlijk allemaal op hun duimpje kenden?

„Kom, laten we maar gaan zitten," zei ze. „Wil je nog koffie, Toine?"

„Graag Pit, dan steek ik nog een strootje op, mag wel, ja?"

„Natuurlijk!" Ze riep Kang Moes en bestelde koffie.

De tontong had opgehouden, het was doodstil buiten, zelfs de krekels zwegen. Het was benauwd en drukkend, misschien was er onweer in aantocht, de hele natuur scheen in afwachting van een catastrophe, er hing iets dreigends en onheilspellends in de lucht.

Kang Moes kwam met de koffie, hij zette de kopjes op

....Boven zijn hoofd zwaaide hij een bebloede kris....

tafel en bleef toen, tegen zijn gewoonte, bij de trap staan. Ook hij scheen niet op zijn gemak. Plotseling schoot een felle bliksemstraal door het duister, meteen erop dreunde de donder. Achter het huis gilde een vrouw. Was het Inah?

Pit verbleekte, Kang Moes draaide zich met een ruk om, Bédier was opgesprongen.
„Awas, Toean!" riep Kang Moes.
Pit hoorde het geluid van haastige voetstappen op de tikars in de gang. Kang Moes, die recht tegenover de gang stond, deed een paar passen terug en keek zoekend rond, Pit en Bédier, die om de hoek in de voorgalerij zaten, konden nog niet zien wie daar aangerend kwam.
Daar verscheen een donkere gedaante om de hoek, een inlander met ontbloot bovenlijf, de haren woest over zijn gezicht hangend, met verwrongen gelaatstrekken, stoof naar binnen. Boven zijn hoofd zwaaide hij een bebloede kris....
Pit stootte een doordringende gil uit, ze had het gezicht, dat ze tussen de struiken gezien had, herkend. Met een wilde kreet stortte de inlander zich op hen. Pit zag de kris in het licht van de lamp boven haar hoofd flitsen, ze sloot de ogen en verwachtte elk ogenblik het scherpe staal te zullen voelen. Half bewusteloos zonk ze in haar stoel terug, nog zag zij een gestalte, die zich tussen haar en de amokmaker stelde, toen werd alles donker om haar heen.
Bédier was met een katachtig lenige beweging over de tafel gesprongen en had zich tussen haar en de inlander geplaatst. Hij was maar juist op tijd, de hand met het vreselijke wapen daalde bliksemsnel, en Toine ving de steek, voor Pit bestemd, op. Hij vatte de moordenaar bij zijn bovenarm en brak zo de kracht van de stoot. Het wapen gleed langs zijn arm af, en boorde zich in zijn schouder. Hij klemde de tanden op elkaar, en omvatte met zijn rechterhand de keel van de aanvaller.

„Kang Moes.... toeloeng!" hijgde hij.
Kang Moes was al in actie. Even had hij geweifeld wat te doen, hij zocht een wapen om de amokmaker buiten gevecht te stellen, maar kon zo snel niets vinden. Toen nam hij een zware stenen bloempot van een tafeltje, hief die met beide handen hoog op, en liet hem met volle kracht op het hoofd van de aanvaller neerkomen. Met een zware zucht gleed de kerel op de grond en bleef bewegingloos liggen. Meteen knielde Bédier op zijn borst en ontrukte hem het wapen.
Buiten flitste de bliksem, de donder gromde onophoudelijk en deed het huis op z'n grondvesten trillen, een zware stortbui raasde op het dak en de bomen voor het huis.
Bédier, die naar buiten keek, zag in het licht van de bliksem enkele gedaanten naar het huis komen rennen.
„Toeloeng!" riep hij nogmaals, toen zakte hij, duizelig en onmachtig in een stoel.
Meneer van Hemert, gevolgd door een paar oppassers, kwam de trap van de voorgalerij opstuiven. „Pit!" riep hij ontzet, de schijnbaar levenloze gestalte in de stoel ziende.
„Zij heeft niets, meneer," zei Bédier, zich oprichtend. „Hij heeft mij gestoken, maar niet erg, m'neer." Hij bracht zijn linkerhand naar zijn rechterschouder, waar een rode vlek zich langzaam uitbreidde op zijn witte jas. Met een haastige blik op zijn dochter boog meneer van Hemert zich over Bédier en begon zijn jas open te knopen.
„Cognac," zei hij kort tot Kang Moes. Deze kwam met het gevraagde, meneer van Hemert schonk een glas in, en gaf het Bédier. „Opdrinken," commandeerde hij. Toen schonk hij weer wat in en boog zich over zijn dochter.

Voorzichtig streek hij het haar uit haar gezicht, en wreef haar polsen. Met een zucht sloeg Pit de ogen op. „Paps. . . ." fluisterde ze, en toen, angstig: „Waar is hij?"
„Wie?. . . . de amokmaker?. . . . Buiten gevecht, wees maar niet bang."
Toine probeerde op te staan. „Al beter, m'neer," zei hij met een flauwe glimlach. „Goed afgelopen, ja? Net op het nippertje!"
„Hier Pit, neem ook een slok," zei haar vader. Pit rook eens aan het glas, trok een vies gezicht, en duwde zijn hand weg.
„Kom, ajo, drink nu, je hebt het nodig," drong haar vader aan. Pit sloot de ogen en slikte moedig. Ze hijgde, tranen liepen over haar wangen. „Bah," zei ze, „wat vies, en wat brandt dat van binnen! Hoe kunnen jullie zoiets lekker vinden!" Haar ogen dwaalden rond, ze zag de stille gedaante op de grond liggen en huiverde, toen viel haar oog op de bloedvlek op Toine's jas.
„O, Toine!" riep ze ontzet uit, „wat is er?. . . . Je bent gewond!"
„Niks, Pit, een prikje maar, morgen is het weer beter."
„Jij hebt me het leven gered, Toine," zei ze zacht, de jòngen haar beide handen toestekend. „Vader, als Toine er niet geweest was. . . ."
„Och kom, onzin, jij maakt kouwe drukte van niks," weerde Toine verlegen af. „Betoel, m'neer, heeft niks te betekenen!"
Pit vertelde hoe moedig Bédier zich tussen haar en de moordenaar geworpen had. Ontroerd sloot meneer van Hemert zijn dochter in de armen, en drukte Toine zo stevig de hand, dat hij een pijnlijk gezicht trok.

„Adoe!" zei hij, „doet meer pijn als die prik, m'neer!"
„Kerel, wat je vanavond gedaan hebt, zal ik nooit vergeten," zei meneer van Hemert zacht. Toine, verlegen onder zoveel aandacht, trok een dwaas gezicht, en, wijzend op de nog steeds bewusteloze inlander, zei hij: „Kang Moes heeft hem gevloerd, met een chevelure.... wie is het, m'neer, hij komt mij zo bekend voor!"
„Wongso," zei meneer van Hemert, „die mandoer die ik onlangs ontslagen heb. Hij heeft zich willen wreken. Eerst heeft hij de bijgebouwen in brand gestoken, in de hoop, dat het huis en wij er ook wel mee heen zouden gaan. Vanavond heeft hij geprobeerd de fabriek in brand te steken, de djaga heeft hem nog net bijtijds gesnapt. Toen is hij mata-gelap geworden; al stekend is hij door de kampong naar hier gerend, waarschijnlijk in de hoop mij hier te treffen. Het is een wonder en een geluk dat ik hem op de donkere weg niet tegen gekomen ben...."
Pit huiverde.
„Kom, laten we naar de achtergalerij gaan," ging haar vader verder, „dan zullen we je wond eens bekijken, Toine... Oppas, breng die vent naar de fabriek en sluit hem op, ik zal de politie van Koeala Simpang opbellen."
De wond was dieper dan zij vermoedden, en meneer van Hemert vond het raadzaam de dokter op Langsa op te bellen. Daoed werd geroepen om zo gauw mogelijk met de auto te komen, en weldra was Bédier op weg naar het hospitaal in Langsa. Voor hij vertrok had hij het aandeel van Kang Moes in de overmeestering van de moordenaar verteld, en de oude getrouwe had verlegen de dank van zijn meester en Pit in ontvangst moeten nemen.
„Brave kerels, allebei," zei meneer van Hemert, toen Toine

vertrokken was. „Goddank dat alles zo goed afgelopen is. Als er iets met jou gebeurd was...." Zijn stem stokte.
„Wat doen ze nu met Wongso?" vroeg Pit zacht.
„Met Wongso?.... Maak je daar geen zorgen over," zei Vader kortaf.
Pit rilde. Ze zag nog steeds het verwrongen gezicht van de Javaan, en het vreselijke wapen, dat boven haar hoofd flitste.
„Kom, meisje, probeer te gaan slapen," zei Paps. „Ik zal je wat geven om te kalmeren."
Hij nam haar op, en droeg haar, zoals hij vroeger deed, naar haar kamer, waar hij haar aan de goede zorgen van Inah overliet.
Toen ging hij terug naar het emplacement om te zien of zijn orders werden uitgevoerd, en er gezorgd werd voor de andere slachtoffers, die de krankzinnige Wongso onder zijn landslieden gemaakt had.

HOOFDSTUK XVI.

De gevolgen van de overval van de amokmaker bleven langer doorwerken dan men gedacht had. Pit bleef zenuwachtig. De eerste nachten had zij nachtmerries, ze werd dan gillend en doornat wakker. Meneer van Hemert maakte zich ongerust, en tegen Pit's zin raadpleegde hij de dokter te Langsa. Deze adviseerde: „Er uit, een paar maanden in een totaal andere omgeving, liefst in een koel klimaat."

Vader was toen weer met zijn plannen voor de dag gekomen haar naar tante Tine in Velp te sturen, maar Pit had dit weer vastberaden afgewezen. „Ik laat je hier niet alleen," zei ze, „ik zou rust noch duur hebben."

Ook met Bédier ging het langzaam vooruit. De wond was gevaarlijker dan ze in het begin aan liet zien, de kris was op het sleutelbeen afgegleden, en was de linkerborsthelft binnengedrongen; het had maar weinig gescheeld of de longtop zou geraakt zijn. Toine had een paar weken in het hospitaal te Langsa gelegen, hij was nu weer terug op Goenoeng Mas, maar moest voorlopig nog rust houden. Meneer van Hemert had hem naar de besaran gehaald, omdat hij thuis geen voldoende verpleging had. Ze hadden hem de kamer naast die van meneer van Hemert gegeven, en daar werd hij heerlijk door Pit vertroeteld. Over twee

weken zou hij zover zijn, dat hij met vervroegd verlof naar Java zou mogen gaan, en hij mocht een maand wegblijven, in plaats van twee weken. Toine was in de wolken. Hij had in drie jaar zijn familie niet gezien en verheugde zich nu bovenmatig op zijn vacantie.
„En dan kom je maar getrouwd terug," zei Pit, „dan kan je vrouw je verder verplegen, het is me veel te lastig, zo'n nietsdoener in huis!"
De goeie Toine, die juist nooit iets vroeg en zich beijverde zo weinig mogelijk last te veroorzaken, keek Pit verwijtend aan.
„Als ik zo lastig ben ga ik morgen naar huis," zei hij gekrenkt.
„Gekke jongen, jij leert het nooit!" lachte Pit. „Weet je nu nog niet het onderscheid tussen een grapje en ernst?"
„O, meende je dat dan niet?" vroeg Toine opgelucht.
„Natuurlijk niet!.... Als alle patiënten zo gemakkelijk waren als jij!"
Een paar dagen later ging meneer van Hemert voor zaken naar Medan. Toen hij 's avonds thuis kwam, zei hij, met de deur in huis vallend: „Pit, morgen begin je onze koffers te pakken, over veertien dagen vliegen we met de K.L.M. naar Holland, ik heb al plaats besproken. We nemen drie maanden vacantie, jij en ik!"
Pit keek hem met grote ogen aan. „Paps!! Dat meen je niet!!"
„Wel degelijk, hoor! Jij hebt het nodig, en voor mij kan het ook geen kwaad. Reitsma, de eerste assistent van Dolok Ilir, neemt het zolang voor mij waar; van Grasbeek kan hem wel zo lang missen. Nou, hoe vind je het?"
„O, Paps.... wat fijn!.... Geweldig vind ik het! Jij

en ik samen drie maanden op stap!.... Wanneer heb je dat uitgeknobbeld? Vandaag?"
„Nee, ik was het allang van plan, maar ik kon er nooit toe komen. Nu moet het maar meteen, en vandaag in Medan heb ik de hele zaak geregeld."
Er kwam een drukke tijd voor Pit. Haar garderobe moest in orde gebracht worden, er waren duizend en één dingen waar ze voor moest zorgen. Mary Bolsing hielp haar met inkopen en naaien, ze gingen een paar maal naar Medan winkelen, en de ruime achtergalerij van Goenoeng Mas leek dikwijls op een mode-atelier.
Ook meneer van Hemert had het druk, alles moest geregeld worden voor een afwezigheid van drie maanden, Reitsma moest worden ingewerkt en allerlei formaliteiten moesten worden vervuld.
Reitsma, een jongeman van een jaar of dertig en ongetrouwd, zou zolang in de besaran komen wonen. De bedienden zouden allemaal aanblijven, zodat ze na hun terugkomst het oude leventje zo weer zouden kunnen opnemen.
Eindelijk kwam de lang verwachte dag van het vertrek. Om zeven uur 's morgens kwam Daoed met de auto voor. De koffers werden ingeladen en toen kwam het afscheid van de achterblijvenden. Er waren er heel wat, die vader en dochter van Hemert een goede reis en prettige vacantie kwamen wensen, niet alleen Europeanen, maar ook de inlandse kopstukken van de onderneming waren present.
„Goeie reis.... tot ziens.... slamat djalan.... prettige dagen....," zo klonk het over en weer.
De oude Inah huilde zenuwachtig en kon Pits handen maar niet loslaten.
„Kom, oudje," troostte Pit haar, „over drie maanden zijn

we weer terug. Ik breng wat moois voor je mee uit de Negeri Blanda."

Daoed liet de claxon schallen, en daar gingen ze, nagewuifd door de achterblijvenden.

„Vergeet vooral niet de groeten te doen in Smilde!" riep Bolsing hen nog na.

Toen ze van de plantweg de grintweg naar Koeala Simpang opreden, draaide Pit zich nog eens om.

„Dag!" zei ze zacht, en er blonk een traan in haar oog. Toen nam ze de arm van haar vader en legde haar hoofd op zijn schouder.

„Blij, dat het zover is?" vroeg hij.

„Ja," zei Pit, „maar alleen omdat ik weet dat we over drie maanden terug komen...."

VERKLARING DER MALEISE UITDRUKKINGEN.

Hoofdstuk I.

Split	— Whisky Soda.
Markiesa	— Indische vrucht.
Tokèh	— Grote hagedis.
Kebon	— Tuin, ook: tuinjongen.
Males	— Lui.
Pikeran	— Gedachten, hier: hersens.
Goeling	— Rolkussen.
Toetoep	— Sluiten.

Hoofdstuk II.

Poekoel lima	— Vijf uur.
Tikar	— Mat.
Kaki-lima	— Overdekte gang tussen hoofd- en bijgebouwen.
Goedang	— Bergplaats.
Inggih	— Ja (jav.).
Spen	— Bergplaats voor levensmiddelen.
Gemoek	— Dik.
Njamoek	— Mug.
Gajong	— Schepemmertje.
Rol	— Appèl.
Mandoer	— Inlands opzichter.
Bangsal	— Koelieverblijf.
Strootje	— Ind. sigaret.
Belon	— Nog niet.
Sobat	— Vriend.
Wang Blandja	— Geld om inkopen te doen.
Kembang Sepatoe	— Heester met grote, vuurrode bloemen.
Pedis	— Heet, scherp.
Singkeh	— Nieuweling.
Bodok	— Dom.

Kolong	— De huizen in Deli zijn meest op palen of neuten gebouwd; de ruimte onder het huis, meest van een cementen vloer voorzien, heet kolong.
Spada	— Wie is daar!
Trima kassih banjak	— Veel dank.
Seriboe kali	— Duizend maal.
Kain	— Doek.
Baleh-baleh	— Rustbank.
Stroop soesoeh	— Melk met limonadesiroop.

Hoofdstuk III.

Toekang sajoer	— Groenteboer.
Rimau	— Tijger (Sum.).
Kré's	— Jaloezieën.
Matjan	— Tijger (Jav.).
Betoel	— Zeker.
Tabah, Toean Besaal, voor Toean Besar	— De Chinezen kunnen de *r* niet uitspreken en gebruiken daarvoor de *l*.
Loegi, voor Roegi	— Schade.
Rintis	— Bospad.
Mati	— Dood.

Hoofdstuk IV.

Slametan	— Feestmaal.
Djeroek	— Sinaasappel, mandarijn.
Sendiri	— Zelf.
Sado, eigenlijk dos-à-dos	— Tweewielig rijtuigje, waarbij koetsier en vrachtje rug aan rug zitten.
ijs gossok	— Geschaafd of gestampt ijs met limonadesiroop.
Boeka, eigenlijk Djas boeka	— Open jas, in tegenstelling met toetoep, jas met gesloten, staande kraag.
Doea limoen, enz.	— Twee limonade, een split, een beetje vlug.

Hoofdstuk V.

Djait	— Naaister.
Warong	— Eetgelegenheid, klein, meest draagbaar.
Djahats	— Kwaadwilligen.

Toenggoeh sebentar — Wacht even.
Kesawan — Winkelstraat in Medan.
Barang — Goederen, bagage.
Mata — Oog.
Mem — Mevrouw, speciaal op Deli, afkorting en verbastering van het Engelse: Madam.
Boeroeng — Vogel.

Hoofdstuk VI.

Mandikamer — Badkamer.
Kabaja — Jakje.
Kopia — Fluwelen kalotje.
Cranie — Inlandse klerk.
Adat — Zede, gebruik.
Sajoeran — Saus.
Sambalan — Hete toespijs bij de rijsttafel.
Kassi — Geef, breng.
Blanda — Europeaan.
Ajer blanda — Mineraalwater.
Katjongs — Kleine inlandse jongens.
Manisan — Zoetigheid.
Saté — Geroosterd vlees aan stokjes geregen.
Roedjak — Onrijpe vruchten met scherpe saus.
Wajang — Inlands toneel, schimmenspel.

Hoofdstuk VII.

Klamboekamer — Door muskietengaas afgesloten deel van de slaapkamer, waarin het bed staat.
Wajang koelit — Schimmenspel.
Dalang — Vertoner, die de tekst zegt.
Keumpenie — Hollandse gouvernement (Atj.).
Walang Wong — Inlands toneel.
Tempo doeloe — Vroeger, in de oude tijd.

Hoofdstuk VIII.

Tjitjak — Kleine hagedis, die in alle Indische huizen aan wanden en plafonds te vinden is.
Pawang Rimoeëng — Atjehs tijgerbezweerder.
Alang-alang — Hoog, wild gras.
Klabang — Grote duizendpoot.

Hoofdstuk IX.

Kenapah sajang?	— Waarom, jammer?
Monjet	— Aap.
Manah	— Waar.
Di sitoeh	— Daar.
Non Pit djangan marah.... enz.	— Non Pit moet niet boos zijn, maar ik wilde graag even met haar spreken.
Saja poenja anak.... enz.	— Mijn kind is erg ziek.
Binatang	— Beest.
Obat	— Medicijn.
Bedak	— Poeder.

Hoofdstuk X.

Atap	— Gedroogde palmbladeren die voor dakbedekking dienst doen.
Bangoen	— Wordt wakker!
Roemah tebakar	— Het huis staat in brand.
Lekas	— Vlug.
Tontong	— Hol stuk hout, waarop men in geval van alarm slaat.

Hoofdstuk XI.

Koppie soedah kelar	— De koffie is al klaar.
Pikolan	— Draagstok.
Arang	— Houtskool.
Martavaan	— Groot stenen vat.
Djaga	— Oppasser.
Bagoes	— Mooi.
Baik	— Goed.

Hoofdstuk XII.

Tawarren	— Afdingen.

Hoofdstuk XIII.

Zij teren op de Boer	— Woordspeling op Hotel de Boer te Medan, waar men, evenals in de andere hotels ter Oostkust, niet contant behoeft te betalen, maar voor zijn vertering een bon schrijft.

Hoofdstuk XIV.

Boeaja	— Krokodil.
Bangsawan	— Maleise opera.
Diam	— Weest stil.
Gobang	— Twee en een halve cent-stuk.

Hoofdstuk XV.

Perkara	— Kwestie, zaak.
Mata-mata	— Spion.
Badjing	— Eekhoorn.
Awas	— Pas op.
Toeloeng	— Help.
Mata gelap	— letterlijk: Verduisterd oog, door razernij bevangen.

Hoofdstuk XVI.

Slamat-djalan	— Goede reis.
Negeri Blanda	— Holland.

Koninklijke Nederlandsche Boekdrukkerij H. A. M. Roelants, Schiedam.

BEP CLAROM

Pit staat pal

★

Pit, het pittige 14-jarige dochtertje van een plantersweduwnaar, speelt in „Pit staat pal" huismoedertje op een cultuuronderneming op Sumatra's Oostkust. En zij doet dat met zo'n charme en innemende eigengereidheid, dat haar vader voor al haar wensen zwicht. Het boek voert ons door spannende avonturen in de wildernis, het brengt ons in nauw contact met de inlanders en hun mentaliteit. We leren de bekoring kennen van dit tropenland. Onze meisjes zullen Pit's afwisselende bestaantje temidden van allerlei dieren en uitheemse planten zeker benijden en iets overnemen van Pit's verknochtheid aan dit tropenland.
Een spannend en onderhoudend boek.

f 3.50 *geb.*

(11—14 jaar)

NETTIE HELDERMAN

Feikje's liefste wens

*

De 13-jarige Feikje leeft in het trieste roefje van een woonschuit met haar ziekelijke Moeke. Vader is niet uit een concentratiekamp teruggekeerd na de oorlog. Men verkeert in onzekerheid omtrent zijn lot. Ze komt in contact met de zonnige Helmertjes, Fransientje en Jopie uit een harmonisch, kinderrijk schildersgezin. Van de vlotte Mams en Paps Helmers gaat een weldadige sfeer van saamhorigheid uit, raak en pittig door de schrijfster getypeerd. Vol spanning leven we mee met Feikje als er wonderlijke dingen gebeuren met een robijnen broche en het eenvoudige meiske door het winnen van een tekenwedstrijd voor de radio komt. Een verrassende wending neemt het verhaal als Feikje's vader, dank zij deze radio-uitzending, zijn gezin op het spoor komt, waardoor Feikje's liefste wens in vervulling gaat.

Een boeiend en genoegelijk boek.

f 3.50 *geb.*

(8—12 jaar)